

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadástól felelős: Hubinek Gyula az O.M.G.E. igazgatója.

Feladó szerkesztő: Buday Barna.

Társaszerkesztő: Konkoly Thege Sándor dr.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Egyről-másról.

(Gábonapiaci Szemle. — Gazdagylés Pozsonyban. — A közép-európai közgazdasági egyesületek budapesti értekezlete. — Egy illetékes nyilatkozat jövő vámpolitikánkról. — Földhasznabérlők mozgalma.)

Az újesztendő első tőzsdei napja elé nagy érdeklődéssel tekintett a spekuláció, leginkább azért, mert az októberi határidőre szóló kötések-től várták a tőzsdei élet fellendülését, amely már hónapok óta igen esendes. Újév napján nem volt tőzsdei tüzlet és így január 2-án kezdődött meg az októberi buza forgalma. A buza körülbelül azon az árfolyamon indult meg, amelyet a legutolsó „Gábonapiaci Szemlék”-ben megjelöltünk, 60 fillérrel, illetve q-ként 120 K.-val az áprilisi buza jegyzése alatt. Ezt a jelentékeny deportot, az októberinek az áprilisi ára alatt való jegyzését, az őszi buzával bevetett nagyobb területtel indokolták, továbbá azzal, hogy eddig a vetések fejlődése tekintetében érdemlegesebb panaszokra nem lehet ok. Miután a tőzsdén különösen az utóbbi szempontot vették figyelembe, nagyobb mértékben indult meg az októberi buza kínálat és ennek eredménye az volt, hogy az októberi buza forgalmának második napján az árfolyam 30 fillérrel csökkent, harmadnap újból 15 fillérrel és csak a hét közepén fordult barátságosabbra a hangulat, amidőn esütörtökön az októberi árfolyama csak 20 fillérrel maradt a kezdő árfolyamon alul. Ezzel szemben az áprilisi buza tartotta az árát és így a deport 140 koronára szökött. Az októberit adták, az áprilist vették. Ez jellemezte a tőzsdé ezévi első hetét.

A zabnál már másképpen alakult a helyzet. Itt is megpróbálkozott a spekuláció nagyobb deportot létesíteni, ez azonban nem sikerült, annyira nem, hogy a felkínált deport reporttá alakult mindjárt az első napon, amidőn az októberi zab 5 fillérrel zárult az áprilisi árfolyama felett. Igaz, hogy később a report deporttá alakult, de sokkal kedvezőbb körülmények közt, mint a buzánál, mert a zab deportja mindössze 10 fillér. A zabnál számot vetnek azzal, hogy e cikkből az idén kevesebb lesz a bevetett terület. Különben az októberi zab tüz-

letében a legmerészebb a spekuláció, mert hiszen csak mintegy két hónap múlva fogják vetni. De azért spekuláció, hogy nem létező alapokra építsen, pedig sok ilyen építómestere van a tőzsdének. A tengeri ára az év első tőzsdei napján 20 fillérrel csökkent és ez a színvonal állandósult.

A készárúüzletről csupán annyit kell megjegyeznünk, hogy a buzában rendelkezésre álló készlet már csak nehezen fedezhető fel, mégis a kereslet még mindig tartózkodó, mintha várna azokra a rejtett készletekre, amelyek nincsenek.

Már csak rövid hónapok kérdése és ismét megkezdődik a szokásos kiegyezési huza-vona Ausztria és Magyarország között. 1917-ben jár le a kiegyezés és a kereskedelmi szerződések is. A kereskedelmi szerződések megújításával várni aligha lehet, mert ha valamikor, úgy a jelen feletti feszült viszonyok között fog sietni minden ország külkereskedelmi ügyeinek rendezésével. A kereskedelmi szerződéseket tehát meg kell újítani minden körülmények között. A kérdés csak az lehet, hogy milyen alapon.

Ezzel az alappal a szerződéses vámtérület két államának még a kereskedelmi szerződéses tárgyalások előtt tisztába kell jönnie, nehogy a már megkötött szerződések nyüge alatt jöjjen létre az új kiegyezés, mint ez a múltban javarészt történt.

Alig volt, de nem is volt kiegyezési tárgyalás, amely legalább tíz évig ne tartott volna. Így azután hol a kiegyezés, hol a kereskedelmi szerződések érvényét kellett meghosszabbítani. Az 1897-ben lejárt kiegyezés 1908-ban lett véglegesítve, időközben pedig három kormány: a Bánffy-Badeni, a Széll-Kürber és a Wekerle-Beck kötött háromféle, különböző rendelkezéseket tartalmazó megállapításokat.

Mennyi meddő erőpazarlás Ausztria rossz-hiszeműsége miatt, mely ha már az agrárvám-vedelem érvényesülése elől ki nem térhetett, legalább elhalasztani igyekezett annak életbeléptetését.

Mit várhatunk a jövőben? Hasonló makacs-

ságot, hasonló gáncsoskodást, különösen akkor, ha mi gazdák nem idejében igyekszünk állást foglalni s a két kormányra abban az irányban is nyomást gyakorolni, hogy a kiegyezési tárgyalások mesterséges halasztásával ne tartsák bizonytalanságban a gazdasági életet.

Ezt a célt szolgálni alkalmas a februári 3-iki pozsonyi gazdagylés, hol magyar és osztrák gazdák kezét fogva biztosíthatják nemcsak az együttműködést a jövő vámpolitikának irányelvei megállapítása tekintetében, de egyúttal szövetkezhetnek annak a biztosítására is, hogy a kiegyezési tárgyalások záros határidő alatt fejeződjenek be.

Mi gazdák készek leszünk kívánságainkkal s egyet is fogunk érteni innen is, tulnan is s ez az egyetértés lesz az a hatalmas szorítógyűrű, amelynek nyomása alatt a két kormány gyorsabban jut eredményre.

A pozsonyi gazdagylésen nagy számban vesznek részt osztrák gazdatársaink, itt az alkalom tehát, hogy a gyűlésen a magyar gazdatársadalom színe-java tegyen tanubizonyosságot a jelenlegi vámpolitikához való ragaszkodásáról s annak szükségességéről, hogy az osztrák gazdákkal a jövőre nézve is fenntartsuk és erősítsük a fegyverbarátságot.

Négy közép-európai állam: Németország, Ausztria, Magyarország és Belgium politikai és közgazdasági életének számos kiváló képviselője adott egymásnak a héten székesfővárosunkban találkozót a közép-európai közgazdasági egyesületek szépsikerű budapesti értekezletén. Az egymással állandó kapcsolatban működő négy egyesület egész tevékenysége a közép-európai államok gazdasági összeköttetésének szilárdítására, az érdekelletétek kiegyenlítésére és az egymással találkozó, közös vagy párhuzamos érdekek összecyegyzetéséből kialakuló szolidaritás ápolására, a jövő feladatainak lehetőleg összhangzatos megállapítására irányul. Az eddigi eredmények bizonyítják e cél s a választott irány helyességét, mert már eddig is a közép-európai közgazdasági egyesületek egyöntetű

Szuperfoszfát, Thomassalak, chilisalétrom stb. műtrágyaféléket

legelőnyösebben és legmegbízhatóbban

a Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezeténél

szerezhetünk be.

megállapodásai alapján történt kezdeményezések egész sorát koronázta siker. Így különösen a vámkezelés egyszerűsítése, a behajózási jog szabályozása, a csekkjog egységesítése, a nemzetközi távbeszélő összeköttetések megteremtése, a munkasközvetítés kérdése s a nemzetközi jogsegély terén.

A mostani értekezlet napirendjén szereplő kérdések között szerepelt a kereskedelmi szerződések szövegi részében egyes jogi kifejezések egyöntetű helyesbítése, a szerződések némely rendelkezéseinek azonos rendszer alapján való sorakoztatása és nemzetközi szerződésekben már rendezett, nem szorosan gazdasági kérdéseknek a kereskedelmi szerződésekkel való kikapcsolása. Az e tárgyban előterjesztett indítványok közül — kisebb módosításokkal — a német előadó javaslataiban egyezett meg az értekezlet s a további részletek megvitatására albizottságot küldött ki. Nagy gyakorlati jelentőségük van a kereseti társaságokra vonatkozó törvényhozási intézkedések egyöntetűbbé tételét célzó javaslatoknak is, főként a részvénytársulati jog és a korlátolt felelősségű társaságok szabályozása tekintetében. A tisztességtelen verseny ellen irányuló törvényhozási intézkedéseket illetően az értekezlet a fennálló nemzetközi egyezményeknek megfelelő törvényhozási intézkedéseket sürgetett az egyes államokban s igen helyesen jelölte meg a kívánatos egyöntetű szabályozás alapelveit. Végül a vasúti áruszállítás feltételeinek egyszerűsítésére és egységesítésére irányuló javaslatok közvetlen tarifák megállapítását, a szállítási határidők csökkentését, gyorsabb csatlakozások létesítését és egyéb, a nemzetközi áruforgalom szempontjából nagy gyakorlati jelentőségű kívánalmakat juttattak kifejezésre.

Ki kell még emelnünk azt is, hogy az értekezlet folyamán az egyesületi elnökök a résztvő kormánykiküldöttek bevonásával bizalmas megbeszélést folytattak a közel jövőben napirendre kerülő kereskedelmi és vámpolitikai kérdések tárgyában. Aligha tévedünk, ha annyi illetékes tényező e barátságos eszmecserejének a középeurópai vámpolitika jövőndő alakulása szempontjából éppen a jelenlegi időpontban nagy jelentőséget tulajdonítunk. Amint hogy egyáltalában a középeurópai közgazdasági egyesületeknek a tanácskozásokon résztvevő férfiak egyéni és közéleti súlyánál fogva egyre növekvő befolyása van gyakorlati irányban is a középeurópai államokat közösen érdeklő gazdasági kérdések szabályozását illető irányelvek megállapítására s ezzel a gazdasági összhang fokozatos fejlesztésére, ami az egyes államok haladása és felvirágzása szempontjából is elsőrendű fontossága.

Nagyérdékű és kivált mezőgazdaságunk szempontjából minden tekintetben figyelmet érdemlő nyilatkozatot tett egy kereskedelmi szaklap újévi számában *Ottlik* Iván, a földművelésügyi minisztérium államtitkára, akinek szavai nemcsak egyéni súlyánál és kipróbált, nagy szakértelménél, hanem annál a szerepnél fogva is fokozott jelentőségűek, amelyet *Ottlik* államtitkár a külkereskedelmi szerződéses tárgyalások során hivatalos minőségében visz s amely az ő személyét egyenesen a magyar mezőgazdasági érdekek egyik

legfőbb hivatalos védelmezőjéül állítja oda a közelgő vámtárgyalások, a kereskedelmopolitikai üstökös-évek során.

Ottlik Iván elismerésre méltóan tárgyias és alapos nyilatkozatában mindenekelőtt azt állítja meg, hogy jövő gazdasági politikánk alapja Ausztriával való gazdasági viszonyunk mikénti rendezése. E tekintetben pedig első feladat az új autonóm vámtarifa kidolgozása, illetőleg mai vámtarifáknak a mutatózó szükségletekhez képest és a szerzett tapasztalatok alapján való esetleges revíziója. Itt persze elsősorban figyelembe kell vennünk a reánk nézve földrajzi helyzetünkkel és gazdasági viszonyainkkal fogva irányadó többi országok gazdasági politikáját. Az előmunkálatok a földművelésügyi minisztérium, a külforgalmi tanács, valamint a mezőgazdasági érdekeltséget képviselő Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ kebelében már megindultak s a folyó év végéig lesznek befejezendők. Ezek alapján fog a kormány a követendő irányelvek s a kívánalmak minimuma tekintetében megállapodni, hogy jövőre megkezdhesse Ausztriával az ugynevezett kiegyezési tárgyalásokat.

Bármint megállapodásra jusson is a két szövetséges állam kormánya, 1913-ban meg fognak indulni az 1917. végén lejáró külkereskedelmi szerződések megújítására vonatkozó tárgyalások a távolabbi külföldi államokkal, amelyek azután eldöntik majd jövő vámpolitikánk irányát. *Ottlik* Iván államtitkár hangsúlyozottan egyéni nézete szerint Ausztriával való viszonyunk rendezése tekintetében legelőnyösebb volna a mai szabad forgalom további biztosítása, de csak úgy, ha a do ut des méltányos elve alapján sikerül szomszédunkkal oly megegyezésre jutnunk, mely mindkét fél gazdasági érdekeit helyesen szolgálja. Szerinte ugyanis a szabad forgalmat biztosító gazdasági területek elaprózása általános gazdasági erőcsökkenést jelent s emelleg fogva a maga részéről legelőnyösebbnek tartaná, ha egy közép-európai vámuuniót sikerülne létesíteni, amely a hatalmas Amerikával is egyenrangú alkudozó félként állhatna szemben.

Ha azonban erre nincs is egyelőre kilátás, a nyílt és rejtett kiviteli prémiumoknak lehető kiküszöbölését mindenestre mielőbb megoldandónak tartja, lehetőleg a brüsszeli cukoregyezmény mintájára létesítendő nemzetközi megállapodás útján. Ami egyébként a külföldi államokkal kötendő megegyezések alapelveit illeti, továbbra is a paritás elvén alapuló eddigi helyes politikát tartja szem előtt tartandónak, vagyis Magyarország és Ausztria gazdasági egyensúlyának biztosítása céljából az ipari kivitel javára adott engedmények ellenében mezőgazdasági téren kell megfelelő ellenszolgáltatást magunknak biztosítanunk. „Mezőgazdasági védővámjainkat tehát a keleti államokkal kötendő szerződésekben nem lesz szabad lejjebb szállítanunk ama hasonló vámtételeknél, amelyeket mezőgazdasági kivitelünk javára a mi kiviteli piacainkon, elsősorban Németországgal szemben sikerül majd biztosítanunk.” Ezt az elvet vallotta eddig s fogja bizonyára a jövőben is követni gazdátársadalmunk, kiegészítve még a vámvédelemmel jóformán egyenlő fontosságú állategészségügyi védelem csorbítatlan fenntartására irányuló követelésünkkel, amely mellett a Bul-

gáriában éppen most kiütött és veszedelmesen terjedő keleti marhavésznel talán még a Bullhausplatz urainak sem kell hatalmasabb bizonyíték.

Mint a hírlapokból tudomásul vesszük, több földhaszonbérítő Budapesten értekezletet tartott, mely elhatározta, hogy megalakítja a Magyar Földbérők Országos Szövetségét. Az előkészítő munkálatokra bizottságot küldötték ki. A szövetség célja a hiras szerint az lesz, hogy a földbérők különleges érdekeit szolgálja. Nem lévén még kezeink között a tervezett szövetség programja, egyelőre csak általánosságban kívánunk néhány észrevételt tenni. A földbérők szervezkedési joga vitán felül áll, legfeljebb az a kérdés, van-e szükség erre. Tudomásunk szerint nem merültek fel olyan események, melyek ennek a külön mozgalomnak a szükségességét és időszerűségét megokolnák, de e tekintetben talán a mozgalom vezetői fogják tájékoztatni a közvéleményt. Eddig a bérők igen jól megfértek létező érdekképviseleti szervezeteinkben. Az OMGE tagjainak igen tekintélyes része földbérőkből áll, akik közül sokan olyan jelentős tevékenységet fejtenek ki, hogy ugyszólván összefordultak egyesületünkkel. És az igazat megvallva, nekünk mindmáig eszünkbe sem jutott, hogy a birtokosok és a bérők között különbséget tegyünk. Az, hogy a tulajdonos vagy bérő gazdálkodik-e a birtokon, csupán átfutó jelenség. A lényeg az, amire közgazdaságilag törekednünk kell, hogy a mezőgazdasági üzemből gyümölcsözően lehesen értékesíteni a befektetett tőkét és a munkát. Ez a törekvés idezi elő az agrárpolitika összes követeléseit, amelyek egyformán szolgálják mindazoknak az érdekeit, akik a földből élnek. És csakugyan, ha szemügyre vesszük a vámpolitikai kérdést, az áralakulások kérdését, a munkáskérdést s a mezőgazdasági élet kormányzásának összes feladatait, egyetlen ponton sem látjuk a bérők és a birtokosok közérdekeinek az elágazását. Reméljük, hogy ez a természetes érdekazonosság a jövőben sem szakad ketté és az érdekelkülönítési kísérletek nem fognak elszigeteléseket teremteni a magyar gazdátársadalomban, melynek inkább az összeolvadás útját kell keresnie, mint az eltagozódás könnyen kiadott jelszavait.

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM ÉS SZÁMTARTÁS.

Rovatvezető: Ormány János.

A trágyázási rendszer megállapítása.

A gazdasági üzem szervezésének kétségtelenül a legfontosabb része a trágyázási rendszer helyes megállapítása, amennyiben köztudomású dolog, hogy a trágyázás mérve a legnagyobb befolyással bír a termések nagyságára, a termés nagysága pedig a jövedelem nagyságára és állandóságára.

Mindennek dacára a legtöbb hazai gazdaság trágyázási rendszere hibás és pedig sajnos, több

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT

szabadalmazott

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert egy teljesítő tartósság tekintetében messze felülmúlunk és lényegesen kevesebb szénfelhasználással.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgálunk.

KEMNA J. BUDAPEST, VI. KER., VÁCI-KÖRUT 51.

Székelytelek: KEMNA, BUDAPEST.

Telefon: 61-84.

a szükséges trágyamennyiségnél kevesebbet alkalmazó, mint a luxustrágyázást űző gazdaság. Ennek oka főleg a hazai száraz éghajlat. Csapadékosabb éghajlat alatt, ahol a viszonyok az állattenyésztésnek jobban kedveznek, vagy egyenesen arra utalnak, ott öntudatlanul is helyes a gazdaság trágyázási rendszere. Nálunk ellenben megfordítva van a dolog, az alföldi gazdaságok természeti viszonyaiknál fogva főleg növénytermesztő gazdaságok s így kevesebbet trágyáznak, illetőleg kevesebb állatot tartanak, mint amennyi trágyázás, illetőleg állattartás viszonyaik közt a legjövödelmezőbb volna. Ezért bír ránk nézve különös jelentőséggel a trágyázási rendszer helyes megállapítása.

A legutóbbi időkig üzemi írónk által ajánlott trágyázási rendszer megállapítás azonban üzemi szempontból nagyon sokszor helytelen, a gazdaság jövödelmét csökkentő üzemszervezésre vezethetett.

Hensch Árpád a trágyázási rendszer szempontjából a gazdaságokat 3 csoportba osztotta:

a) A rablógazdálkodás, vagyis talajszarolási rendszer abban a gazdaságban van, ahol a talajnak kevesebbet pótolnak vissza, mint amennyit tőle elvonnak. Ezt a rendszert öserőben levő vagy áradásoknak kitett talajon mondja indokoltnak, amely talajok a trágyázásra nem reagálnak. Ezeknek a gazdaságoknak a száma azonban aránylag kevés. A trágyázásra szoruló gazdaságok számára Hensch egyrészt b) a kímélő, vagyis a talajerőfenntartó rendszert jelöli meg, melynél a talajnak annyit pótolnak vissza, mint amennyit tőle elvonnak, a talajerőt tehát egyensúlyban tartják, másrészt c) a haladó vagy talajgazdagító rendszert ajánlja, melynél a talajnak többet kell visszaadnunk, mint amennyit tőle elvonnunk.

Annak a trágyamennyiségnek a kiszámítására, amelylyel annyi tápanyagot viszünk gazdaságunkba, hogy talajerőfenntartó vagy talajgazdagító trágyázási rendszerünk legyen, Hensch a növények speciális trágyaszükségletéből kiindul és tápanyagmérlegeléssel kombinált trágyaszükségletmeghatározást ajánlja.

A trágyázási rendszer megállapításának ez a módja üzemi szempontból helytelen, mert sem a talajok tápanyagkészletét és természetes visszapótlóképeségét, sem pedig a jövödelmi szempontot nem veszi figyelembe.

A hazai szakirodalomban megjelent legtöbb üzemterv is tápanyagmérlegeléssel megállapított trágyázási rendszeren épült fel, ebből kifolyólag erős állattenyésztés szervezése vált szükségessé ott is, ahol a talaj természetes gazdagsága és visszapótlóképesége miatt kevesebb trágyával is ugyanazon terméseket lehetne elérni s ahol az állattenyésztésnek a jövödelmezőleg alkalmazható trágya termelésének határán túl való kiterjesztése határozottan jövödelmapasztással jár.

A Liebig-féle „minimumtörvény” szerint a termések mindig a talajban minimális mennyiségben jelenlevő tápanyaghoz igazodnak, azért a minimumban jelenlevő tápanyagok szorúlnak elsősorban visszapótlásra. A trágyázási rendszer megállapításánál azonban Aeroboe szerint a minimumtörvényt egyéb termelési tényezőkre

és a gazdaság fekvésére való tekintettel kell értelmeznünk. Ha a növényi tápanyagok a gazdaság termelési tényezőit, fekvése és üzemszervezése mellett elérhető maximális termésekhez elegendő mennyiségben vannak jelen, akkor visszapótlásra nincs szükség, ellenben, ha egyik vagy másik tápanyag ezen értelemben véve minimumban van, visszapótlandó.

Ezt a kérdést azonban nem technikai, hanem üzemi szempontból kell megoldani, éppen azért az alkalmazott trágyamennyiség jövödelmezőségére is tekintettel kell lennünk, hogy annyi trágyát alkalmazzunk, amennyi a legtöbb jövödellemmel jár.

Ormándy János tanár előadásában már évek óta ugyanezen véleménynek ad kifejezést s a trágyázási rendszer megállapításánál annak jövödelmezőségét tekinti alapnak s a fenti három féle trágyázási rendszert a következőképpen értelmezi:

a) Rablógazdálkodást szerinte akkor űz a gazda, amikor még annyi trágyát sem használ, amennyi a természetes tápanyagvisszapótlással együtt sem elégséges ahhoz, hogy az átlagtermései ne esökkenjenek. A fölös mennyiségben jelenlevő, a maximális termések elérése szempontjából is évek hosszu során át kihasználatlanul fekvő tápanyagok vissza nem pótlása — üzemi szempontból véve a dolgot — nem nevezhető rablógazdálkodásnak.

b) Talajerőfenntartó trágyázási rendszere annak a gazdának van, aki annyi trágyát alkalmaz, amennyi a természetes visszapótlással együtt a természetes talaj fenntartásához szükséges.

c) Talajgazdagító az a trágyázási rendszer amelynél a természetes visszapótláson kívül annyi tápanyagot adunk a talajnak, hogy vele természetlagainkat emeljük.

Ezen trágyázási rendszerek közül Ormándy azt tartja helyesnek, amelyik a legnagyobb jövödellem elérését biztosítja. A rablógazdálkodás ez utóbbi értelemben természetesen üzemi szempontból is csak igen kivételes esetekben és csak rövid ideig lehet megengedhető, ennek jövödelmezősége ugyanis a jelen hasznos tőkének, a talaj szükséges tápanyagkészletének állandó apasztása révén származik. Indokolható például ez az eljárás egyes üzemszervezéseknel, amikor a több trágya előállításához szükséges tőkebefektetést drága költségen felvétele helyett fenti módon, fokozatosan a talajból kivett tőkéből és jövödelemből szerzik meg. Az ily értelmű rablógazdálkodás azonban nem sorolható az állandó jellegű, okszerű trágyázási rendszerek közé.

Hogy a legnagyobb jövödellem elérésére való tekintettel alkothassuk meg trágyázási rendszerünket, trágyázási kísérletek végzésére van szükség. E kísérletek célja a különböző mennyiségben alkalmazott istállótrágya terméshozadék hatásának több éven át való megállapítása, ha vetésforgókkal gazdálkodunk, a különféle vetésforgókban való terméshozadék hatásának kipróbálása, illetőleg az egyes istállótrágyaanyagok értékesülésének és jövödelmezőségének a kiszámítása. E kísérletekkel míg egyrészt a jövödel-

mezően alkalmazható maximális trágyamennyiség megállapítható, másrészt az állandóan folyamatban levő kísérletekkel az üzemi szempontból is káros rablógazdálkodás bekövetkezése észrevehető s így elkerülhető.

A helyes trágyázási rendszer megállapítására szolgáló kísérletekben természetesen a műtrágyák kipróbálására is ki kell terjeszkednünk, mivel a jövödelmező trágyázási rendszer kialakításában kivált valamely tápanyagban egyoldaluan szegény talajokon éppen a műtrágyák nagyon fontos szereppel bírnak.

A zöldtrágyázás alkalmazásának indokoltságát és kiterjesztésének mérvét szintén csak több éven át folytatott összehasonlító trágyázási kísérletek és idővonatközű jövödelmi számítások alapján dönthetjük el.

Megjegyzendő, hogy lehetnek talajok (pl. a sovány homok), amelyekben több trágya alkalmazása is indokolt, mint amennyit az utána közvetlenül természetelt növények a legjövödelmezőbbben értékesítenének, az ilyen trágyázás azonban már te kesítés számba megy, amelynek költségei esetleg majd csak több év múlva térülnek meg.

Az eddigi fejtegetések összegzésekképpen megállapítható, hogy csak kísérletezéssel és rendszeres számtartáson alapuló kalkulációval lehet ezidőszert valamely gazdaság legjövödelmezőbb trágyázási rendszerét megállapítani.

Reichenbach Béla.

A gazdatisztek és a kettős könyvvitel.

A „Köztelek” multévi 79. számában „A gazdasági kettős könyvvezetés előnye a birtokkezelő szempontjából” címmel cikk jelent meg Reich Emil tollából, melynek több pontja sértő a gazdatiszti karra nézve. Vártam mostanáig és hetenként jectem a lapot, hogy talán nálamnál hivatottabb tollu egyén adja meg Reichnek a kellő választ, de csak nem jött mostanáig. Megpróbálkozom tehát a válaszszal én.

Mindjárt cikke elején, mikor a kettős könyvvezetés lassu elterjedését kifogásolja, azt írja, hogy a kettős számtartásnak „kicsinyes takarékoskodás miatt legnagyobb ellensége a birtokos” és „hogy éppen olyan nagy mértékben küzdenek a kettős könyvelés ellen a gazdaságok vezetésével megbízott kezelőtisztek is, akik csupán ellenőrzésüket látják benne”. Cikke végén pedig azt írja, hogy „ne igyekezzenek a gazdatisztek minden megokolás nélkül a számtartást kettős könyvvezetés alapján lebecsülni, hogy ennek hiányában saját kényük-kedvük szerint rosszul gazdálkodhassanak”.

A szerző tudhatná, hogy a gazdatisztek vároben van a tintától-tolltól való irtózás, hogy az ő hivatása a természet öléből kicsikarni azokat a javakat, amiket kézzel és észszel párosult munkával tehet meg, nem pedig napokig a követeltartozik rovatek fölött görnyedni. Nem áll tehát, hogy fokozottabb ellenőrzéstől félnének, hisz ennek a célnak teljesen megfelel az egyszerű gazdasági könyvvitel is. Ha azonban valaki

CASE 40 HP

szántótraktor

nem gyorsjáratu automobil-motorral, hanem lassujáratu, tehát tartós fekvő motorral bír. Ennélfogva

olcsó motorbenzint és olcsó motorolajat

használ. A galántai bemutató legolcsóbb üzemi és legolcsóbb aru motorja volt.

Vozárköpny.: HAHNARTHUR és TÁRSAI, Budapest. Üllői-ut 52/K

becsületével összeegyeztethetőnek tartja és a zavarosban akar halászni, attól ugyan tizenkettős könyvitelt is lehet vezetni. Szomorú példát szolgáltatnak erre a nap-nap után előforduló üzleti és pénzügyi sikkasztások, pedig ott ugyanek egymás nyakán ülnek a kettős könyvitelre esküvő főnökök és ellenőrök.

Azt is mondja Reich, hogy „abban az évben, mikor befektetést végeztek, a beruházás a készpénzben beadandó tiszta nyereség terhére megy. A birtokos keveset fogja a beadott készpénz-jövedelmet és kételyei lesznek a kezelőtiszt képességei felől”. Szerény nézetem szerint az a birtokos, aki befektetést végez, mondjuk szőlőt létesít, alagsóvez, gőzeket vesz, vagy egy nagy magtárt épít stb., nem fogja az egész befektetett összeget az évi tiszta nyereség kárára írni, hanem csak a befektetett tőke kamatait és az évi törlesztést, vagy pedig teljesen külön számolja el azt, mint telek-, épület- vagy leltár-értéknövekedést; ha pedig ezt nem teszi és tényleg a birtokkezelőt okolja a kevesebb tiszta nyereségért, az olyan birtokost a kettős könyvvezetés sem bírja jobb belátásra. És ugyan az a legnagyobbbrészt gazdasági szaktudás nélküli könyvelő hogyan fogja tudni kiszámítani azt, vajon a befektetésekből származó értéknövekedés — mint jövedelem — miként osztassék el az évi tiszta nyereség kiszámításánál.

Még ahány uradalom kettős könyvvezetését ismerem, vagy ahányról hallottam, az mind más alapon volt szervezve és meg vagyok róla győződve, hogy egy és ugyanazon gazdaság mérlegét valamennyi más eredménnyel zárna, mert nincs egységes és helyes megállapodásunk és mert mindenik a saját kénye-kedve szerint jár el. Ennek igazolására példaképpen felhozom, hogy egy uradalmi főkönyvelő, mikor kérdést intéztek hozzá a tiszta nyereség után járó tiszti százalék nagyságáról, azt felelte, hogy „majd úgy fogjuk készíteni a mérleget, hogy ne legyen nagyon sok”. Ez is azt mutatja, hogy az a bizonyos mérleg, mely Reich szerint hivatva van a birtokkezelő képességeiről hü képet nyújtani, teljesen a könyvvezető önkényétől függ. Szóval, ha az jó viszonyban van a kerületi tisztekkel, akkor azok jól is gazdálkodtak, ha pedig nem, akkor hiába van esetleg 40 éves gyakorlatuk is, még sem tudnak okszerűen gazdálkodni. Már pedig a jó viszonyt tekintve, kerületi és központi tisztek között az utóbbi eset a gyakoribb.

Különbözik meg vagyok róla győződve, hogy Reich Emilnek nem volt célja a gazdasági tiszteket megbántani, csupán mint a kettős könyvvezetés rendithetetlen híve ragadtatta el magát. Ezuttal csak arra kérem, hogy máskor jobban vigyázzon a tollára és ha lámpát akar gyújtani, hogy világosságot teremtsen, ne gyujtsa fel az egész házat is.

(Kiszombor.)

Torbágyi Tibor,
urad. intéző.

NÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Kerpely Lálmán.

Tapasztalatok a kisázsiai és olasz kendermagról.

☞ Hogy a kendergyárak közelében fekvő gazdaságoknak egyik igen szép hasznót hozó növénye a kender, az kétségbe vonhatlan, mert a cukorrépa után egyik legjövődelmű növény. A kender termesztése nem jár különös alkalmatlanságokkal, vetése egész május elejéig végezhető, ápolása legfőképpen acatolásból áll, ellensége alig van, vágása nem a nagy munka-

terhelés idejére esik, nem túlnehéz munka és asszonyok, valamint gyerekek által is végezhető, a gyárba való befuvarozás szeptember hónapra esik és akkor még mindig van fuvaros-erő rendelkezésre elég.

Nagyon fontos kérdés a kendertermesztésnél az, hogy milyen magot vessünk, mert ennek helyes megoldása lényegesen befolyásolja a jövedelmet. Mivel egy sárréti nagyobb uradalomban már 15 év óta foglalkozom nagyobb területen kendertermesztéssel, természetesen, hogy foglalkozom azzal a kérdéssel is, minő mag használatát esetén jövődelműbb a kendertermesztés.

Eddig általában az volt a gazdák gyakorlata, hogy a kendertermést átvevő gyár utján hozatunk Bologna vidékéről eredeti olasz magot és ezután termeltük a vetőmagot. A gyár azonban a magkender köróját nem szívesen veszi át, mert annak rostterméke legfeljebb durva kötelek és olcsóbb kenderárak gyártására lehet a legjobb esetben alkalmas. Ezért a fonalkender termesztésére kötelezett területeknek csak 10 százalékán termesztek magkender köróját veszi át a gyár, mely területen sok évben nem terem annyi mag, mint amennyi kendermagra a gazdaságnak a vetéskorjába beosztott kender vetéséhez szüksége volna, pedig magot természetesen — ha a magkender köróját a gyár be nem váltja — nem fizetődik ki. Ilyen esetben a gazdaság nem veheti el saját termesztési megbízható magját, hanem kereskedőktől beszerzett, bizonytalan származású, bár csiraképes magot kell elvetnünk, pedig talán egy növény sem degenerálódik annyira a mag után, mint a kender s ha nem megfelelő a mag, nagyon kétséges a termesztési jövődelműsége.

Néhány éve az olasz mag után termesztett kender nálunk nem sikerült és így idegen magra szorultunk nagyobb tételben. Az olasz mag ott helyben is drága, ide hozatva pedig a fuvar-költség és vámok annyira megdrágítják, hogy azt használni nem lehet. Kényszerítő volt tehát a kenderköröt átvevő gyár termesztői érdekében más déli vidékről hozatni próbaképpen magot. Így kerültünk hozzá évekkal ezelőtt a kisázsiai kendermaghoz, melyet már több év óta használtunk és az olasz magon kívül összehasonlítható termesztési kísérlet végzése céljából ezt is vetettem.

Mindkét fajta magból kat. holdanként 12 cm. sortávolságu sorosgéppel 40 kg.-t vettem, egymás mellett több 40—50 kat. holdas táblákban. A vetés egyforma körülmények között történt és egyidőben. A kisázsiai mag a vetés után 8—9 napra kezdett kelni, míg az olasz mag kelése 2—3 nappal később. A fejlődés a kisázsiai magból kelt kendernél állandóan gyorsabb volt és végeredményben aug. 10-ig, mikor az aratást elkezdtem, a kisázsiai átlag 15 centiméterrel magasabb volt általában, mint az olasz, a körója karecsűbb, lengőbb és vékonyabb és mikor közelédt a virágzásához, világosabb zöld színű volt, mint az olasz kender, amely haragoszöld színét mindvégig megtartotta.

Érdekes megfigyelésem volt június elejétől július közepéig, amidőn a kender fejlődésében a legjobban pompázott. A kisázsiai kenderen korán reggel a nap feljötte után, amidőn a harmat a legbővebb, a száron és a csucsos apró leveleket hamvasszürke színi fuvallat mutatózott. Ha ezt megfigyeljük nagyítóvegen, akkor látjuk, hogy ez az üde szép szín, a száron és csucsleveleken lévő, apró és roppant sűrű szőröcskék megduzzadásától ered, mely az olasz kendernél nem ennyire jellegzetes. Hogy van-e ennek a fonalképzésre hatása, nem tudom,*) de

*) A sűrűbb szőrzetnek a vízpárolgás csökkentésénél van jelentősége és így szárazabb években lehet fontosága.

Rovatvezető.

nem képzelem, hogy volna, mert az általam végzett áztatási próbák, valamint a fejlődés különböző időszakában vett minták bonctani adatai nyomán nem tudtam az olasz vagy ázsiai kendernek a fonalképződésben előnyököt adni.

Még egy megfigyelésem volt, amely szintén érdekes. A kisázsiai kendernek gyengébb volt a szára, ami onnan eredt, mert abban kevesebb határozottan a fásrészt, sőt a vékonyabb szárban is üreg van a közepén, míg ezt az olasz kendernél a vastagabb száron tapasztaltam csak. A levelzet a kisázsiai kenderen határozottan kevesebb és így a lelemborzása valamivel gyorsabb, mint az olaszé.

Talaj iránt igényük egyforma, föltétlen meghálálják főként a frisztrágyát és a mély ősz szántást. Gyakorlatomban azt tapasztaltam, hogy a nyári trágyázást mélyen alászántva, ha tavasszal a föld nem gazos, erős boronálás után, ha pedig a földet az eső lenyomta volna, sekély tavaszi szántásba vessünk, de föltétlen finom apróra elmunkálva a földet. Ha a vetés után a nap megpirította azt, hengerezzük meg, az ilyen munkálatu földben pompázik a kender és adja a legnagyobb termést. Vidékünkön az 50—60 q kat. holdankénti termés nem ritka, a földet sötétre beárnyékolja, azt tisztán, gazmentesen hagyja és utána egy jó szántásban is kitünő termést ad a buza, a rozs vagy bármilyen kalászos és főleg a cukorrépa.

Három év óta termeltem az átvevő gyár által Törökországnak kisázsiai részéből, jobbra konstantinápolyi kereskedőktől beszerzett mag után kender, a saját termesztési, eredeti olasz mag után termesztett kender mellett, de a kisázsiai magnak semmi hátrányát nem tapasztaltam. Sőt amennyiben könnyebb a lombosítása és hasonló viszonyok között még magasabbra is megnő (mert foltonként, hol a táblában a talaj a fejlődésének jobban megfelel, 3 méter magasságot is elér) még némi előnyököt is tudok be a kisázsiai kendernek. Terméseredményében is mutatkozott némi különbség, mert 1912-ben mintegy 120 kg., míg az 1913. évben kat. holdanként 186 kg. köröterméstöbblet mutatkozott a kisázsiai mag javára, amit annak tulajdonítok, hogy a kisázsiai kender — dacára az egyenlő vetőmagmennyiségnek — sűrűbben kelt s azt mutatta, hogy kevesebb a lemaradó aljkender, mint az olasznál.

Az 1912. évi kender nagy tömeget adott, mert átlag 60 q-n felüli termésem volt, de nem volt a rost kifogástalan, mert a renden sokat ázott. A múltévi termésünk pedig a szegedi gyárnak komádú kikészítő telepen kazlakban teljes tömegében leégett és a fonalpercentre folyó évi különben kitünő minőségű kenderből adatokat — sajnos — nem gyűjthettem.

En csak mint termesztő mondok bírálatot, aki azt nézem, mit mond a mázsa. De azt hiszem, hogy a gyárosra nézve a kisázsiai kender előnyösebb lehet, mert itt a mi talajunkon a kisázsiai kender sugárnövésű és vékonyabb száru. Ebből azt következtethetem, hogy a rostja finomabb, hosszabb és jobb, kenderáru gyártására alkalmasabb, mint az olasz, de ez a mag még nemesítve nincs s csak az újabb időben foglalkoznak vele. Az országos len- és kendertermesztési szakintézet működésétől sokat várhatunk e tekintetben, mert az intézet nagy tudása és lelkes vezetősége — bár még az intézmény csak bölesőjében van — máris igen szép eredményeket ért el.

(Ihráz.)

Gaszner Károly,
káptalani uradalmi intéző.

Hizott sertéseket, SCHLEIFFELDER és TÁRSAI
levágásra való hussertéseket a bécsi vásáron legelőnyösebben értékesít
:: Wien, St.-Marx. ::

A szállítás és eladás mód-
zatai felől díjmentesen meg-
bízható és gyors felvilágosítás-
sal szolgál. Magyar levelezés.

A lencse fajtái és termesztése.

☞ A lencse (*Ervum Lens L.*) kedvelt főzék Franciaországban és Németországban, ahol kiterjedten termelik. A fogyasztás nagyságára nézve a párisiak a régi rómaiakkal vetekedhetnek. A magyar ember azonban aránylag igen kevés kárt tesz a hüvelyesekben, pedig ráferne kivált egy kis lencsefogyasztás.

A lencsének számos válfaja van, melyek két nagy csoportba oszthatók, megkülönböztetve nagyszemű, vagy penezes és aprószemű lencsét. A kényes természetű penezes lencsét tulnyomon a kertekben termelik s annál értékesebbek, minél nagyobbak, teltebbek, általában sárgás-barna színűek (azért nevezi a francia *Lentille blanches* is). Nálunk pápai, késmárki lencse néven hozzák forgalomba. A külföldön kivált a Beauce, Champagne, Lorraine-telesegek a kedveltek.

Az aprószemű lencsék (vagy mint a francia nevezi, *Lentille à la reine*) több színváltozatban fordulnak elő: barnaszürkés és fekete színűek. Az egyiptomi közönséges lencse (*Addes*) ide tartozó csakugy, mint a hazai apró lencse, melyből csak sötétebb színárnyalata által különbözik. Általában a lencse annál sötétebb színt vesz fel, minél zordabb az éghajlat és kedvezőtlenebbek a helyi viszonyok; másfelől az ily lencsétől azt várhatjuk, hogy az idő viszontagságainak jobban ellentállanak a kényesebb penezes lencsék-nél. Franciaországban egy pirosbarna válfajt (*Lentille d'ives rouge*) őszivel vetik, de szokásban van ez egyebűt is, például Felső-Krajnában, hol a négy barázdás ágyak szegélybarázdába vetik. A piros téli lencsével hazánkban végzett kísérletek szép eredményt mutattak helyenként. E csoportba tartozik az apró, fekete szemű lencse is, melyet amerikai és orosz lencsének is elneveztek, ez a talajban nem nagyon valogatós, ellenálló és bőven termő válfaj, mely *Hummel* dr. szerint a szárazságot jobban tűri az abrakabónál. Nálunk azonban ez a lencse nem tetszetős külseje miatt nem kedvelt, jól lehet igen izletes főzeléket szolgáltat.

Van azonban még egy lencseféle, a pupy vagy *auvergnei* (*Ervum Lens viride*), amelyet a Haute-Loire egyes községeiben (*Polignac, Saint-Panlaim és Blanzac*) 600—800 m. magasságban kitűnő sikerrel természetnek és mely saját tapasztalataim szerint egyike a legajánlatosabb lencsefeleknek, mert nemcsak a hegyen, hanem a síkságon is jól diszlik, nem kényes, gyors fejlődésű és bőven termő. Magvai valamivel nagyobbak és teltebbek, mint a közönséges lencsée, alapszínük zöld, de feketés pontocskákkal sűrűen pettyezett. A zsuzsok (*Bruchus lentis*) támadásainak eddigi tapasztalataim szerint síkságon kevesebbé van kitéve, mint a közönséges lencse. Ezt tartják Franciaország hegyes vidékein is.

A lencse tudvalevőleg melegebb, inkább száraz éghajlatot kíván, azért is művelése általában csak az északi szélesség 60. fokáig ér, bár déli Svédországban is találkoztunk kismérvű lencseműveléssel. Független irányban való el-

terjedése is korlátolt, mert általában csak 800 méter magasságig ér. Magasabb fekvésekben, hol a fekete lencsével meg nem barátkoztak, például Erdélyben, a puyi lencsével való kísérletet ajánlom.

A lencse ugyan legjobban diszlik könnyebb termékeny talajon, mert a tulságos agyagtartalom gyökereinek terjedését gátolja, de némi agyagtartalom másfelől azért kívánatos, hogy a zsege gyökerek száraz időjárás mellett ki ne asszanak. Homokos márga, homokos agyag ezért legjobb lencseföld, bár az köves palás talajon is elég jól diszlik.

A forgóban rendszerint hasonló helyet adunk neki, mint a borsónak, de legjobban diszlik a lencse a burgonya után. A korai vetést tűri, bár érzékenyebb, mint a borsó. Sík, szárazabb vidéken a talajt ősszel kell előkészíteni s tavasszal vetés előtt a talajt csak el kell simítani. Thüringiában gyakran nem tisztán, hanem árpa közé vetik. Átlagos márciusi hőmérsék mellett 6. áprilisi mellett 4 és májusi hőmérsék mellett 4 nap alatt csirázik a lencse. A lencsét 25—30 cm. távolságba vessük, ott azonban, hol lókapával művelhetjük és a talaj tevékenyebb, erőteljesebb, 50 cm.-re vethetjük. Első esetben hektáronként 120—130 kg. szükséges, 50 cm. távolságnál 80—90 kg.

A tenyészidőszak alatt, mely 100—130 napig tart, a lencsét gyomlálni és 1—2-szer kapálni kell. Ellenségei közül felemlíthetők a zsuzsokon kívül még a leveliszek (*Aphis pisi Kalt.*), a rozsdá (*Uromites apiculatus Lév.*) és a penész (*Peronospora Vicial Berk.*), melyek nedvesebb időjárás esetén károsítják.

Az aratás legjobban kitépés által történik, amihez hozzáfoghatunk, míhelyt az alsóbb hüvelyek meg barnultak, ha mindjárt zöld volna is még a lencse szára. *Kraff* dr. szerint a lencse termése hektáronként 10—17 hl. (800—1360 kg.), *Wilhelm* dr. szerint 10—22 hl. (850—1870 kg.), *Gasparin* gróf szerint 10—21 hl. (850—1785 kg.) közt váltakozik. A szalmatermésük 800—1200 kg. szokott lenni. A puyi lencse kísérletén szerint hektáronként 1610 kg. magot és 1200 kg. szalmát adott, tehát bizvást a legtermékenyebb fajták közé sorolható. A lencsét március hó 30-án vetettem el 50 cm. távolságban, kikelt április 8-án, virágozott június 5-én s arattalott július 19-én, amiből korai volta szintén kitészik.

(Alag.)

Rodiczky János dr.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS ÉS VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

A nemesített növényfajták értékének megbíralása.

Mióta a magyar növénynemesítés tervszerű alapokon és a kor színvonalán álló ismeretekkel céltudatosan törekszik a viszonyaink meg-

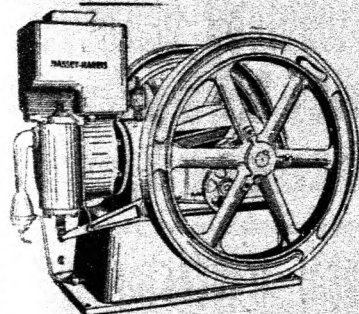
felelőbb fajták létesítésére, e munkájának fokról-fokra határozottabb eredményeit tapasztalhatjuk. Még nincsen egy évtizede annak, hogy a nemesítő munka — kezdetben csak néhány gazdaságban, azután évről-évre több helyen — ezen az alapon indult meg és máris lényegbe vágó eredményeket mutathat fel. Míg az ezt megelőző időszakban évek során át folytatott buza- vagy cukorrépanemesítés eredménytelen maradt és így sokan már kétségbe vonták azt, hogy egyáltalában lehet-e a magyar buzát tökéletesíteni, vagy azt, hogy a mi természeti viszonyaink között lehet-e a cukorrépat nemesíteni, most az újabb alapokra helyezett munkálatok révén van már nagyobb számban olyan nemesített magyar buzánk, amely többet ér, mint a régi és cukorrépanemesítésünk is eredményes versenyre fog kelhetni a külföldi fajtákkal. A fiatalabb kezdeményezésű sórárpa-, zab-, burgonya-, tengeri- és rozsnemesítések nem juthattak még nagyobb arányú szántóföldi szaporításra, azonban kisebb területeken, mai állapotukban szintén biztos jeleket mutatnak arra, hogy az általuk szolgáltatandó fajták meg fognak felelni a fokozottabb kívánalmaknak és jobbak lesznek, mint az ezideig nálunk termesztett fajták.

Mindezen megállapítások komoly és évek sorára kiterjedő, mélyreható munka eredményei és mégis ama helyzetben vagyunk, hogy a nemesítés útján létesített fajták gyakorlati értéke csak akkor fog véglegesen kialakulni, ha azok az az ország minden vidékén, minél több helyen kipróbáltatnak. Ez a körülmény természetes következménye ama ténynek, hogy ami jó az egyik helyen, nem válik be a másikon, mert tudjuk, hogy gyakran kifogástalanul megfelelő valami egy gazdaságban, a szomszédjánál ellenben meg egyáltalában rossz.

A növénynemesítők ezért nem remélhetik, hogy minden körülmények között kifogástalan, egyetemesen jó fajtát szolgáltatassanak, mert mások a viszonyok az egyik és ugyancsak mások egy más gazdaságban és bár meg van állapítva már ezidőszert is, hogy mely vidékeken lehet például a gabonafélékkel a korai érés követelményével bizonyos fokig megegyeznünk és ilyen vidék számára a termőképesebb formákat kiválasztanunk, a talaj- és művelési viszonyok ezen körzeten belül is lényegesen befolyásolják az eredményeket. Hasonló módon állunk más tulajdonságokkal is, egyik helyen a finomabb szalmájú, koránérő buzák szolgáltatathatják több év átlagában a legjobb eredményeket, más helyen — akár éppen a szomszédságban — a vastag szalmájúak. Ezért szükséges az, hogy minél nagyobb számú kísérleti adatokkal rendelkezünk azon irányban, hogy a nemesítés útján létesített növényfajták közül mely viszonyok között melyik válik be több év átlagában, mert a kísérleti eredmények évről-évre változóan is nagyon ingadoznak.

A buzanemesítés példájánál maradván, egy-egy nemesítő több száz egymástól formájára, fejlődésre és használati értékre lényegesen eltérő új fajta birtokában van. Ezek évről-évre egymástól

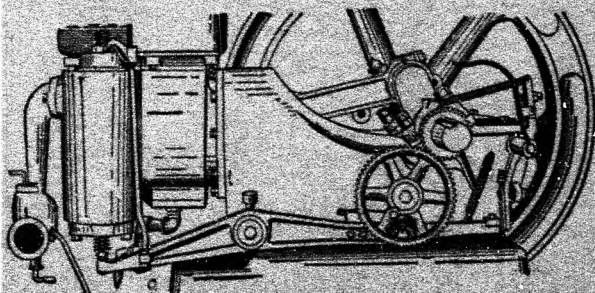
„MASSEY-HARRIS“ BENZINMOTOROK.

Teljesen megbízható és takarékos
:: üzemelő gazdaságok részére. ::

A „Massey-Harris“ benzine motor a legminimálisabb benzinfogyasztás mellett a legnagyobb erőt fejti ki és az elképzelhető legegyszerűbb szerkezettel bír.

Ajánlattal szívesen szolgál!

Massey-Harris Co. Részvény-Társaság, Budapest, V. ker., Klotild-utca 22. szám.

szigoruan elkülönítve szaporítatnak és a nemesítő végeredményben nagyon természetesen csak azokat tartja meg, melyek viszonyai között évek során át (6—8 év) természetesen és használati értékükben a legjobbaknak mutatkoznak, ezeket bocsátja azután forgalomba. De amint már előbb kifejtettem, a különböző gazdaságokban a viszonyok olyan eltérők, hogy ami jó egy helyen, az nem jó máshol vagy fordítva és ennek természetesen folyománya, hogy a nemesített fajták értékének kipróbálásánál nem szabad csak egy, hanem több fajtát kell kipróbálnunk, úgy választva őket, hogy jellegükben különbözőek legyenek, mert ez biztosít afelől, hogy a viszonyainknak megfelelőek közöttük lesznek. A további kíváncsi a nemesített fajták értékének felülbírálásánál — nem számítva a kipróbálásukra végzett kísérlet pontos beállításának és eredménye megállapításának feltételét — az, hogy ne egy, hanem két vagy három éven át próbáljuk ki azokat a saját termésükből vetve a későbbi vetéseket, mert a különböző évszarakok eredményei gyakran ellentmondanak egymásnak.

Ilyen módon eljárva két-három esztendőn belül tisztán láthatunk az ezideig létesített nemesített fajták megbírálásánál különösen akkor, ha azok minél több helyen próbáltatnak ki. Ily módon a természet gazdák a növény-nemesítőknek teljesítenek nagy szolgálatot az irányban, hogy az általtuk végzett kísérletek adataival tájékoztatást nyújtanak a nemesítőknek arra, hogy mely fajták továbbfejlesztésével folytassák munkálatukat, hanem önmaguknak és az ország köztermesztésének fokozására irányuló törekvéseknek is nagyon értékes támaszpontokat szolgáltatnak, mert ilyen kísérletek útján megállapítva azt, hogy mely fajták válnak be a viszonyaik között, elsősorban is az utóbbi feladatok teljesítik.

Minél több helyen végzett ilyen kísérleti adat áll rendelkezésre, annál tökéletesebben felelhet meg a magyar növény-nemesítés ama feladatának, hogy minél tökéletesebb fajtákat szolgáltatson. A természet gazdákra ez aránylag csekély áldozatot ró, mert még ha drága áron veszi is $\frac{1}{2}$ —1 holdas parcellákra a vetőmagot, legtöbb esetben már az első évben megtérül a reáfordított költsége és a későbbi években abból csak haszna lehet.

A növény-nemesítés valóban tud értékes fajtákat szolgáltatni, de hogy melyik, milyen esetben az és hogyan válik be, azt a természet gazdák vállvetett munkájának kell megállapítania. Mivel az a nézet uralkodik a legáltalánosabban, hogy ha már „nemesített”, annak feltétlenül jónak kell lennie, vagy pedig csak félrevezetés ez a kifejezés, különösen hangsúlyoznom kell, hogy a nemesítés valóban alkothat odig alig remélt eredményeket szolgáltató fajtákat, de csak akkor, ha lépésről-lépésre haladva, kitartó munkával épít és erre a munkájára szolgáltathat segítő erőt az, ha a vázolt módon a természet gazdák kísérleti eredményeiből kapja az irányítást.

(Magyaróvár.)

Grabner Emil.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Sporzon Pál.

„Progrès” répafejelő-, kiemelő- és tisztító gép.

A géptechnika és mechanika óriási módon halad és ma már olyan munka elvégzésére is vállalkozik, mely bonyolultságánál fogva az ember keze munkájától elválaszthatatlannak látszik. A mechanika már huzamosabb ideje érdeklődik aziránt, hogy mi módon lehetne a répaszedést is géppel végezni. Répakiemelőgépek már szép sikerrel működnek, de a répafejlesztést és tisztítást eddig csakis kézmunkával kellett végezni.

Legújabbán egy francia fulusi kovácsmester nagy feltűnést keltett egy olyan találmánnyal, mely hivatva van e nehéz problémát a legpraktikusabb módon megoldani és ezáltal a répatermesztést megkönnyíteni. *Laloux* a neve annak az ügyes kovácsmesternek, aki Franciaország északi részében a legfontosabb és legnagyobb répatermő területen nevelkedve, közvetlen tapasztalatok és évek hosszú során át tartó kísérletek alapján egy olyan gépet tudott szerkeszteni, amely ott már olyan sikerrel működik és annyira el van terjedve, hogy a kovácsmester *Laloux & Bridoux* cég alatt gyártat alapított, mely ilyen és hasonló gépek gyártásával a répatermesztést emelni igyekszik.

*Laloux*nak e szabadalmát *Cservinka* János prágai gépgyáros szerezte meg és azt hazai viszonyainknak megfelelően módosította. *Cservinka* János a gépet a hőlaki cukorgyár, illetve a Vágvölgyi Cukorgyár R.-T. bányászati gazdaságában az elmúlt répiadény folyamán bemutatta és dacára a munka közben észlelt kisebb hibáknak melyek javítását *Cservinka* már a legközelebbi időnyre megígérte, méltó feltűnést keltett vele és a jelenlévő számos szakképzett és gyakorlati gazda örömmel ismerte el, hogy a probléma fényesen meg van oldva s csak kisebb-szerű hibák mulik az eszmének a gyakorlatban való teljes érvényesülése.

A „*Progrès*” tulajdonképpen répakiemelő, mely fejelő- és tisztítószerszeggel van kiegészítve. A gépnek rendkívüli előnye, hogy csak egy fogatot és egy embert igényel, könnyen dolgozik és naponta körülbelül egy hektári területet végez.

A munka teljesítését a következő szerkezet végzi: Az első rész után, amely hátulról egy rud segítségével kormányozható, következik az önműködő villa, amely a répát az utána következő V betű formájában felszerelt két biciklikerek közé tereli. Ez a két könnyű kerék a legfontosabb munkát végzi, a répa levézetét felemeli, hogy a mögötte levő kés a répa nyakát érje. Azonkívül automatikusan azt is eredményezi, hogy a jobban, illetve magasabban kiálló répából a kés ne vágjon nagyobb fejet, mint a mélyebben fekvő répából, mert a két kerék a kiálló répa felemelkedve a kést ugyanabba a helyzetbe hozza. A répafejet vágó kés egy terde, lyukas pléhdarabra van rászerve, melynek az a hivatása, hogy a levigott répafejet félre-

tolja. Ezáltal a földben levő lefejezett répa akadály nélkül kerül a kiemelőkészülékhez. A gép hátsó részén van egy kerék, mely munka közben gyorsan forog, a kiemelt répát felfogja és forgása által a rátapadt földtől úgy-ahogy megtisztítja.

A „*Progrès*” gépnek a legsikerültebb része a fejelőszerszeggel, mely zseniálisan van kigondolva, de amellet nagyon egyszerű és valóban szép munkát végez. Egy 200 öl hosszú répasorban nem akad répa, melynek feje nem az előre meghatározott formában és nagyságban lett volna levágyva. A répafejek tisztán és sértetlenül kerülnek ki a gép alól. A répakiemelő-készülék jól működik és alig akad répa, amelyet sértene. Kevésbé jó a tisztítószerszeggel, mely főleg kötött, nehéz talajban hiányos munkát végez. A levigott répafejek a tiszta répától meglehetősen el vannak választva és külön-külön összeszedhetők.

A „*Progrès*” némely fogvatkozása mellett is eseményszámba megy és hivatva van arra, hogy a cukorrépatermesztőknek már a közel jövőben nagy szolgálatot tegyen.*

(Trencsén.)

Klein Henrik.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

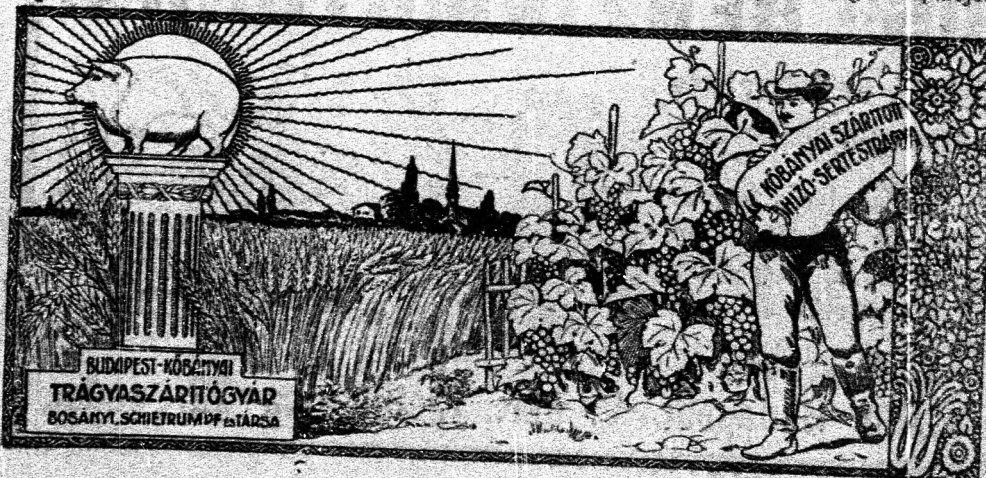
Rovatvezető: Hutya Ferencz dr.

A keleti marhavész veszedelme.

Akik a Balkán-félsziget állategészségügyi viszonyait figyelemmel kísérik, előre sejtették, hogy a lefolyt balkán háborúnak állategészségügyi szempontból is meg lesz a káros következménye. Törökország és pedig ennek európai része is állandóan fertőzött keleti marhavézzel s így nyilvánvaló volt, hogy a fertőzött területekről a háborus időben menekülő lakosság és a háboru után onnan visszavonuló hadseregek a veszmentes területekre el fogják hurcolni a betegséget.

Bulgáriában a keleti marhavézt múltévi november 21—29-ike közt 3 kerület 18 községében hivatalosan megállapították. A betegséget Macedóniából és Tráciából Bulgáriába menekült lakosság hurcolta be igavonó állataival a burgaszi és a várnai kerületbe, ahol a betegség rohamosan elterjedt és egyes helyeken 80 százalékig menő veszteségeket okozott. Az újabb hírek szerint a betegséget az említett két kerületen kívül a stara-zagorai és a gümlüdzinai kerületekben is megállapították. A november 29-étől december 7-éig terjedő hétről szóló bolgár állategészségügyi hivatalos kimutatás szerint a keleti marhavész a burgaszi kerületben 3 járásban 5 községben, a gümlüdzinai kerületben 2 járásban 3 községben és a stara-zagorai kerületben 1 járásban 1 községben újabban konstataáltott. A december 7-től 14-ig terjedő hétről szóló ki-

* Kíváncsi volna, hogy úgy a most ismertett gép, valamint még néhány megfelelőnek ígérkező répa- és burgonyakiemelőgép az őz folyamán hivatalos jellegű kipróbálás alá vetessék és gyakorlati használhatóságuk a gazdaságosság tájékoztatása céljából pontosan megállapíttassék. Szerk.

Csodás terméstöbbletet eredményez a szárított kőbányai hízó-sertésstrágya.

Ingyen küld utasításokat, bizonylatokat a Budapest-kőbányai trágyaszárítógyár BOSÁNYI, SCHIETRUMPF és TÁRSA BUDAPEST, IX., ULLOI-UT 21. SZ.

Taka
lyok
csép
legm

B

a leg

Pra

FA

BUDA

TELEF

mutatás pedig ennek a betegségnek a gümöldzinai kerületben 2 járásban 4 községben 6 helységben és a stara-zagorai kerületben 1 járásban 1 községben történt újabb megállapítását teszi közzé. A fertőzött kerületek közül a várnai, a burgaszi és a stara-zagorai a régi bolgár területen, a gümöldzinai kerület pedig a törököktől elfoglalt új bolgár területen fekszik. A várnai kerület közvetlenül határos Romániával és ugye az a kerület, valamint a burgaszi kerület is a Fekete-tengerig húzódik; a stara-zagorai kerület pedig Bulgária közepén fekszik.

Habár az említett fertőzött területek Szerbián és Románián túl, jó távol esnek Magyarországtól s ezért a betegség behurcolásának közvetlen veszélye nem áll fenn, mindazonáltal, tekintettel a fenyegető veszedelemre, idejében kell gondoskodni arról, hogy az ország ezen veszedelmes és kiszámíthatatlan kárt okozó betegség behurcolásától megóvassék.

A Magyarországgal határos Szerbia és Románia, az állategészségügyi kimutatások szerint a keleti marhavészől mentes ugyan, ennek dacára e két ország területét sem lehet teljesen aggálytalanok tekinteni.

Ami Szerbiát illeti, ennek hadserege a háború folyamán szintén megfordult a keleti marhavészszel fertőzött akkori török területeken is és mert a hadsereg élelmezéséhez az élelmiszerek szállítása főképpen szarvasmarhafogatokkal történt, a haratóró szerb katonaság, valamint a Szerbia felé menekülő lakosság éppen úgy behurcolhatta Szerbiába a keleti marhavészt, mint ahogy a betegség Bulgáriába behurcoltatott.

Ami Romániát illeti, ennek Bulgáriától okkupált új területei a fertőzött bolgár területek és pedig a várnai kerület közvetlen szomszédságában vannak s azzal közvetlen összeköttetésben állottak, minek folytán ugy a lakosság, valamint az ezekről a területekről visszavonuló katonaság szintén elhurcolhatta a betegséget s így Románia területe sem tekinthető teljesen aggálytalanoknak.

A Magyarországtól szintén távol fekvő és a balkán háborúban ugyancsak részt vett Montenegrót és Görögországot sem tekinthetjük a keleti marhavész tekintetében aggálytalanoknak, mert a betegséget a fertőzött területekről ezeknek a területére is igen könnyen behurcolhatták főleg Macedóniából, amelynek északi része Montenegrónak és Szerbiának, déli része pedig Görögországnak jutott.

Az a hír, hogy Szerbia és Románia a keleti marhavésznek Bulgáriából való behurcolása ellen erőlesen védekeznek, amennyiben azok Bulgáriával szemben határozottan rendelkeztek el és határait katonasággal őrzetik, némileg megnyugtató és egyelőre talán csökkenti a betegség hozzánk való behurcolásának esélyeit, de legkevésbé ment fel az alól, hogy a betegség behurcolásának megakadályozása céljából minden lehetőséget megtegyünk.

Bulgária már az 1888. év óta a vészes országok közé van sorolva s vele szemben Magyarország részéről határozottan áll fenn. Ennek folytán Bulgáriából élő állapotban csupán egyiptás

állatokat és baromfit szabad behozni és átvinni a kijelölt belépő állomásokon foganatosítandó vizsgálat után. Ellenben állandóan tilos szarvasmarhát, juhot, kecskét és sertést, akár élő, akár nem élő állapotban, mindennemű húst és leölt baromfit a magyar szent korona országába behozni és ezeken keresztül átvinni. Az állati termények közül Bulgária vészmentes vidékeiről a gyári mosáson átment és kellően zsákolott gyapjút, zárt ládába vagy hordókba rakott száraz vagy sózott beleket, öntött (olvasztott) faggyút, forralt tejet (sós tejet) és turót, továbbá egyéb tejtermékeket, meszes gyapjút, főzött lószórt, meszes lószórt, meszes sörte, préselt szarulemezeket, meszes bőrhulladékokat, végül tojást belépő-állomási ellenőrző vizsgálat után származási bizonyítvány nélkül is szabad behozni és átvinni.

A nem gyárilag mosott vagy mosatlan gyapju kellően zsákolva, zsákokba vagy bálókba csomagolt marhaszór, kecskeszór, teljesen száraz csontok, szarvak, szarvcsucok, fűrészelt szarvak, paták és körmök, teljesen száraz bőrök és szőrmék, továbbá kellően csomagolt disznósörte és egyéb állati szőrök, nyers ágy- és disztoll, zárt ládába vagy hordókba rakott olvasztatlan faggyú és élvezhetlen (denaturált) töpörtyű csak a magyar földművelésügyi miniszter esetről-esetre szóló külön engedélyével és az ebben meghatározandó külön feltételekkel kerülhetnek behozatalra és átvitelre. Másféle állati nyersterményt, továbbá a betegségek behurcolására alkalmas használt istállóeszközöket és marhaszerszámokat, viselt ruhát, lábbelit és rongyot, ugyszintén szénát, szalmát és egyéb szalastakarmányféléket Magyarországra behozni vagy az országon keresztül átvinni szintén állandóan tilos. A szénával, szalmával és effélékkel csomagolt árukat tartalmazó hordók és ládák stb. bebotsáthatók ugyan, de a málházásra használt szénát, szalmát és efféléket kirakás után hatósági felügyelet alatt azonnal meg kell semmisíteni. Továbbá a betegségek behurcolásának megakadályozása céljából szintén állandóan el van rendelve, hogy a Bulgáriába rendelt és ott kirakott állat- és állati nyersterményküldemények szállítására használt vasúti kocsik és hajók, habár Bulgáriában fertőtlenítettek, visszatéréskor szigorított módon fertőtlenítenedők, a Bulgáriából állat- vagy állati nyersterményküldeménynyel megrakva érkező vasúti kocsikat, és hajókat pedig kirakás után azonnal szintén szigorított módon kell fertőtleníteni.

A földművelésügyi miniszter a Bulgáriával szemben fennálló és felsorolt ezeket az állandó jellegű tilalmi intézkedéseket multévi december 30-án kihirdetett rendeletével a keleti marhavésznek Bulgáriában kitörése miatt megészítette és pedig megtiltotta a bulgáriai származású élő baromfi behozatalát és átvitelét, valamint a szénával, szalmával és effélével csomagolt áruknak Bulgáriából való behozatalát és átvitelét is.

A Szerbiából, Romániából, Görögországból és Montenegróból való behozatal és átvitel szintén belépő állomásokra van korlátozva és ezen

országokból élő állapotban szintén csak egyiptás állatokat és élő baromfit szabad a magyar szent korona országába behozni és ezen keresztül átvinni. Montenegróból ezenkívül szarvasmarhát, juhot és kecskét is szabad kontingentált mennyiségben a monarchia két államának szerződéses vánterületére behozni, de csakis és közvetlenül Dalmácia kattarói kerületébe mielőbbi levágásra és csak az ezen kerületben való elfogyasztás céljából; az ilyen állatok azonban sem élő, sem leölt állapotban nem kerülhetnek a magyar szent korona országainak a területére, sem pedig tovább Ausztriába.

Amíg Szerbia és Románia a keleti marhavészől mentes és amíg ott egyéb veszedelmes állatbetegségek nem uralkodnak fenyegető mértékben, vagy pedig onnan be nem hurcoltattak vészmentes területről jövő s m. kir. állatorvos által is megvizsgált egészséges szarvasmarhák és sertések, Romániából pedig juhok is — bizonyos kontingentált számban, de csakis levágott állapotban — hozhatók be az e célra kijelölt határszéli vágóhidakról az osztrák-magyar monarchia két államának területeire bizonyos meghatározott feltételekkel. Szerbiából és Romániából ezenkívül elkészített hús és pedig sózott, füstölt, pácolt vagy főtt hús, sonka és szalonna, valamint leölt baromfi bizonyos feltételek mellett behozható.

A röviden vázolt ismertetésből is látható, hogy Bulgáriával szemben a szükséges tilalmi intézkedések megtételére s még csak arról lehetne szó, hogy azok közül a felsorolt nyers-termények közül, amelyek engedély nélkül is behozhatók, nem aggályosak-e egyesek a betegség behurcolása szempontjából. E részben aggályos a tojás, amely közvetítője lehet a betegségnek, miért is annak a behozatalát is meg kellene tiltani.

A Szerbiából és Romániából való állat- és állati nyersterménybehozatal az előbb említett okokból fokozott figyelmet kíván és mielőtt nyilvánvaló lenne, hogy tényleg ez a két ország sem mentes a keleti marhavészől, késedelem nélkül be kellene tiltani az élőállatoknak és mindazoknak az állati nyersterményeknek és egyéb tárgyaknak behozatalát, amelyek a betegség terjedésének közvetítői lehetnek.

De máris indokolt megtiltani Montenegróból szarvasmarháknak, juhoknak és kecskéknak Dalmácia kattarói kerületébe való bevitelét.

A tilalmi intézkedések mellett gondolni kell arra is, hogy Szerbia és Románia felől a betegségnek csempészett állatokkal való behurcolását is megakadályozzuk. E célból kiváló gondot kell fordítani a csempészet megakadályozására. A gazdasági érdekképviseletek már régóta sürgetik a szerb és román határszélen a szigorú határozatot az állatcsempészet megakadályozása céljából. Sajnos, ez irányban még nem történt intézkedés. Most itt a fenyegető veszély; talán mégis kellene már valamit tenni a határ szigorúbb őrzése, a helyes törzskönyvezés és a határszélen megfelelőbb állategészségügyi szolgálat szervezése iránt, mert hiszen ha a betegséget

Takarmánykamrák, malmok meghajtására, kastélyok, tanyák villamos világítására, szivattyúk és cséplőgépek hajtására. » Ipari telepek számára a legmegbízhatóbb és legtökéletesebb üzemgép a

BRONS MOTOR

a legújabb Diesel-rendszerű magasnyomású nyersolajmotor.
4 HP-től kezdve minden nagyságban készül.

Prager Maschinenbau A.-G. (vormals Ruston, Bromovsky u. Ringhoffer)

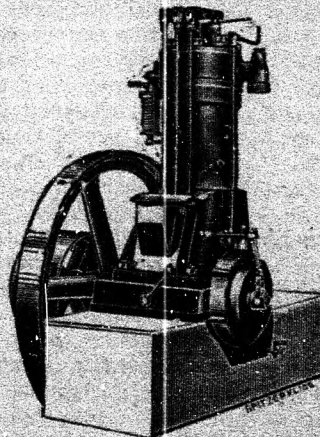
bronsmotorgyárának gyártmánya:

FARAGÓ ANDOR OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
MŰSZAKI IRODÁJA

BUDAPEST, V. KERÜLET, VECSEY-UTCZA 2. SZÁM.

TELEFON 120-70.

TELEFON 120-70.

Legegyszerűbb szerkezet.
Nincs előmelegítő lámpa.
Nincs gyújtógyertya, sem gyújtócső.
Nincs villamos gyújtó.
Nincs vízhűtőrendszer.
Nincs légszivattyú.
Nincs nyersolajszivattyú.
Nincs fűst- és koromképződés.
Nincs hatósági ellenőrzés.
Nincs robbanás vagy tűzveszély.
Nincs elpiszkolódás.
Nincs üzemzavar.
Legkevesebb üzem.
Legkevesebb fogyasztás.
Mindig pillanathoz indul.
Mindig üzembiztos.
Bárki kezelheti.

csempészett állatokkal behurcolják, nagyon drágán találjuk megfizetni a késedelmeskedést. Meg kell tenni mindent idejében a veszély elhárítására, mert a legkisebb mulasztás nagyon megbosszulhatja magát.

Fokányi László.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intéseandók, hirdetési, lapreklamálási, oszímáltatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

A heréfélek együttes vetése. V. Felelet a 333. sz. kérdésre. Oly sok szó esett már a *Köztelek* hasábjain a herének vednövényvel keverten géppel való vetéséről, hogy csaknem szükségtelennek tartom erről még egyszer szólni. Nem is tettem volna, ha nem olvasom a *Köztelek* január 1-i számában *Szűcs János* kártársam azon állítását, hogy a here vetését vednövényvel keverten géppel csak könnyű, homok-, vagy televényes talajon ajánlja, mert nehezebb, vályog- vagy agyagtalajon az megfullad. Anélkül, hogy tisztelt kártársam kísérletei alapján tett állításának igazát kétségbe vonnám, mégis arra

des kelést hátrátatónak látszó körülményhez járult a mód nélküli nagy szárazság, mely egészen május első feléig tartott. Március 7-én kezdtem az árpának herével keverten való vetését a hó nélküli tél után teljesen szárazzá vált agyagtalajon s 14-re be is fejeztem. Ettől az időtől május első feléig, amikor az esőt kaptuk, nem kelt ki a heremag, de az eső után néhány napra ecetszerű sűrűséggel bujt a földszinre, szóval teljesen hibátlanul kelt valamennyi keverten vetett herénk. Ezt a vetési módot először 1907-ben próbáltam ki, de csak kicsiben, mindössze 2 holdon, mert félttem magam is a rossz kelesztől, amennyiben szabályellenesnek tartottam, hogy az apró heremag oly mélyre kerüljön, mint a nagyobb vetési mélységet megtűrő árpa; az első kísérlet sikerült a 2 holdon. Következő évben 30 hold volt a kísérleti terület, majd 1909-ben 60 holdon tettem a próbát; 1910-től pedig állandóan keverten vetek 160 hold területet anélkül, hogy ez idő alatt a legcsekélyebb kelési hátrányt tapasztaltam volna.

Rajman Kálmán.

Svájci nyersolajmotor használati értéke. II. felelet az 1. sz. kérdésre. Mindenekelőtt megnyugtathatom a kérdéstevőt arra vonatkozólag, hogy egy 8 HP. (tényeges lóerő) erőgép teljesen elegendő egy oly takarmánykamrának a hajtásához, amely takarmánykamrában naponta 40—50 q darát, 20—30 q szecskát, 60—70 q

kifizettem és helyette egy benzínmotort szereztem be. A motor ma is udvaromban van és csak ócskavas értékű, dacára, hogy új állapotban került hozzám és üzemben ugyiszólván nem is volt. Kérdéstevőnek tehát azt ajánlom, hogy vegyen bármilyen motort, csak 2 ütemű nyersolajmotort ne. Lehetőleg elsőrendű hazai cégtől vásárolja a motort, hogy a pótalkatrészek s a szerelő hamar kéznél legyenek. Ne adjon sem előleget, sem váltót addig, míg a gépet 1—2 hónapon át ki nem próbálta, ne higgyen semmiféle ígéretekben, hanem kösse ki: 1. hogy napi 12 órai üzemnél 6—8 koronánál olajjal együtt az üzemköltség több nem lehet, 2. hogy az összes törhető alkatrészek díjmentesen a motorttal egy időben szállíttassanak, 3. hogy az eladó a gép rossz kezelésére nem hivatkozhatik, végül 4. kössön ki szóbeli sommás eljárást az Ön járásbírójánál, valamint rendelés esetén fix szállítási határidőt napi 50 koronás kötbérrel.

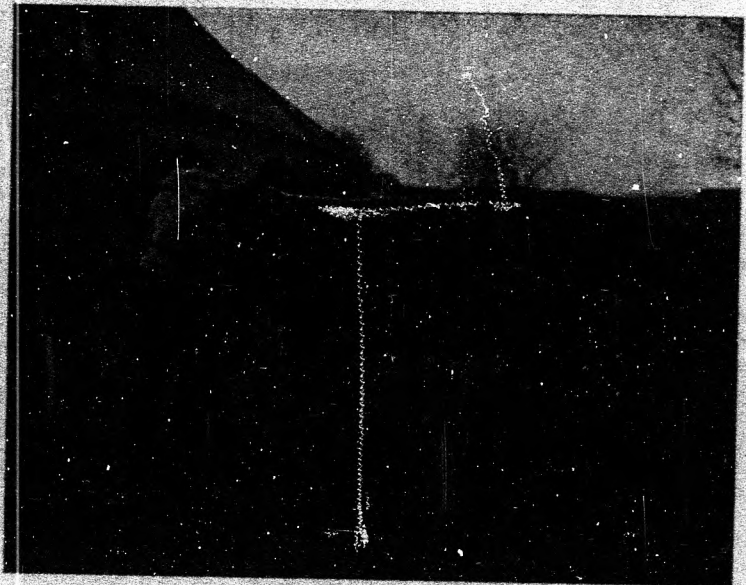
(Győrasszonyfa.)

Kuffler Vilmos,
okl. gazda, nagybérlo.

A yohimbin hatása és alkalmazása. II. sz. kérdés. Néhány évvel ezelőtt a *Köztelek*-ben szó volt a „Yohimbin”-ről, de ha jól emlékszem, nem jelent meg részletes használati utasítás. A lefolyt években gyűltek-e új tapasztalatok és milyenek a szer használatára nézve? Továbbá kérnék utasítást a szer alkalmazásáról illetőleg is. Tekintve, hogy a yohimbin gyakorlati érté-

3. ábra. „Marci 1.”, *Rosenberger* Lőrincz lelélt „kisgazda” 1¹/₄ éves bikája, amelynek apai nagyanyja 5000, anyai nagyanyja 4000 liternél több tejet adott. Megvette a hatvani cukorgyár 2000 koronáért.

4. ábra. „Solyom”, *Zwickl* Mátyás mosonszolnoki bikája, amelynek nagyanyja, mint apai és anyai nagyanyja 3000 liternél több tejet adott. Az 1913. évi február 20-iki árverésen megvette Mosonszentjános község 905 koronáért.

az álláspontra kell helyezkednem, hogy a herének ily módon való vetése agyagtalajon is biztosan történhetik s ha az ő kísérletei nem sikerültek, a sikertelenséget bizonyosan olyan mellékkörülmények okozták, melyek kikerülték a figyelmét. Hogy nehezebb, tehát agyagtalajon is sikerrel vethető keverten a here, azt Somogy megyének erősen agyagtalajú vidékén végzett 7 évi kísérlet után állíthatom. Évenként körülbelül 230 hold herét vetek, ebből 70 holdat őszire, a többi 160 holdat árpával keverten sorvetővel. Amióta így vetem, mindig biztosabb volt a terméseredmény a kézzel vetettnél s még nem volt rá eset, hogy tarlóherénk jó kaszálást ne adott volna, holott a kézzel vetett után sokszor elmaradt a tarlóherékaszálás. A vetés biztonságát különösen 1911-ben tapasztaltam, amikor vidékünkön nagyon is híjával voltunk a csapadéknak s dacára a herére kedvezőtlen időjárásnak — a kézzel vetetten kívül — minden tarlóherénk jó termést adott. Hogy a mag megfulladásától nem kell tartani, azt is különös tapasztalat állíttatja velem ugyancsak az 1911-ik évről. Vetőgépeink ez évben lettek új vetősarukkal ellátva s jól lehet, a gépeket súly nélkül járattuk, azért az éles vetősaruk kelleténél mélyebben helyezték el a magot s magam is gondolkodóba estem a heremag rendes kikelését illetőleg. Ehhez a ren-

répát akarunk feldolgozni. Gyakorlati tény az is, hogy legmegfelelőbb gépek e célra az u. n. gázmotorok, mivel ezek többé-kevésbé azonnal üzembe helyezhetők, üzemszünet alatt tüzelőanyagot nem használnak, hatósági ellenőrzés alatt nem állanak és nem vagyunk kötelesek hozzájuk vizsgázott kezelőt alkalmazni. Én már 4—5 ilyen motort vettem takarmánykamrámba s a nyersolajmotor kivételével a benzín, a benzol, valamint a szivógázüzemű motorok is teljesen beváltak. Ezen kritikát gyakorlati tapasztalataim alapján mondom s óva intem gazdatársaimat az alábbi, általam már elkövetett hibától. T. i. elsőízben egy „Bánki-Csonka”-féle Ganz-gyári benzínmotort vettem, amelyre magas beszerzési ártól eltekintve, teljesen meg voltam elégedve. Napi üzemköltsége 3—4 koronába került 22 filleres benzinnel. Az időközben rohamosan emelkedő benzínárak miatt egy második takarmánykamrámba berendezéséhez nyersolajmotort szereztem be. Közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a kétütemű, alacsony nyomású, bármily gyártmányú nyersolajmotor a gazdaságban teljesen értéktelen, noha malmokban helyenként szintén sikerrel alkalmazták. A Magdeburgból szállított 8 lóerős nyersolajmotort a felállítást követő második hónapban ki kellett dobnom, pedig 4000 K. vételárát már

két illetőleg a gazdaközönség legnagyobb része tájékozatlan, bizonyára általános érdekű a felvetett kérdés.

B. F.

Felelet a II. sz. kérdésre. A yohimbin az idegrendszer utján élénkítő hatást fejt ki az ivarszervek működésére. Az állatorvosi főiskola állattenyésztési intézetében úszkón és tőheneiken végzett kísérletek igazolják, hogy a folytatás előidézhető 5—7 adag, 0.1 gr. yohimbinum muriatikumot tartalmazó tabletta beadásával. Hazánkban Keresztesy dr. és Wolf dr. vegyészeti gyára (Budapest, VI., Petneházi-u. 25.) állatorvosi használatra „Yohimbin Kincsem” névvel rózsaszínű, szürke és sárga tablettákat hoz forgalomba, melyek 0.1, 0.01 és 0.001 gr. yohimbinum muriatikumot tartalmaznak. A rózsaszínű tabletták lovak és szarvasmarhák, a szürkék juhok és sertések, a sárgák pedig kutyák és baromfiak részére használatosak. A yohimbin megfelelő tablettáiból naponta egyet kell beadni olyan módon, hogy a tablettát porrátorjrik és vagy vízben feloldva beontjuk az állat szájába, vagy pedig a megnedvesített abrak közé keverve, esetleg bőlusz alakjában etetjük meg. Tapasztalataink szerint a yohimbin hatása csak hosszabb idejű, 5—7 napos használat után jelentkezik.

W—n dr.

A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület 1912/13. évi működése.

A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület tizenhetedik üzletévi működéséről szóló jelentését most tette közzé Ujhelyi Imre gazd. akad. igazgató, az egyesület tenyésztési felügyelője, amely éppen olyan tartalmas és tanulságos, mint voltak az eddigiek. Évek óta ismertem már az egyesület működését és ezt a kedves kötelességet évről-évre fokozódó kedvvel teljesítem, mert nemcsak az évi jelentésekből, de megfigyeléseimből is arra a tapasztalatra kell jutnom, hogyha az országban alakult gazdatársadalmi testületek közül egyik-másik igazán olyan eredményeket tudott elérni, amelyek megérdemlik, hogy a közfigyelmet reá irányítsuk, úgy ezt feltétlenül elsősorban a Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület érdemli meg, amely ma már nemcsak Moson vármegye állattenyésztésének fejlesztésén, hanem közvetve az ország egész szarvasmarhaállományának javításán is közreműködik, értékes tenyészállatait elhelyezve az ország számos vidékén.

Amidőn az egyesület tizenhét évvel ezelőtt megalakult, legfontosabb feladatává tűzte ki, hogy a vármegye községeit megfelelő apaállatokkal lássa el, az egyesület ma is erre helyezi

három esztendeje a tenyészbikaárverések rendezésével, amelyen azelőtt az idegenből hozott bikákat helyezte el, csakis a mosonmegyei községekre részére. A vármegye tenyésztésének fejlődésével, amidőn már nem annyira behozni, mint inkább kivinni is lehetett és kellett jóminőségű tenyészbikákat, elhatározta az egyesület, hogy árveréseit ezután a nyilvánosság részére is hozzáférhetővé teszi, amiáltal egyrészt a megyebeli kisgazdák érdekét szolgálta, az általuk nevelt bikák értékesítését elősegítvén, de másrészt az országos szarvasmarhatenyésztésnek általában hasznára vált annak lehetővé tétele, hogy jóminőségű apaállatok bárki részéről megvásárolhatók legyenek.

A nyilvánosság előtt rendezett 1913. évi bikavásáron az egyesület az előző árverésekhez képest további követelményekkel lépett fel tenyésztőivel szemben, mert az egyesület felügyelősége csak oly állatokat engedett az árverésre, amelyek anyai ágon legalább is 3000 liter évi tejelést mutathattak fel és apai ágon az egyesület által kiosztott kiváló tejelőcsaládból származó bikák ivadékaik voltak. Az árverésre, amelyet Magyaróvárton február 20-án tartottak meg, 26 kisgazda hozta fel egy-egy darab bikáját, melyek átlagkora 21 hónap, átlagsúlya 601 kg. volt és melyekért átlagkilogrammonként 149 K.-t fizettek, vagyis egy-egy bikáért átlag 896 K.-t. Ez az árverés pénzületi eredmény

az uradalmak is saját tenyésztésük részére való beérzés céljából mind sürűbben keresik fel a mosonmegyei kisgazdákat. Így a mult esztendőben a hatvani cukorgyári uradalom 2 darab, Frigyes kir. herceg uradalmá 2 drb, a mezőhegyesi ménesbirtok 1 drb tenyészbikát vásárolt az egyesület közvetítésével 2000—2500 K.-s áron. A megye területéről a lefolyt üzletévben 108 drb bika adatott el 87.249 K. árért és így egy-egy bika átlagosan 807 K.-ért kelt el. Ebből is kitűnik, hogy az okszerűen és céltudatosan irányított szarvasmarhatenyésztésből a kisgazdák mily jelentékeny jövedelemre tehetnek szert.

A vármegye fejlett tejgazdaságára való tekintettel az egyesület a hussértényesztés fejlesztésének előmozdítását is kívánatosnak tartotta és ezért évek óta közvetít kanokat és kocákat, amelyeket az állam által nyújtott 20%-os kedvezményen felül még 5% kedvezményrel oszt szét a jelentkezők közt. Ugyaníly módon iparkodik népszerűvé tenni a kecskenyésztést is és ezért a hozzátartozó községeknél ingyen bocsát rendelkezésére saantentáli kecskebakokat. A lefözlött tej értékesítése emelhető a husbaromfitenyésztéssel is és ezért az egyesület erre is figyelmet fordított, ismételtén osztott ki plimut kakasokat köztenyésztésre, tavaly pedig három plimut törzset, melyek egy kakas és két tyukból állottak, helyeztet el a vármegyében.

5. ábra. „Gangl”, Graf Mátyás levéli kisgazda 14 hónapos bikája, amelynek anyja 3501 liter tejet adott, apai nagyanyja pedig 5928 literrel ellenőrzött tejelőversenyben I. díjat nyert. Megvette a mezőhegyesi ménesbirtok 2500 koronáért.

6. ábra. „Miska”, Ecker János levéli kisgazda bikája, amelynek 4000 literes anyja I. díjat nyert tejelőversenyben. Az 1913. évi február 20-iki árverésen megvette a hédervári uradalom 1550 koronáért.

a fősúlyt, községei részére jó tenyészbikákat közvetít, amely tevékenységét az utóbbi évek folyamán abban az irányban is kiegészítette, hogy a vármegye területén felnevelt és a vármegyében el nem helyezhető apaállatok értékesítését is előmozdítja. Tenyészbikaközvetítését az egyesület ennek megfelelően három irányban folytatja és pedig saját községeit tenyészbikákkal látja el, magánosok bikáit árverésen értékesíti, végül magánosok bikáit árverésen kívül helyezi el más vármegyék területén.

A lefolyt üzletévben az egyesület községei részére 31 drb bikát szerzett be 929 K. 83 f. átlagáron, melyeket 762 K. 50 f. átlagos áron adott ki a községeknél, tehát 20%-os kedvezményen. A 31 drb bika közül 17 drb-ot a martonvásári uradalomból szerzett be, amelyek a kimutatások szerint kiválóan tejelő elődök leszármazottjai. Erre különben kiváló súlyt helyez az egyesület minden alkalommal, mert a tejtermelés fokozására irányuló törekvése csakis úgy vezethet eredményre, ha a köztenyésztés céljaira beszerzendő apaállatok elődöknek tejelőképességéről előzetesen hiteles tájékozódást szerez és csak az esetben vásárolja meg a kiszemelt apaállatot, ha ennek a követelménynek is megfelel.

Ödvös munkásságot kezdett meg az egyesület

tekintetében az előző évihez képest gyengébbnek mutatkozott, amennyiben az 1911. évi árverés átlagára 1033 K., az 1912. évi pedig 1141 K. volt. A kedvezőtlenebb eredmény mindenestre a rosszabb gazdasági viszonyok és a feszült pénzületi viszonyok következménye, mert éppen a külpolitikai események legválságosabb idejében folyt le az árverés, amidőn a kiadásokat mindenki a legszűkebb körre szorította. Ezért is került a 26 darab bika közül csak 12 darab a vármegyén kívüli tenyésztésbe, míg 14 darabot a mosonmegyei községektől vásároltak meg. A vármegyéből elvitt 12 darab bika közül köztenyésztés céljaira a gazdasági felügyelőségek csak 6 darabot vásároltak Ugocsa és Sopron megye részére. Sajnálatos, hogy gazdasági felügyelőink ez árverések iránt nem tanúsítanak kellő érdeklődést, pedig ha valahol, úgy itt nyílnék legkedvezőbb alkalom a köztenyésztés céljaira nagyon alkalmas és értékes apaállatok beszerzésére.

Az egyesület árveréseken kívül is elősegítette tagjainak bikaeladását uradalmak és felügyelőségek részére, annál is inkább, mert gyakrabban előfordul, hogy az árverés után érkeznek az egyesülethez megkeresések tenyészbikák közvetítése iránt. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy ma már nemcsak a köztenyésztés céljaira, de

Az egyesület megalakulása óta különös gondot fordított a tejelőképesség fejlesztésére. Vörös fonálként húzódik végig az egyesület működésén az a törekvése, hogy oly tájajta tenyésztessek ki Moson vármegyében, amely az elérhető legnagyobb tejelőképességet megközelíti. E cél elérésére irányulnak az általa rendezni szokott tejelőversenyek és tagadhatatlan, hogy ezek révén a tejelőképesség állandó emelkedése állapítható meg. Így például Levéli községben 1901. óta 7 ízben volt tejelőverseny és az átlagos fejési eredmény egymásutání rendben volt 2304 l., 2663 l., 2950 l., 3244 l., 3377 l. és 3319 l. A legutolsó, gyengébbnek látszó eredmény az 1912/13-ik esztendő, amelyben a fellépett száj- és körömfájás a tejtermelést általában csökkentette.

Ezek a versenyek éves tejelőversenyek és a versenyzőkhöz havonta egyszer, előre nem közölt időben egy ellenőr látogat el, aki az eredmények feljegyzését és helyességét vizsgálja. Az egyesület az idén négy községben rendezett ily versenyt, amelyben 103 gazda 176 darab tehennel vett részt, melyek átlagosan 3033 liter évi fejtést nyújtottak az előző évi 2925 liter átlaggal szemben. A 176 darab tehén legkisebb tejelése 1302 liter, a legnagyobb 6530 liter volt, amely utóbbi eredményt Szalcszer János levéli

szellérgazda 7 éves tehene adta. A versenyben részt vett tehének közül 80 adott 3000 liternél több tejet, tehát 45,5%. Az egyesület működésének erről az ágáról különben, valamint a mosonmegyei tejszövetkezetek működéséről *Ujhelyi Imre*, az egyesület felügyelője és hozzátartozói leírta, részletesen és legilletékesebben beszámolt a *Köztelek* 1913. évi 93. és 99. számában és így ennek ismertetését mellőzöm.

Az egyesület vezetőségének üdvös kezdeményezése az is, hogy kisgazdatagjait tanulmányutakra viszi. Így a múlt évben Mezőbéglyesre és a torontálmegyei Garabosra vezetett tanulmányi kirándulást. De örömdetes az is, hogy az ország mind több vidékéről keresik fel Moson vármegye mintaközségeit a tanulni vágyó kisgazdák, sőt a külföldiek is. A múlt évben 18 zsámbéki, 73 fejérmegyei, 36 barsmegyei, 21 baranyamegyei kisgazda, a győri tanítóképző 27 hallgatója, az OMGE által vezetett svájci kiránduló gazdatársaság tekintették meg a levélt és szolnoki állattenyésztést.

Rövid vázlat az csupán annak az eredményes munkának, amelyről az *Ujhelyi Imre* által áttekinthető módon szerkesztett és statisztikai táblázatokkal, valamint képekkel felszerelt izléses kiállítású jelentés beszámol. Hiszem, hogy e vázlatból is kitűnik az a hatalmas munka, amelynek támogatása gazdatársadalmunk figyelmébe a legmelegebben ajánlható.

Ez ismertetéssel kapcsolatosan hátsábjainkon is bemutatunk néhányat az egyesület útján értékesített bikákból (3-7. ábra), amelyeknek képét a jelentés is közli. A bikák jó leszármazására vonatkozólag csak néhány vázlatos adatot közölhetünk a képek alatt levő magyarázó szövegben, míg az egyesület által kiadott jelentés mindegyiknek leszármazását részletes törzskönyvi kivonathoz ismerteti.

Fabrics Endre.

Mit tegyünk a székely Kárpátvidék állattenyésztése érdekében?

IV.

A *Köztelek* 83., 89. és 98. számaiban megjelent három cikkhez legyen szabad nekem is hozzácsófolnom. Szerintem mind igaz, amit a két utóbbi cikk irt, csak az a sajnos, hogy a 11 év előtt Tusnádon tartott székely kongresszuson nem jutott már kifejezésre ez az irányzat, akkor talán nem kényeztetette volna el ezt a népet az egész hazai közvélemény. De hát mások is bizonyára úgy voltak abban az időben ezzel, mint jó magam is, aki előzetes tanulmányaim alapján teljesen jól kiismertem már a székelyeket, de nem akartam a kongresszuson egyedül maradni öszinte véleményemmel, mert tudtam, hogy a többség lehurrogott volna. De szóta úgy látom, nagyot fordult a világ. Kiábrándultak a székelyszerelemből sokan, sőt még a fajszékelyek is saját véreik fölött pálcát mernek törni. A székely valóban rossz gazda, aki az első felhőkére már leteszi a munkásszámot, tudakossága mellett hanyag, lusta és iszákos, nincs beosztása. Szerencsétlen tulajdonsága, hogy nem elég becsületes és ebből kifolyólag önmagának árt legtöbbször. Egyenes, határozott feleletet alig ad, szeret egy rókáról két bőrt nyuzni és amellett igen rossz üzletember. Például a fazekasok és a szitakészítők és a többi fazszozókat faragó és értékesítő székelyek is elutazgatják egész életüket és elköltik keresményüket ahelyett, hogy földjeik jobb művelésével igyekeznének vagyonosodni. Hogy a székely az eke szarvát nem igen szereti, bizonyítja az is, hogy számtalan köztük a házaló kereskedő, akiket Budapesten látunk nehéz batyukkal hátukon és akik amolyan budapesti cégek által

rendesen fizetett, tehát szerződötött székelyek és végig hazaljak olcsó szőnyegekkkel és más szőttekkel az országot.

További nagy hibája a székely földművesnek a tanulatlanság. Bár tulajdonképp nem analfabéta, sőt irástudó egytől-egyig, de irástudományát csak a váltó aláírására, olvasni tudását pedig a képes kalendáriumon kívül zuglapok kibetűzgetésére fordítja. Erre már szinte hallom azt az ellenvetést, hogy hiszen temérdek harisnyás székelynek fiából lett már előkelő állású ember. Ez teljesen igaz, csak hogy ezeket az eredményeket nem lehet a székely nép javára írni, hanem ezt az ottani református és unitárius egyházak által alapított és fenntartott középiskoláknak köszönhetjük, amelyekben alkalma nyílik a legszegényebb fiúnak anyagi áldozatok nélkül is érvényesíthetnie esetleg tehetségét.

De számolni sem tud jól a székely, ha saját javára akár takarékoskodik, akár lop, akár csal, csak krajcárokból képes arra, ellenben más ember által forintokban engedi magát becsapni. Hogy mennyire antimathematikus a székely, azt leginkább bizonyítja az, hogy a kereskedelem egészen az örményeknek, szászoknak és kevés zsidónak van a kezében. Ami pedig a nagyipart illeti, hát bizony én nem látam még székely nevű nagyiparost. Pedig Gyergyószentmiklós, Csikszentada, Kézdivásárhely, Sepsiszentgyörgy és Székelyudvarhely csak vannak oly

követi az egygyermekrendszer. Még sokkal jobban is szaporodhatnak és kivándorolni se volna kénytelenek, ha földjéből nagyobb hasznot tudna előteremteni. „Rossz a földem uram!” ezt feleli a székely. Elismerem ezt, de tudom, hogy Felső-Csehország, Poroszország, Szászország és Hollandia sokkal több rossz földdel van megnyomorítva és azért ott nagyobbak a termésátlagok, mint a Székelyföldön. Csak hogy ezekben az országokban törekvő és művelt népek lakik és a rossznak nevezett Székelyföld is inkább *elhanyagolt* mondható. A székely faj rossz tulajdonságait a veleszületett *fajbéli hibáinak* tartom, amelyek sok tekintetben azonosak magyarországi fajrokonáival, sajnos, hogy ezek a hibák az idők folyamán nem hogy csökkentek volna, hanem még öregbtek a dohány és szesz könnyebb hozzáférhetősége által és annak folytán is, hogy hovatovább az intelligencia e nép közül részint kipusztult és részben elvándorolt.

Másként van ám a szászoknál! Ujgyház székelymegyei községben hivatalos dolgom végezte után bevezettek az „Erdélyi Szász Gazdasági Egylet” ottani fiókosztályába, ahol a község papja, mint az egyesület fiókosztályának elnöke, éppen azt magyarázta az oda összegyűlt községi gazdáknak, hogy a szuperfoszfát vásárlásánál mifele fortélyokra kell figyelemmel lenni. Bámulatom a tetőpontra hágott, amidőn

hozzám lépett egy igénytelen külsejű szász gazda és kérte véleményemet a „Fusicladium” nevű gyümölcsfagombákra vonatkozólag. (Sic!) Hozzáteszem ehhez, hogy az említett előadáson részt vett a kerület országgyűlési képviselője is. Ez tehát haladó nép, amelyről azonban foglalkozik az intelligenciája is és amelynek a pap anyagi téren is a vezetője.

Mit tegyünk tehát a székelyek állattenyésztése érdekében? Nehéz erre nézve tanácsot adni, mert a székely állatját csak legeltetni szeretni, de azt is csak kényelmesen és úgy, hogy az állatok másnak is okozhatnak kárt, de hogy az állatát gondozni is tudná, vagy szeretné, az ki van zárva. Ezért a magyarországi gazda nem is megy a székely vásároknak, ahol ökrök helyett aprócsontu, piszkosan tartott macskákat talál leginkább, hanem felkeresi a híres szászrégeni, segesvári vagy szentágotai vásárt, ahol van elég „cimeres” jószág. Sehoh a világon nem láttam oly piszkosan, vakaratlanul tartott járnosökröt, mint az udvarhelyi

7. ábra. „Pompás”, Schmickei András levélti kisgazda bikája, amelynek anyja és nagyanyja tejelversenyben díjat nyert. Az 1913. évi február 20-iki árverésen megvette Mosonszentjános község 1440 koronáért.

nagy gőcponatok, hogy azokban megtelepedhessen belőlük akárhány.

A székely nép antimathematikus természetével együtt jár az üzleti szellem és vállalkozás hiánya és erre vezethető vissza az, hogy a székely földműves oly rossz gazda is. Nem ismeri, vagy a tüke nagyobb befektetésétől való félelmében be se szerzi a jobb talajművelő eszközöket és éppen így viselkedik az állatállományával szemben is. Avagy nem szinte hihetetlen az a köztudomású tény, hogy az erdélyi kirendeltség által kisgazdák közt kiosztott tenyésztéseket és baromfit egyik-másik községben a gazdaköri tagok leölték és megették.

Annak az óriási tevékenységnek és jelentékeny áldozatnak, amelyet a székelyek számára az erdélyi miniszteri kirendeltség hoz, van ugyan fogantatója, de nem elég, mert csak ott mutatkozik eredmény, ahol a kirendeltség önmaga dolgozik vagy dolgoztat (bár csak esendői felügyelettel tisztítható a legelőket), míg azok az intézmények (például gazdakörök), amelyekről azt várhattuk volna, hogy alkalmas adjanak a népek önképzésére: nem szolgálják kellően a célt, mert nagyrészt csak papíron élnek.

Talán egyetlen jó tulajdonsága a székelynek az, hogy elég békes és kezes, ha nem részeg és elég jó családalapító, mert általában nem

megyei székely gazdánál. Nem haszonállat kell a székelynek, hanem előbb életrevalóságot, rend-, tisztaság- és munkaszeretetet, kötelességtudást, egyszóval némi műveltséget kell vérebe beoltani. És ezzel kapcsolatban felvetem azt az eszmét, hogy telepítsen az állam kulturapostóli szerepre kiszemelt, okosan gazdálkodni és terményeit kereskedői figyességgel értékesíteni tudó kisgazdákat a székely községek legelmaradottabbjaiba, eleinte csak próbaképpen s utóbb, ha beválik, nagyobb számban. Egy-egy községbe csak egyet-egyét, ne legyen az illető agyondédelgetett állami póca, hanem szabad rendelkezési joggal felruházott, de az állam felügyeleti jogát elismerő és szerződéses viszonyban lévő, amortizációt fizető telepes, aki az illető székely községbe betelepülve, elméleti előadások tartása helyett gyakorlatban bizonyítan a gazdatársainak azt, hogy „ki mint vet, úgy arat”. Az ehhez való emberanyag könnyen volna feltalálható és ha másutt nem, úgy bizonyára magában Udvarhely megye elmagyarosodott szász községeinek valamelyikében (például Székelyszomborban). Ha ezenkívül a községek papjai és tanítói is meg fognak tenni mindent a népért, illetve igyekeznek a helyes gazdálkodás ismereteit elsajátíttatni a kezeikre bízott gyermekekkel és felnőttekkel, akkor fog

a székely eljutni oda, ahol voltak más vidékek kiscgazdái 50 év előtt.

Az állattenyésztés fellendítéséről pedig beszéljünk akkor, amikor majd rendbehozatta a legelőket a miniszteri kirendeltség, lesznek jobb istállók és lesz egy kis takarmánytermesztés is a Székelyföldön, ami ott ma még alig van.

Füredi Lajos.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Egyről-másról	81
A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület 1912/13. évi működése	89
Mit tegyünk a székely Kárpátvidék állattenyésztése érdekében?	90
Mezőgazdasági üzem és számtartás.	
A trágyázási rendszer megállapítása	82
A gazdatisztek és a kettős könyvvitel	83
Növénytermesztés és műtrágyázás.	
Tapasztalatok a kiszásai és olasz kendermagról	84
A lenese fajtái és termesztése	85
Növénynevelés és vetőmagtermesztés.	
A nemesített növényfajták értékének megbírlása	85
Gazdasági gépészet.	
„Progrés” répafejlő-, kiemelő- és tisztítógép	86
Állategészségügy.	
A keleti marhavész veszedelme	86
Levélsekreány	88
Vegyések	91
Ruhland Gusztáv † — Két alföldi hitbizomány átalagának változása. — Kinevezések a mérsélt birtokokon. — Halálozás. — Előadás az Országos Erdészeti Egyesületben. — Gazdasági gyűlési tükörök figyelmébe. — Az Országos Halászati Egyesület. — A száj- és körömfajás torjedése Németországban. — Kivitelünk megkönnyítése Bukovinába. — Burgonyavetőgumóbeszerzés. — A Bars megyei Gazdasági Egyesület közgyűlése. — A Csanád megyei Gazdasági Egyesület közgyűlése. — A székelyek árának emelése. — A mézárószítetek tisztántartása. — Szállítási kedvezmény permezőanyagokra. — Gazdasági tanfolyam megnyitása Zircen. — Saros megye a kurácsi nyenyopuzítás ellen. — Védekezés a huszárágaság ellen. — Tenyészbikavásár Nagykanizsán	93
Kereskedelem, tőzsde	95

Ruhland Gusztáv †

Nagy veszteség érte nemesak Németország, hanem az egész világ agráriusait: Ruhland Gusztáv dr., a freiburgi egyetem nyilvános rendes tanára, évek során át a német Bund der Landwirte rendes közgazdasági szakértője és tanácsadója, a konzervatív irányú nemzetgazdaságtan és agrárpolitika egyik legmélyebb elméjű és legjelesebb készségű tudós művelője folyó hó 4-én este 7 órakor 54-ik életévében elhunyt a bajorországi Tölz fűrdőhelyen felévi súlyos szervenés után. Özvegyet és két árva hagyott hátra, akiknek mélyeség gyászához az agráreszme millió és millió hívének kegyeletes emlékezése csatlakozik. Nagyon korán ragadta őt ki a könyörtelen sors kedves munkaköréből, amelyben annyi szeretettel, annyi buzgalommal és hivatottsággal fáradozott kora ifjúságától kezdve

s amelyben gyakorlati és elméleti téren egyaránt azt a célt igyekezett megközelíteni, hogy minél szilárdabban megalapozza a nemzeti jólét legősbibb és legbiztosabb gyökerének, a mezőgazdaságnak fejlődését és virágzását. Napjaink tudományos művében az agrárius világfelfogásnak tudományos alapelveit rakta le és hagyta örökül az utókorra, de emellett tele kézzel szórta szét gyakorlati alkotásainak gyümölcseit is, amelyeknek, mint például a nemzetközi gabonahírszolgálati szervezetnek és a Bund der Landwirte utján megvalósított számos egyéb kezdeményezésének máris hasznát látja a német mezőgazdaság s vele együtt közvetve az egész világ gazdátársadalma.

Ruhland Gusztáv 1860-ban született Bajorország Hesselthal nevű községében egyszerű kisgazdacsaládból. Atyját, aki gazdálkodó és falusi postamester volt, korán, alig huszéves korában elvesztette. Alighogy elvégezte középiskoláit és a langensalzi műegyetem első évfolyamát, miközben nyaranta északnémetországi nagyobb birtokokon gyakornokoskodott, át kellett vennie az apai örökség kezelését, hogy kenyeret adhasson kiskoru testvéreinek. Az élet küzdelmei megacélozták erejét, a mezei munka után fennmaradó szabad idejét pedig önképzésre, közgazdasági tanulmányokra fordította. 1882—1884. közt jelentek meg első dolgozatai, amelyek szélesebb körök figyelmét reáirányították és szellemi összeköttetésbe hozták a fiatal, igénytelen gazdafiut a bajor gazdapárt nagytekintélyű vezérével, Thüngen báróval, valamint a birneves közgazdával, Schaeffle Alberttel, akinek tudományos rendszere nagy hatással volt rá. A bajor gazdák 1885-iki tölzi nagygyűlésén szerepelt Ruhland Gusztáv először, mint a mezőgazdasági hitelügy reformjának előadója, majd a thübingi egyetemen folytatta tanulmányait s doktorátust szerzett. Irodalmi munkássága, eredeti gondolkodása és sok gyakorlati érzékre való cikkei felkeltették Bismarck herceg, a vaskancellár figyelmét is, aki 1888-ban államköltségen harmadféleves tanulmányutra küldte ki Ruhlandot Angliába, Oroszországba, Indiába, Ausztráliába és Észak-Amerikába, még pedig egyenesen azzal a szándékkal, hogy visszatérése után módot nyújt neki tapasztalati ismereteinek a mezőgazdaság kormányzat kebelében való hasznosítására. Időközben azonban Caprivi került a kancellári székbe s a megváltozott gazdaságpolitikai irányzat mellett Ruhlandnak az államszolgálatban nem kínálkozott érvényesülési tér.

Erre aztán teljesen a nemzetgazdasági tudomány művelésének szentelte magát, a kilencvenes évek elején magántanárként létesítették a zürichi egyetemen, 1894-ben pedig Wagner Adolf meleg ajánlatára a Bund der Landwirte hívta meg közgazdasági szakértőjéül és főmunkatársául. Ebben a minőségében, majd később, mint a freiburgi egyetem tanára, fejtette ki legnagyobb irodalmi tevékenységét, amelynek legkiválóbb alkotásai a „Nemzetgazdaságtan rendszere” című háromkötetes alapvető jelentőségű, nagyszabású munkája, a papirosbuzáról s a gabonáról, mint legfőbb értékmérőről írt tanulmányai és a kisebb értekezéseknek, vitairatoknak, hírlapi cikkeknél egész sora. Egész tevékenységét, írásaiak minden sorát az

agráreszme iránt való meggyőződéses hűség és ragaszkodás hatja át. Ez lelkesítette munkájában, ez sarkalta lankadatlan küzdelemre, melyben jó katona módjára hűen kitartott, míg a szervezetét romboló kórság ki nem ragadta a tollat lehanyatló kezéből. Ravatalát gyászolva állja körül a magyar gazdaközönség is, amelynek országos szervezeteivel 1895. óta élénk összeköttetést tartott fenn. Az OMGE. és a Magyar Gazdaszövetség tiszteleti tagja volt, ismételtén járt hazánkban, legutóbb 1908-ban, amidőn egyik alkotása, a nemzetközi gabonárfolyamellenőrző-bizottság budapesti értekezletén tartott nagyérdemű előadást. Temetése f. hó 7-én d. u. volt Tölzben, özvegyéhez az OMGE. elnöksége meleghangú részvétlívratot intézett, emlékéért pedig világszerte kegyelettel fogják megőrizni mindazok, akik odaadó munkásságát, kristálytisza jellemét és lángeszét ismerték és becsülik.

Két alföldi hitbizomány állagának változása.

Néhai Károlyi István gróf 1877-ben két hitbizományt alapított főthi, rákospalotai, csanádi, derekegyházi és szegvári 27,639 holdas birtokaihoz, hogy családja jólétét előre nem látható események és viszontagságok ellen biztosítsa. E hitbizományok időközben Károlyi László grófra szálltak át, aki azokból a derekegyházi Csere-szentlászló, Királyság és Újváros pusztákat, valamint a szegvári ingatlanokat 10,164 kat. hold terjedelemben fundus instructussal együtt 10.942.000 koronáért eladta a Földhitelbanknak és ugyanakkor a banknak eladási megbízást is adott a derekegyházi központi, ördöngösi és tompaházi 8902 holdnak 7,685.000 koronán való elidegenítésére. Eladta végül derekegyházi és szegvári allodialis 1803 holdját is 1,373.000 K.-ért. Az egész ügylet tehát 20.669 kat. holdról és 20 millió koronáról szólt.

Az ügylet jóváhagyásának feltételei tekintetében a földművelésügyi miniszter által vezetett beható tárgyalások folyamán Károlyi László gróf elhatározta, hogy a hitbizományi javak elidegenítésével egyidőben megvalósítja már korábban bejelentett azt a szándékát, hogy a hitbizomány 12.317 holdját szabad birtokainak ugyanannyit érő 21.455 holdjával helyettesíti.

A cserébe bevont szabad birtokok Pest, Abauj-Torna, Zemplén és Szilágy vármegyékben fekszenek, azokból erdőgazdaság 8639 kat. hold, mezei birtok 12.815 kat. hold, amelyből 3504 hold nemzetiügyi vidéken fekszik. A birtokok közül ezer holdnál nagyobbak az alsócsanádi Gyálpusztá, az ócsai Alsópakony pusztá, továbbá a mezőteremi, kegyei, fehérgyarmati, regéci és sülelmedi gazdaságok. Egybevetve az összes adatokat kitűnik, hogy a cseré közel kétszer akkora nagyságu és értékű mezei birtokot old fel a kötétség alól, mint amennyit a hitbizományhoz esztor. Leginkább ez a körülmény indította a földművelésügyi minisztert arra, hogy a cseréhez közgazdasági szempontból hozzájáruljon.

A cserével a csongrád megyei hitbizományi birtokok felszabadítása biztosítva lévén, felvetődött az a kérdés, hogy az állam a kihasítandó új birtokok árszabásába miként folyhat be? A

Van szerencsém a tisztelt gazdaközönségnek b. figyelmébe ajánlani, hogy a

takarmányrépamagot

ez idén oly alacsony áron jegyzem, mint amire eddig példa nem volt.

Kérem tehát a szükséglet fedezése előtt cégem ajánlatát bekérni.

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari
magkereskedése Budapest.

felmerülő eshetőségek mérlegelése a mai kedvezőtlen pénzügyi viszonyok és módosabb alföldi nép jövedelisége mellett arra az eredményre vezetett, hogy az állam az eladók esetleges túlzott követelése ellen az összes vevőket azzal is megvédelmezte, ha csupán a kisemberek földszerezését veszi kezébe, amennyiben a kisemberek részére szükséges területek árszabásával bizonyos mértékig ellensúlyozza az árak felcsigázására irányuló netaföldi törekvést anélkül, hogy a kijelölendő terjedelmesebb kis-, közép- és nagybirtokok eladásába közvetlenül beavatkoznék. Ezért az állam a feldarabolás munkájából végül csak a kisembereket érdeklő részt biztosította magának az e célra szükséges 2688 kat. hold megszerzésével. Nevezetesen megszerezte a kincstár Károlyi László gróftól a Hódmező-Vásárhely közelében fekvő Kenyere-téglás-puszta 1523 holdját, Gádos község szomszédságában az újvárosi pusztát 254 holdját és Szegváron 887 holdat, mindössze 2.386.600 K.-ért. A fennmaradó 18.981 kat. holdat a földhitelbank vásárolta, részint tulajdonul, részint optívál 17.613.400 K. árban.

Az egész változást, ide értve a csereszerezéseket is, december elején hagyta jóvá a hitbizományi bíróság, amelynek határozata azóta már jogerőssé vált.

Kinevezések a méneshirtokokon. A földművelésügyi miniszter az állami méneshirtokok, a gödöllői koronauradalom és a palánkai csikótelep gazdasági tisztviselőinek létszámában *Scheerer Ottó* m. kir. gazdasági ellenőrt a IX. fizetési osztályba m. kir. III. gazdasági intézővé, *Kelemen Imre dr.* m. kir. gazdasági segéd-tisztet a X. fizetési osztályba m. kir. gazdasági ellenőrré, *Samarjay Tibor* m. kir. gazdasági gyakornokot a XI. fizetési osztályba m. kir. gazdasági segéd-tiszté nevezte ki.

Halálhír. *Hanny Imre* január 2-án Kaposvárott, 83 éves korában elhunyt.

Előadás az Országos Erdészeti Egyesületben. Az Országos Erdészeti Egyesület helyiségeiben (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) 1914. évi január hó 16-án délután 6 órakor *de Pottere Gerard* m. kir. főerdőmérnök „Az 1913. évi pirisi nemzetközi erdészeti kongresszus” címen előadást tart, amelyen vendégeket szívesen látunk.

Gazdasági egyesületi titkok figyelmébe. A Torontalmegyei Gazdasági Egyesület az idei tanfolyamot 10 községben tart rendszeres szaktanfolyamot 15 éven felüli fiatal gazdák számára. A tanfolyamok felölelik a gazdaság minden ágazatát, továbbá a magyar történelmet és a kulturális irányban való kiképzést. A tanfolyamok végén a hallgatók rendszeres vizsgát tesznek. Felhívjuk a gazdasági egyesületi titkok figyelmét erre a mozgalomra s célszerűnek tartanánk, ha azt az érdeklődők közelebből, a helyszínén tanulmányoznák, miután kívánatos, hogy ilyen, a gyakorlatban jól bevált tanfolyamok más vármegyében is meghonosíttassanak.

Az Országos Halászati Egyesület Inkey Pál báró elnöklésével az országos halászati felügyelőség helyiségében ülést tartott, amelyen *Répdasy Miklós* főtitkár jelentést tett az egyesület közelgő munkájáról. A vasúti élőhalszállítók ügyében a kereske-

delmi miniszter leiratot intézett az egyesülethez, amelynek megvitatása céljából a választmány bizottságot küldött ki. *Végh János* titkár bemutatta ugyanezen ügyre vonatkozóan a termelők-től beérkezett válaszokat, melyeket az egyesület a MÁV. igazgatóságával közölni fog. A Budapesti rendezendő halászati kiállítás időpontját később fogják megállapítani a tavaszi közgyűlést is. *Corpus Béla* indítvány alakjában szóvá tette, hogy mennyire szükséges volna az orvhalászat szigorúbb büntetőjogi rendelkezésekkel való megtorlása. Az indítvány fölött élénk eszmecsere indult meg, melynek eredményeképpen kimondották, hogy az indítvány értelmében felírni a kormányhoz.

A száj- és körömfájás terjedése Németországban. A Németbirodalomban is újabban a száj- és körömfájás mindinkább terjed. A járvány részben Oroszországból, részben Svájc-ból hurcolták be. Oroszországból állítólag a baromfi-kereskedők az orosz ludakkal hurcolták be Brandenburgba és Sziléziába. Az első esetek az orosz határon lévő oppeli kerületben léptek fel, utóbb Posenben. Mindenütt a legszigorúbb zárlati intézkedéseket rendeltek el és foganatosították, a birodalom határán 10 km. szélességben megfigyelési övet létesítettek, ezenkívül tekintélyes összegeket folyósítottak egyes elszigetelt-tereb fertőzött állományok kisajátítására. Utóbbi eljárással sikerült a járvány terjedését Oldenburgban és Hannoverben megakadályozni, ellenben Sziléziában kedvezőtlen tapasztalatokra vezetett a bunkozás, mert annak ellenére, hogy 16 állományt (körülbelül 400 marhat és 300 sertést) kiirtottak, a járvány ezek szomszédságában mégis terjedt. A gazdaközönség sem fogadta szívesen az állami kártalanítással való irtást. Sőt megtörtént, hogy a hatóság kiküldöttjei előtt bezárták a kapukat és csak rendőri beavatkozással sikerült a hatósági rendeleteket végrehajtani. Újabbán Dél-Németországban, főleg Bádmben terjed a járvány.

Kivételünk megkönnyítése Bukovinában. A Bukovinában beállott *inséges állapotok* arra ösztönözték az osztrák államvasutakat, hogy január hó elsejétől visszavonásig, legkésőbb azonban ez év április hó 30-ig életmunkákra és mezőgazdasági terményekre (burgonya, zöldség, hüvelyesek, rizs, takarmányek, trágyázóanyagok stb.) a Bukovinával való forgalomban az osztrák államvasutakon és a kezelésükben levő magánvasutakon a díjszabásokat a rendes díjszabások ötven százalékára szállítsa le. Közöljük ezt a kedvezményes díjtételt azért, mert a Magyarországból Bukovinába rendelt küldemények után a Bukovina területén megtett vonalakra szintén alkalmazást nyer az inségtarifák, tehát esetleg a magyarországi termelők is kihasználhatják a kivéleti alkalmat.

Burgonyavetőgumó beszerzés. A múlt év folyamán uralkodó rendkívüli időjárás folytán az ország némely vidékén a burgonyatermes anyyira megromlott, hogy gumója vetési célokra egyáltalán nem használható. Erre való tekintettel a földművelésügyi minisztérium intézkedett, hogy a gazdaközönség méltányos áron jó fajtájú és alkalmas minőségű burgonyavetőgumót kaphasson. A burgonya beszerzésével és árusításával a miniszter a *Magyar Mezőgazdák Szövet-*

kezelét (Budapest, V., Alkotmány-utca 29.) bízta meg. A szövetkezet a burgonyavetőgumót vasúti kocsirakományokban a megrendelő vasúti állomásra bérmentesen szállítja, métermázsánként 6 koronaért árusítja s a legjobb fajtákat tartja raktáron. A megrendeléseket a vetési időny beálltakor, a rendelkezésre álló készlet erejéig a jelentkezés sorrendjében elégíti ki a szövetkezet. Mivel azonban megrendeléseket csak egész vasúti kocsirakományra fogadnak el, azok, akik kisebb mennyiséget óhajtanak venni, a megrendelést összeállva együttesen, vagy a községi előjáróság útján küldjék be a *Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez*.

A Barsmegyei Gazdasági Egyesület 1913. december hó 13-án *Dombay Vilmos* elnöklete alatt tartott közgyűlésén az elnök üdvözlő szavai és többek hozzászólása után az egyesület vagyonának elhelyezésére vonatkozó igazgató-választmányi határozatot jóváhagyta. *Krajcsik Jenő* titkár jelentette be ezután, hogy az alapszabályok értelmében az elnökség és tisztikar megbízatása lejárván, egy elnök, egy ügyvezető alelnök, öt járási alelnök és több igazgató-választmányi tag választandó. A közgyűlés a szavazatszedő-bizottságba *Khernál János* elnöklete alatt *Demkovic Géza* és *Lakner Aladár* kérte fel. A szavazás megejtetvén, további 3 évre megválasztottak elnökké *Dombay Vilmos*, tiszteletbeli elnökké *Majláth István*, ügyvezető alelnökké *Demkovic Géza*, járási alelnökké *Kosztolányi István*, *Rudnyánszky János*, *Finkó Sándor*, *Vépi Vogronits Ödön* és *Kazy János*. Számvizsgáló-bizottsági elnökké *Ordódy Endre*. Ezenkívül a megüresedett választmányi helyek is betöltettek. Megalkototta ezenkívül a közgyűlés az egyesület *vámpolitikai szakosztályát*, melynek tagjaivá *Keltz Gyula*, *Majláth István*, *Benkovic Géza*, *Ortódy Endre*, *Balogh János*, *Frankl Ede*, *Krick Aladár* és *Hubert Vilmos* választották meg. Ugyancsak megalakította az *állattenyésztési és mezőgazdasági szakosztályt* is és kimondotta, hogy a megalakított bizottságok tagjai egyszersmind az igazgató-választmányoknak is tagjai. Elfogadta ezután az 1914. évi költségvetésmintát, amely szerint a szükséges kiadás 18.800 koronára rug. Kimondotta, hogy a GEOSz. által megállapított *egység-számviteli rendszert* 1914. január 1-től kezdve bevezeti. Targyalta ezután a közgyűlés *Frankl Ede* indítványát, amely arra vonatkozott, hogy az egyesület a Hontmegyei Gazdasági Egyesülettel kötve a cukorgyári kartell körzetébe tartozó rüpa-termesztő gazdákat egy Pozsonyban megtartandó gyűlésre hívja össze. Az indítványt *Khernál János*, *Razgha Ernő* és *Ordódy Endre* hozzászólása után a közgyűlés teljes egészében magáévá tette.

A Csanádmegyei Gazdasági Egyesület *Jankovics Lőrinc* alelnök elnöklete alatt december 18-án tartotta közgyűlését Mezőhegyesen, ezt megelőzőleg pedig választmányi ülést. Ugy a választmányi ülés, mint a közgyűlés is elfogadta az egyesület betervezett költségvetésmintáját, amely szerint az 1914-iki esztendőre a szükséges kiadásokhoz 18.833 koronát igényel. Ezután a közgyűlés megejtette a 6 évi ciklus lejárataival szükségessé vált választásokat, melynek eredményeként elnökké lett *Hadsz Antal*, alelnökké *Jankovics Lőrinc*, *Babó Zoltán* és

HEUCKE A.
GŐZEKEGYÁR.

Budapesti műszaki irodája: V., Batua Mész-utca 26. Telefon 106—09.

Vasárnaponkénti

Komáromvidéki Takarékpénztár R.-T.

Saját pénzének ellensége,
ha mást használ, mint
Heucke-féle gőzekét
tulhevitővel!

Rosetóczy Ferenc, ügyész Róssa Simon dr. Ezután 45 választmányi tag választatott.

A szénkéreg áranak emelése. Mivel a filloxera ellen való védekezésre használt szénkéregnek a szőlősgazdák részére való beszerzésére és forgalomba hozatalára a kincstár évenként jelentékeny összegeket fizetett rá s emellett az utolsó években nagy mértékben szaporított bizományi szénkénegraktárak ellenőrzése is jelentékeny kiadást okozott, a földművelésügyi minisztérium a szénkéreg eladási árát folyó évi január hó 1-től kezdve valamennyi szénkénegraktárra nézve métermázsánként két koronával emelte, úgy, hogy a szénkéreg ára ezentúl métermázsánként az eddigi 33 korona helyett 35 korona lesz. A bizományi szénkénegraktárak ezenfelül — mint eddig — ezentúl is métermázsánként 1 K. 20 f. kezelési díjat szedhetnek be a szőlőbirtokosoktól.

A mézárósütlek tisztántartása. A földművelésügyi miniszter a hus tiszta kezelésére nézve rendeletet adott ki. A kolera ellen való védekezés céljából kiküldött közegek ugyanis azt jelentették, hogy a hussal való elbánás körül országsszerte a közegészségügyi és köztisztasági követelméseknek meg nem felelő állapotok vannak. A vágóhidak sok helyütt tisztátalanok, büzősek, még az újabbak is. A hus megtörlésére sok esetben szennyes törölt, elszállítására pedig gyakran szennyes szekereket és targoncákat használnak, amelyek a hus még inkább bepiszkolódnak. Van azonban számos hiba is, ami arra indította a minisztert, hogy a rendeletben bizonyos tilalmakat állítson föl, amelyeknek megszegését a hatóság szigorúan büntetni fogja. Ez intézkedések közül a legfontosabb, hogy az állatok vágásánál, a hus feldolgozásánál és kimérésénél foglalkozó egyéneknek tiszta, könnyen mosható ruhát kell viselniük, a hus hordása közben azokat a testrészeket, amelyek a hussal érintkeznek, világosszínű és könnyen mosható tiszta lepellettel kell befödni, a levágott állatok húsát csak tiszta járóművön szabad szállítani, a vágóhelyiségekben csak tisztogatott vágóeszközöket szabad használni és a kimért húst csak tiszta, használatlan papírosba szabad csomagolni. A miniszter felhívja a főváros közönségét, hogy a körrendeletet tegye közhírré és szigorúan ellenőrizze annak betartását.

Gazdakörrelkítés Bakonybélben. Bakonybél község földművelő népe felkérte Szokoly József községi jegyzőt, hogy a vármegyei gazdasági egyesület keretében alakítsa meg a községi gazdakört. December hóban volt a gazdakör alakuló gyűlése, melyen az egyesület képviselőjében Kajdacsy Endre ügyvezető-titkár jelent meg, ki a nagyszamban összegyűlt bakonybéli gazdák előtt ismertette a községi gazdakörök hasznát és célját. Az új gazdakör a Veszprémmegyei Gazdasági Egyesületének kötelékébe fog tartozni s azzal szorosan együttműködik. A Bakonybéli Gazdakör elnökévé Bálint Venánt apátsági jószágkormányzót, helyettes elnökévé Tóth Ince apátsági házgodnokit, jegyzőjévé pedig Szokoly József községi jegyzőt választották meg.

Szállítási kedvezmény permetezőanyagokra. A kereskedelemügyi minisztérium a különféle szőlőpermetező anyagokra fűzött szállítási kedvezményt, a rézgalicot, oltott meszet, szórplét és kerés ként tartalmazó „forhin” nevű szőlőpermetezőanyagra is kiterjesztette. Ezen anyagoknak darabárúként, vagyis 5000 kg.-nál kisebb mennyiségben való föladásánál a M. V. vonalain díj-kedvezményképp az A) osztály díjtételei alkalmazhatók, ha az e cikkekből álló küldemény az OMGE. által kiállított igazolványok alapján adatként fel.

Gazdasági tanfolyam megnyitása Zircen.

A Veszprémmegyei Gazdasági Egyesület a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatásával a tél folyamán 3 hónapig tartó sorozatos gazdasági tanfolyamot rendez Zirc nagyközségben. Ezen a tanfolyamon előre megálapított terv szerint összefüggő oktatást nyújtanak az előadók a kisbirtokosok hallgatóinak mindazon gazdasági kérdésekről, melyeknek elsajátításával a jövőben okszerűbben tudnak gazdálkodni. A gazdasági tanfolyam ünnepélyes megnyitását, amely december hó 30-án volt, megjelent Hunkár Dénes főispán, Békffy Remig dr. zirci apát, Koller Sándor alispán és Horváth Jeromos dr. apátsági jószágkormányzó, a gazdakör elnöke, a zirci cisztercita rendház számos tagja, Zirc község intelligenciája, előjárósága és gazdaközönsége, a tanfolyam előadói: Kajdacsy Endre ügyvezető-titkár és Havas Jakab állategészségügyi felügyelő és a tanfolyam hallgatói. A megnyitó gyűlésen Horváth Jeromos, Hunkár Dénes főispán, a tanfolyam előadói beszéltek a gazdasági népoktatás fontosságáról és a tanfolyam tervezetéről.

Sáros megye a karácsonyi fenyőpusztítás ellen. Az idei karácsony alkalmából szerzett tapasztalatok arra készítették Sáros megye törvényhatóságát, hogy az erdőfelügyelőséggel egyetértően előterjesztést tegyen a belügyminiszternek, mely szerint, ha a felvi téli erdők további oktanulási pusztításának, különösen a fiatal erdők kiirtása szempontjából véget nem akarnak vetni, okvetlen szükséges a facsempészetet kivételes védelmi intézkedésekkel megakadályozni. Sáros megye olyan rendelet kibocsátását kéri, melynek értelmében a vármegye területén a fenyőkarácsonyfa vétele és eladása, bármely szállító eszközön való továbbítása csakis olyan feltétel alatt engedtesse meg, hogyha a szállító vagy eladó a fenyőfák jogos szerzését hiteles hatósági bizonyítvánnyal igazolja.

Védekezés a husdrágaság ellen. Hajdúszoboszló város közgyűlése bizottságot létesített a husdrágaság leküzdésének tanulmányozása végett. A bizottság egy olyan hatóság husszék létesítését ajánlotta a közgyűlésnek, amelyben egy szerződéses viszonyban levő mézárósmester előre meghatározott díjazásért feldolgozná és kimérné az esetről-esetre levágandó állatok húsát. A hatósági husszék üzeme ugyanis nem lenne folytonos, hanem csakis az esetben indítanék meg, ha a husarakat a mézárósok indokolatlanul fölemelik.

Tenyészbikavásár Nagykanizsán. Nagykanizsa város és járás Gazdaköre 1914. január 24-én d. e. 9 órákor Nagykanizsán tenyészbikavásárt tart. Aki magyar vagy nyugati fajta eladó bikájukat erre a vasárnapra fel akarják hajtani, szándékukat legkésőbb 1914. január 20-ig Tóth István gazdaköri titkárnál (Nagykanizsa, Sugár-u. 18. sz.) jelentésük be.

Lapunk mai összevált példányaihoz csatolva van Budapest egyik legmodernebb szállodájának, az „Ezcelstor” szállodának 1914. évi naptára, melynek előmutatója a nevezett szállodában 20% engedményben részesül. Kérjük a t. gazdaközönséget, hogy a naptárt megőrizni és azt alkalomadtán felhasználni sziveskedjék.

Jó könyvek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal könyvkiadó vállalatot tart fenn, melynek az a célja, hogy a gazdaközönséget jó és olcsó könyvekkel lássa el.

A kiadott könyveket gyakorlati gazdák számára írják olyan kiváló szerzők, akik együtt

haladnak az élettal és a tudománnyal. Különös tekintettel van a vállalat arra is, hogy ne terhelje meg az olvasókat elméletekkel, miért is a szerzők csak azt adják elő, ami az élet tapasztalatain átszűrődött és helyesnek bizonyult. A gyakorlati iránynak és a takarékoság szempontjának betartása teszi lehetővé, hogy a könyvkiadó vállalat feltétlen megbízhatóságuk mellett könnyen érthető és olcsó könyveket bocsáthat az olvasó közönség rendelkezésére.

Az OMGE. könyvkiadóvállalatában a következő művek jelentek meg:

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” I—V. évfolyamának 12 füzeté 5 K. — Groffits G.: *Gazdasági építéset.* Füzve 10 K., vászonba kötve 12 korona. Ormándy János: *Számtartási napló.* Vászonkötésben 6 K. Ormándy J. — Szilárd Ferenc dr.: *Jövedelemadóról szóló törvény* 8 korona. Campbell H. W.: *Okszerű talajművelés.* Magyarra átdolgozta: K. Ruffy Pál, Füzve 3 K. 50 f., vászonkötésben 4 K. 50 f. Praznovszky A.: *Dohánytermelés és kezelése.* II. kiad. Füzve 2 K., vászonkötésben 3 K. Károly Rezső: *Mezőgazdasági üzemszervezés és eredmények.* Füzve 9 K., vászonkötésben 10 K. Rodiczky Jenő dr.: *Die Bienenzucht in der Nusschale.* II. kiadás 1 K. 20 f. Cseikó István: *Szarva-marhatenyésztés.* Füzve 7 K. vászonkötésben 8 K. Grabner Emil: *A gazdasági növények nemesítése.* Füzve 5 K., vászonkötésben 6 K. Szilárd Gyula: *Szőlőművelés és borgazdaság.* Vászonkötésben 10 K. Vantsó Gyula dr.: *A birtokos és gazdatiszt közötti viszony* 3 K. *Az új végrehajtási törvény.* Kérdés és feleletekben 50 f. Kovács Imre: *A gyorsú minősítés* 3 K. 50 f. Cselkó István: *Takarmányozás.* Kellner új elmélete alapján. Vászonkötésben 10 K. — Sierbán János és Koerfer István dr.: *Tejgazdaság.* Füzve 4 korona, vászonkötésben 5 korona. Kovács Béla és Monostory Károly: *A ló és tenyésztése* 12 K., vászonkötésben 15 K. Rodiczky Jenő dr.: *A magyar juhtenyésztés múlt és jelen irányiról.* Vászonkötésben 3 K. *A kecske tenyésztése és haszonvétele* 1 K. 50 f. Molnár István: *A mezőgazdasági gyümölcsstermelés és értékesítés.* Vászonkötésben 5 K. Kardos Árpád: *Húsi és udvartertek berendezése.* Vászonkötésben 3 K. Péter Béla: *A vadon termő növények.* Füzve 5 K. — Vászonkötésben 6 K. Tormay Béla: *Általános állattenyésztéstan.* Vászonkötésben 7 K. Hreblay Emil: *A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése* 1 K. 50 f.

Hogy a megrendelést kényelmesebbé tegyük, alább mellékelünk egy megrendelési lapot, amely kivágva és borítékba téve, a „Patria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalatában megjelent következő műveket, melyeknek árát egyidejűleg postautalványon küldöm.

Kérem postafordultával alant címre következő könyveket küldeni:

A könyv neve: _____

Ára _____ K.

„ _____

„ _____

„ _____

„ _____

Olvasható címzés: _____

Lakóhely: _____

Üllői posta: _____

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
GARVENSWERKE,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6

Csapadékeloszlás és hőmérséklet.
(1914. január hó.)

Vidék	Normális január havi csapadék összeg milliméter	Tényleges csapadék 1/1-7. milliméter	Csapadékos napok száma 1/1-7.	Normális havi hőmérséklet C° 1/1-7.	Tényleges havi hőmérséklet C° 1/1-7.	Fagy.	Hő.
I. a	32	2	1	-2.8	-2.9		
I. b	32	2	1	-2.2	-3.4		
I. c	32	6	2	-2.7	-4.2		
I. d	33	8	1	-1.8	-4.3		
II. a	32	3	1	-2.2	-2.3		
II. b	32	0	0	-2.2	-3.0		
II. c	32	1	1	-2.2	-3.4		
II. d	35	0	0	-1.9	-3.4		
III. a	37	2	1	-1.8	-4.3		
III. b	33	5	2	-2.4	-2.5		
III. c	47	6	3	-5.5	-3.2		
III. d	32	2	1	-2.2	-3.4		
IV. a	32	12	3	-5.5	-4.7		
IV. b	37	3	2	-4.4	-4.8		
IV. c	34	7	3	-4.0	-4.8		
IV. d	45	22	4	-4.6	-4.7		
V. a	33	12	3	-3.3	-3.3		
V. b	32	7	3	-3.1	-3.3		
V. c	34	13	4	-2.4	-2.8		
V. d	54	20	4	-4.1	-1.7		
VI. a	35	15	3	-1.8	-1.3		
VI. b	40	15	4	-2.0	-1.7		
VI. c	45	18	4	-2.1	-1.2		
VII. a	25	11	3	-5.5	-1.6		
VII. b	23	10	3	-5.5	-1.8		
VII. c	24	14	4	-4.0	-1.0		
VII. d	25	4	2	-5.3	-1.8		
VII. e	25	14	3	-5.5	-1.6		
VII. f	23	11	3	-5.5	-1.6		

A fagy országosan általános.

Hő mindent volt, de igen egyenlőtlen mennyiséggel.

Időjárás.

1914. január 8.

Az új év időjárása (jan. 1-7.) nagyban és egészben kegyelmesebben inult, mint ahogy az 6-évé végződött, jóllehet még most is távol állunk attól, amit a gazda várhatna a január elején való időjárástól.

Az új év éppen szilveszteri köszöntőképpen az ország egész területén havat és fagyot hozott, sajnos azonban, olyan különféle és egyenlőtlen mértékben, hogy ennek a két időjárási elemnek a területi eloszlása a legtarkább képet szolgáltatja. Ami csapadékunk az elhullt héten volt, az csekély kivétellel mind hó, legfeljebb havas eső volt. Mai térképünk pedig tanuskodik róla, hogy a hó mennyisége nyugatról kelet felé növekszik és csak a szélső keleten száll újra némileg alá. A két 10-es jelzésű görbe közé fogott területen a csapadék (hőle) millimétermennyisége a 20 felé jár és helyenként a 25 mm. fölé is emelkedik, ami tekintve a januári rendes mennyiségnek elég csekély voltát, tetemesnek mondható. 8 milliméter csapadék körülbelül 10 cm. vastag hóréteggel felel meg, amiből a térkép segítségével könnyű magunknak képet a kotnyá hótakaró vastagságáról. Sajnos, ez a kép azonban túlságosan képzelt, mert a viharos levegőjárás úgy elkavarta országszerte a szárazon esett havat, hogy a szélvédetti hajlatokon és völgyekben felhalmozta az értékes havat, a széleken szabadon kitett területekről pedig teljesen elhordta. A hó magasságáról szóló értesülések tehát óvatosan veendőek és semmi esetre sem

általánosíthatók. Bizony óriási sikertelű vetéseken csak imitt-amott tarkálk némi szerény hófolt.

Annál jobban beütött azonban a fagy. Felütést keltő jelenség, hogy éppen a kimutatásaink révén melegek ismert Bánáthban volt leghidegebb az idő. Hidegebb mint a Tátrában, vagy bárhol másutt az országban. Hideg dolgában a Bánát után Borsod és Abauj és a délre-északra szomszédos tájak következnek. Harmadik helyen a Dunántulnak az a vidéke áll, amelyen térképünk szerint nem volt csapadék. Viszont a mostanában rendes mérték szerint nagy hideget kívánó Erdélyben jár a múlt héten az aranylag legmelegebb idő. Az erdélyi Marosvölgy középszakaszán, Alsófehér és Marostorda között alig volt érdemleges és főképp nem mindennapos fagy.

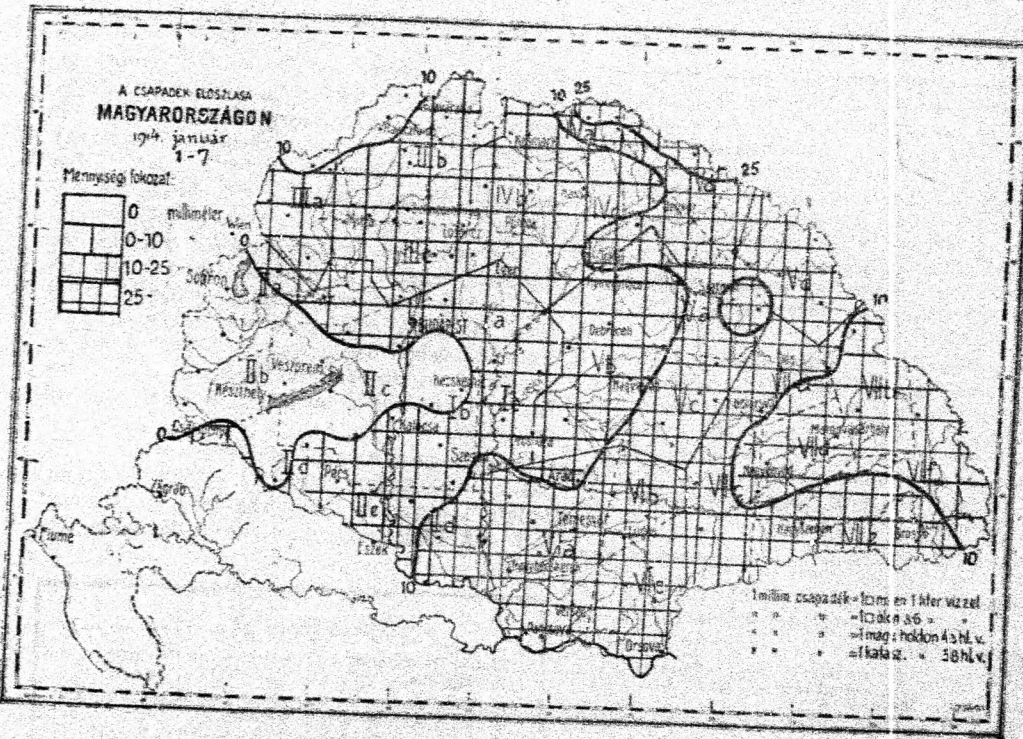
Sávoly Ferenc dr.

NYILTÉR.

É rovatban foglalkozni nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Patkány, egér,

mezél egér, hörcsög és ürge baktérium-tenyésztel „RATIN” más állatra, emberre ártalmatlan. Prospektus ingyen. Ratio Baktériológiai Laboratorium Budapest, VII., Rottenbiller-á. 30.

A térkép felosztása vármegyék szerint:

- (k. = kelet, ny. = nyugat, d. = dél, é. = észak.)
- I. Duna-Tisza köze: a) Hev., Szol. (Tisza jobbp.) — b) Pest — c) Szol. (Tisza balp.), Csong. — d) Bács.
- II. Duna jobbp.: a) Mos., Sop., Vas k., Győr, Kom. — b) Vas ny., Zala, Veszpr. — c) Fehér, Tol. Som. é. — d) Som. d., Bar. ny. — e) Bar. k.
- III. Duna balp.: a) Pozs. é., Nyit. é. — b) Trencs., Tur., Árv., Lip., Zóly. — c) Pozs. d., Nyit. d., Bars, Hont, Nógr.
- IV. Tisza jobbp.: a) Szep., Sár. — b) Gém. — c) Bors., Ab., Zemp. d., Ung. d., Ber. d. — d) Zemp. é., Ung. é., Ber. é.
- V. Tisza balp.: a) Szab., Szat. — b) Hajdu, Bék., Bih. k. — c) Bih. ny., Szil. k. — d) Márm.
- VI. Tisza-Maros szög: a) Csan., Ar. ny., Tor., Tem. — b) Ar. k., Kras. é. — c) Kras. d.
- VII. Királyhágón túl: a) Szol.-Dob., Kol. k. — b) B.-Nasz., M.-Tor. k., Ud. é. — c) Kol. ny., T.-Arany. ny., Háromsz., Ud. d., Csik. — d) E.-Ar. k., M.-Tor. ny., K.-Kük., A.-Fehér k. — e) Szeb., Fog., Bras. — f) N.-Kük.

MEGJELENT
RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTAN
az OMGE. igazgatója, a GEOSz. titkára
szerkesztésében a
KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR
1914. ÉVI FOLYAMA.

A „Köztelek Zsebnaptár” huszadik évfolyama teljesen átdolgozva, két kötetben jelen meg. Az első kötet a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára OMGE. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőknek bérmentes küldéssel 4.- korona.

Megrendelhető a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában, Budapest, IX., Öllői-ut 25. (Köztelek.)

Egy gazda asztaláról se hiányozzon:

A széna- és szalmakereskedelmi szokványok című mű, mely **Párcter Gyula** a Magyar Mezőgazd. Szövetkezeti társulat elnöke szerkesztésében jelent meg.

Az ügyesen összeállított füzet, mely a széna- és szalmakereskedés és termékek megállapítására vonatkozó számításokat is tartalmazza, **ára 1 korona**, mely összegnek előzetes beküldése mellett bérmentesen szállítja a „Patria” részvénytársaság gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX. kerület, Öllői-ut 25. sz. (Köztelek)

Renault-automobilok! Zajtalan, biztos járás, üzemzavar nincs.
MAGYAR RENAULT AUTOMOBIL R.-T.
Budapest, V., Gizella-tér 3. ■ Telefon 141—03, 77—94.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

1913. január 7.

A betegség neve	Fertőzve volt		Állapot			
	K.	U.	Jan. 1-15.		Mult évi	
			K.	U.	K.	U.
Lépfene	95	97	105	115	105	107
Veszétség	192	206	172	185	123	124
Takonykór	28	31	31	36	27	28
Száj- és körömfájás	510	1578	507	1530	5	7
Juhhimlő	47	126	48	127	22	22
Ivarsz. hóly. kiütés	—	—	—	—	2	3
Rühkór	111	191	109	140	86	104
Bivalyvész	2	4	4	6	4	4
Sertésorbánc	58	114	71	168	79	176
Sertésvész	523	1815	572	1960	545	1792

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátözsdeiről.
1914. január 9.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt 25,000 q buza 10 fillérrel magasabb árban. **Borsban** az üzlet szilárd. Az árak némileg emelkedtek ugyan, azonban a forgalom csekély maradt. Budapest paritásában 18:60 koronát fizettek.

Takarmányárpiában az üzlet irányzata nem változott. Élénk kereslettel szemben a kínálat gyenge volt. Budapest paritásában középminőségű árúért 13:60-14:— koronát fizettek.

Zabban az üzlet változatlan volt, a forgalom csekély volt, mert a fogyasztók nem tanúsítottak nagy érdeklődést e cikk iránt. Budapest paritásában középminőségű árúért 14:20-15:— koronát fizettek.

Tengeriben az irányzat nem változott. Bőséges kínálattal szemben a kereslet is elég élénk volt. Budapest paritásában újtengeriért 12:25 koronát s ótengeriért 14:40 koronát fizettek.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78:5 k. 22:90 K., 100 mm. 78:5 k. 22:90 K., 5000 mm. 75:8 k. 22:60 K., 800 mm. 77:4 k. 22:85 K.

Pestvidéki: 300 mm. 78:5 k. 22:40 K.
Raktárból: 2000 mm. 77 k. 22:65 K., 6000 mm. 77:3 k. 22:65 K., 2700 mm. 77:3 k. 22:80 K., 10,000 mm. 76 k. 22:50 K., 3100 mm. 77:3 k. 22:75 K.
Óbcesei: 800 mm. 76:8 k. 22:70 K.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1914 áprilisra	22:88 K.
Buza 1914 májusra	22:90 „
Buza 1914 októberre	21:34 „
Rozs 1914 áprilisra	17:48 „
Rozs 1914 októberre	16:74 „
Zab 1914 áprilisra	15:24 „
Zab 1914 októberre	15:20 „
Tengeri 1914 májusra	13:18 „
Tengeri 1914 júliusra	13:48 „

A liverpooli gabonapiac.

(G. Broomhall eredeti jelentése a „Köztelek” számára.)

Liverpool, 1914. január 6.

Az elmúlt héten is még érezhető volt az ünnepek hatása, mindazáltal piacunk képe megváltozott. A hangulat megszilárdult s az árak is mérsékelten emelkedtek. Az üzleti forgalom is nagyobb volt, mint az utóbbi hetekben. Három hajórakomány és huszonegy részrakományból áll a buzapiac e heti forgalma. E mennyiség azonban megtehető csekély, ha előbbi évek megfelelő időszakának forgalmával hasonlítjuk össze. A rossz argentinai termés folytán az ottani buza kínálata kicsiny s az árak ismét jelentősen drágultak. Míg ellenben

Londonban az argentinai eladók árait a vevők megfizetik, addig itt továbbra is tartózkodó álláspontot foglalnak el a vevők.

Argentínában az aratás már befejeződött s a hozatalok növekszenek, ugyisintén a készletek is, főleg miután a kínálat onnét kicsiny. Ausztráliában szintén bevégeződött már az aratás s legutóbbi onnan jövő híreink meg vannak elégedve az eredményvel. Minthogy a tavalyi termésből még jelentékeny készletei voltak az országnak, azért most az új hozatalok révén ezek nagyok. Ausztrália kínálata jelenleg bőséges, de semmi esetre sem nyomasztó.

A jelenlegi helyzet kérdése, hogy az áraknál elérkeztünk-e a feltétlen minimumhoz vagy sem. Igaz, hogy egyrészt az eladók szilárdan tartják az árakat, másrészt azonban úgy látszik, hogy megfelelő mennyiség áll rendelkezésre az idei évad nagy kereslete számára is. A világhajózáások a legutóbbi három héten át sokkal nagyobbak voltak, mint előző években s van rá okunk hinni, hogy a jövőben is nagyok lesznek. Argentína ugyan kevesebbet fog elhajózni, de ezen mennyiséget úgy látszik teljesen pótolni fogják Oroszország, a Balkán és Ausztrália. Indiában lényeges javulás e héten sem állott be. Pénzszabban dus esők estek, de az egyesült és középső tartományokban még mindig szárazság uralkodik. Az Egyesült-Államokban a vetések vastag hótakaróval vannak borítva s az idő is hideg, úgy hogy a terméshelyzet változatlanul igen jó. A látható készletek pedig változtak e héten. Kanadában a hozatalok fokozatosan esőkneknek.

Mai árjegyzéseink részrakományok cif. Liverpool q-ként:

1. sz. Észak-Manitoba jan.-febr.-ra	18:33 K.
2. sz. Észak-Manitoba jan.-febr.-ra	18:06 K.
3. sz. Észak-Manitoba jan.-febr.-ra	17:78 K.
Dél-Ausztráliai jan.-febr.-ra	19:29 K.
75 kg.-os Rosafő jan.-febr.-ra	18:54 K.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1914. jan. hó 9-én. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Fölhoztak a szokott községekből 190 szekér réti szénát, 26 szekér muhart, 11 szekér zsupszalát, 31 szekér alomszalát, 0 szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, 17 szekér lucerna és zabosbüköny, 100 zsák csészát (egy szekeren).

A forgalom élénk.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. ó 880-960, réti széna II. r. ó 640-820, réti széna csomagolásra 460-520, muhart 740-900, zsupszalma 480-580, alomszalma 280-360, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 700-850, lóhere —, lucerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 480-500. Összes kocsiszám 276. Összes súly 331,200 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Lóheremag. A kínálat Franciaországtól jöminőségű, szépszemű és színi árban első kézből majdnem teljesen hiányzik és így minőségű a a többire már második kézből kerül a piacra. Hazai árnál is csekély a kínálat, mely azonnal vevőre talál. A gazdák részéről nagyban érkeznek be érdeklődések az államilag oltomzárótt árura. Irányzata változatlanul kellemes mederben folyik.

Lucernamag. Hazai árnál csaknem teljesen hiányzik a kínálat és még mindig Francia- és Olaszország kínálata dominálja a piacot. Irányzata változatlan.

Baltacim és nyulzapuka irányzata változatlan.

Muharmagból a jöminőségű áru keresett.

Répmag irányzata kellemes.

Tavaszi búkkönyből a jöminőségű áru ára szilárd irányzatot követ.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	Korona
Lóheremag természetitől arankamentes	185-200
„ arankamentesítésre alkalmas	170-182
„ nagyarankás	140-160
Lucernamag természetitől arankamentes	156-166
„ szép sárgaszínű	145-154
„ kereskedelmi áru	120-138
Mák	51-52
Lenmag	25-27

Baltacim	30-33
Szöszcsbüköny	28-34
Fehér mustár	36-40
Biborhere	45-48
Fehérhere	240-270
Köles	15-15:50
Bükköny	18-19
Nyulzapuka	135-150
Muhar	19-20

Azon magvak áraitra vonatkozólag, melyek ezen rovatban jegyezve nincsenek, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztálya (Budapest, V., Alkotmány-u. 29) készséggel nyújt minta beküldése mellett felvilágosítást.

Nyers cukor.

Aussigból ————— 20:85 K.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten valamivel élénkebb vételkedv uralkodott és dacára a nagyobb kínálatoknak, a szeszárak változatlan árban záruinak. Későbbi szállításra vevők még mindig tartózkodóak és így csak néhány kötés létesült 1914. augusztus végéig való szállításra.

Elkelt finomított szesz nagyban adózva 204-—204:50 koronáig, adózatlanul 65-—65:50 K.-ig. Adózott finomított szesz kicsinyben 207-— K.-ig kelt.

Denaturált szesz élénk kínálat mellett hordóval együtt 56:50-51-— koronáig kelt kötésre. Tartányaru oleosóbb árban kelt.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz prompt és januári szállításra 56:50-57-— K.-ig kelt fix árban és kampányzállításra 2-—2:50 K.-ig jegyezésen alul.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 58-—59-— korona.

Budapesti jegyzés:

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	58-—	59-—
Finomított szesz adózva	204-—	205-—
Finomított szesz adózatlan	65-—	66-—
Riesztőszesz adózva	—	—
Nyersszesz adózva	202-—	203-—
Denaturált szesz	50:50-—	51-—

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. Lényegesebb változást az e heti üzlet sem mutat fel, a forgalom azonban változatlan árak mellett kissé megélenkült.

Jegyzések:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru nagyobb kocsisrakományok vételénél	115-116 K.
nehéz minőségű	104-105 K.
Könnyebb minőségű	116-117 K.
I. r. perzselt (paraszt) szalonna	116-117 K.
I. r. pestvárosi disznósír, nagy hordókban	129-130 K.
100 kg.-ként minden levonás nélkül.	

Főzelékek.

Bab gömbölyű fehér	21-—22-— K.
Bab közepnagy fehér	19-—20-— K.
Lenese minőség szerint	30-—32-— K.
Lenese brassóvidéki	38-—46-— K.
100 kg.-ként.	

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos buzapisztijegyzései 100 kilogrammonként Budapesten, slegysuly, tisztasulyként zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	34:40	33:80	32:80	31:60	30:80	30-—	28:80	26:40
			7:3	7:4	8			
			24-—	21:20	12:60			

„GNOM“ a legjobb motor!
DIESEL-MOTOROK.

Stabil-benzinmotorok. Motorcséplőkészletek. Magánjáró és szivógázmotorok. Kétütemű nyersolajmotorok.

A beállító reparációra ajánlunk benzín-mozdonyokat, melyek cséplésre is alkalmasak. Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

OBERURSELI MOTORTÁRSASÁG k. f., WIEN, VI/I., Gumpendorferstrasse 72/K.

Rozsliszárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K.:	29.40	28.20	26.80	24.40	21.40	19.80	17.40

A többi abrakartmánycikkek árai a következők voltak Budapesten szákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom buzakorpa azonnali szállításra	8.00—9.00
Goromba buzakorpa azonnali szállításra	9.00—9.20
Finom korpa jan.-máj. szállításra	9.20—9.40
Rozskorpa azonnali szállításra	9.20—9.30
Árpada és árpaderce	10.80—11.20
Malomkocsi azonnali szállításra	10.30—10.40
Budapesti gyári repcefogácsa	14.75—15.00
Kincsem melasse ab Selyp szept.-dec. száll.	10.00—10.25
Lacta melassit ab Selyp	10.75—
Szártott moslék száknélkül ab Budapest	15.25—
Szártott répaszelet száknélkül ab cukorgyár okt.-máj.	8.50—8.75
Malatascira	14.50—15.00
Szőrpilé 48—50% cakortart. hordó nélkül ab cukorgyár	7.85—8.00

A budapesti tojástőzsdé árjegyzései.
1914. január 8.

Tiszavidéki: eredeti	130—134 K.
Felsőmagyarországi: eredeti	129—129 K.
Mecses	116—118 K.
Piszkos	120—120 K.
Kosáru (10 ¹ / ₄ —10 ¹ / ₂ db. 1 K.) átszámítva	137.14—140—korona.

Irányzat: élénk.
Időjárás: hideg, szeles.

Állatpiaci szemle.

A budapesti marhapiacra a január 8-iki vásárra 329 darabmal kevesebb volt a felhajtás a multhatinél. Az irányzat élénkebb volt, a mult heten jegyzett árak szilárdok maradtak. A csütörtökön megtartott sertésvásár felhajtása 3300 darab sertés; az árak gyengén tartottak, a vásár lánnya volt, eladatlanul visszamaradt 930 darab sertés. Az e heti wieni marhavasárra 1247 darabmal több volt a felhajtás a multhatinél. Az emelkedett felhajtással szemben igen gyeng. kereslet mutatkozott, ezért igen lánnya irányzat mellett a vásár vontatott forgalmu volt. Prima jószág 1—2 koronával, középminőségű 2—4 koronával, silányabb minőségű 2—3 koronával alább kelet. Az e heti wieni sertésvásár felhajtása 11,159 darab. Miatán körülbelül 8300 darabmal kevesebb készlet állott rendelkezésre, mint a mult heten, ennek követk zében szilárd irányzat mellett prima, nehéz magyar sertések ára 2—3 fillérrel, a könnyűeké 6—8 fillérrel drágultak; lengyel hussertések szintén 6—8 fillérrel magasabb árakat jegyeznek, mint a mult heten, kilogrammonkénti élősúlyban levonás nélkül.

Budapesti lóvásár.

1914. jan. 8.

Főlhajtott:

Jobb minőségű csikó, remonda	20 drb	150—340
Könnyű kocsi (jukker)	35	220—680
Nehéz " (hintósa)	44	300—600
Igás kocsi (nyugati vér)	39	140—700
" könnyű	150	130—230
Fuvaroslovak	90	90—230
Parasztlovak	110	40—180
Alárendelt minőség	280	26—100

Összesen 768 drb

Árak
(drb-ként, kor.)

Eladatlan maradt — 416 drb
Irányzat: közép. Székesfeváros levágásra vásárolt 94 darabot 46—152 K.-ig.

Muraközi lovak.

(Muraközi lóvásárló ügyektség, idősab Heinrich Mör Csáktornyai cég jelentése.)

1913. december 1-től 31-ig Muraköz területén a tenyésztőknel és a megtartott három lóvásáron elkelt igás- és tenyészlovakról: 120—130 drb közepnehéz elsőrendű hibátlan választott csikó (mén, kanca) darabonként 230—350 K. 80—100 drb nehéz elsőrendű hibátlan választott csikó (mén, kanca) darabonként 350—450 K. 80—100 drb gyengébb, kisebb választott csikó (mén, kanca) darabonként 200—260 K. 50—60 drb 1¹/₂ éves kancacsikó darabonként 300—600 K. 20—25 drb 3—6 éves elsőrendű hibátlan, közepnehéz tenyészkanca darabonként 750—1000 K. 25—30 drb 3—6 éves elsőrendű egész nehéz tenyészkanca darabonként 1000—1200 K. 70—80 drb yengébb és kissé hibás kancák darabonként 550—700 K. 3 drb tenyészmen darabonként 1300—2000 K.
Irányzat: az aránylag gyeng. kereslet folytán lánnya. Érdeklődés a gazdaközönség részéről januárra valamivel élénkebbnek mutatkozik. Készlet, illetve választék, különösen kifejezett lovakban igen nagy.

Budapesti szurómarhavasár.

1913. jan. 5.

Főlhajtott:

Magyarországból élő borjú	112 drb	120—134	112—118
" rugott "	13	—	—
" leszurt "	13	—	—
" éves növ. "	—	—	—

Árak:
(kilogrammonként élő súlyban állókorban)
I. oszt. II. oszt.

Magyarországból élő bány	— drb	kor. értékben páronként
Ausztriából " leszurt "	—	—
Ausztriából élő bány	—	—

Összesen: 125 drb

Eladatlan maradt — darab élő borjú, — darab rugott borjú, — darab élő bány, — darab leszurt bány.
Irányzat: szilárd, árak 2—4 fillérrel kg.-ként emelkedtek.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. jan. 5.

Főlhajtott:

Magyarországból	386 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	—	—
Összesen	386 drb juh	— drb kecske
Eladatlan maradt	—	—

Á r a k

(kilogrammonként élősúlyban, korona értékben).

Hízott ürü	— drb	40—46 fill.	— kor.
Feljavított juhok	—	—	—
Kiverő juhok (anya)	—	34—44	—
Kisorolt kosok	—	34	—
Durvaszörü juhok	—	—	—
Kecskék	—	—	—

Irányzat: lánnya.

Budapest-ferencvárosi zárt sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. január 8.

Heti felhajtás	Erkezett vagon	Erkezett összesen darab	Kiadott	Kiadatlanul maradt
Jan. 1-től	356	13270	12844	1467
Jan. 8-ig				

Nap	Napi árak fillérben					
	Öreg ne- héz páron- ként	280—350	Páronként 900 kg-on felül	Páronként 220—300 kg.	Könnyű 220 kg.	Húsos fajta
1) Jan. 2.	—	—	—	—	—	—
Jan. 8.	—	—	—	—	—	—
2) Jan. 2.	112—120	126—130	124—132	128—136	—	—
Jan. 8.	120—122	124—132	126—134	124—134	—	—

Nemzetközi gabonapiac 1914 január 3-tól 1914 január 10 ig

	Kelet	Effektiv árak										Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chikágó	Buenos Ayres	Odesza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chikágó
Buza	9	22.80 ¹	19.64 ¹	24.80	22.59	23.26	24.60	—	—	15.65	15.92	Április	22.74	18.78 ²	—	25.42	—	—
	2	22.70 ¹	19.57 ¹	24.30	22.50	23.26	24.84	18.58	16.80	17.31	15.62	Május	22.80	18.62 ²	23.32	25.38	18.14	16.66
Rozs	9	16.85	—	17.80	17.50	19.44	17.88	—	—	—	12.20	Április	22.90	18.75	—	25.10	—	—
	2	16.75	—	17.80	17.50	19.44	17.88	—	—	—	12.60	Május	22.92	18.59	22.92	25.44	18.10	16.78
Zab	9	16.20	—	17.10	14.00	20.62	—	—	—	—	—	Április	17.82	—	—	17.82	—	—
	2	16.20	—	17.00	14.00	20.62	—	—	—	—	—	Május	17.28	—	19.00	17.88	—	—
Tengeri	9	15.20	—	16.10	20.90	17.96	—	—	—	—	—	Április	15.24	—	—	—	—	—
	2	14.20	—	14.20	20.90	17.96	—	—	11.22	—	—	Május	14.94	—	—	—	—	—
Árpa	9	14.40	—	18.00	16.40	21.50	—	—	—	14.06	11.38	Április	13.16	—	—	—	18.56 ¹	—
	2	14.40	—	18.00	16.20	21.50	—	—	—	—	—	Május	13.10	13.56 ²	—	—	—	13.56

Jegyzet: ¹) 79 kg. tiszavidéki. ²) Január, ³) Február, ⁴) Március, ⁵) Junius

Általános Biztosító Részv.-Társ.
Budapest, VII. ker., Károly-körút 3. szám.

Részvénytőke 6 millió korona.

Elnök: gróf KÁROLYI IMRE.

A társaság kartellen kívül áll.

Agazatok: Tűz-, élet-, jég-, baleset-, betörésszerű lopás elleni és mezőgazdasági szavatossági biztosítás olcsó díjak és előnyös feltételek mellett.

Állatbiztosítás kétféle módozat szerint: I. Minden esély ellen, beleértve a járványos betegségeket is. II. Csupán járványos betegségeket ellen (lópene, száj- és körömfájás és seregő uszók).

1) Az árak élősúlyban levonás nélkül értendők.
2) Az árak élősúlyban páronként 45 kg. élősúly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.
Iránzat: a vásár vontatott, az árak 2 fillérrel emelkedtek.

Budapesti vágómarhavasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. jan. 8.

Félhajtás összege:		Minőség szerint:	
Új felhajtás	2070 drb	Elsőrendű hizott	99 ár
Mult vásárról visszamaradt	956 "	Másodrendű	1843 "
Összeg	2070 drb	Alárendelt minőség	58 "
Eladatlan vágóhidra	—	Növendékmарha	15 "
		Bivaly	55 "
		Összeg	2070 drb
Szarmazási hely szerint:			
Magyar eredeti	1049 drb	Nem szerint:	
Magyar tarka	956 "	Bika	188 drb
Bivaly	55 "	Ökör	1077 "
Horvátors. marhák	10 "	Tehén	805 "
Boszniai marhák	—	Növendék-bivaly	—
Összeg	2070 drb	Összeg	2070 drb

Á r a k

(100 kg.-ként élősúlyban minden levonás nélkül fillérekben.)

1914. jan. 8.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	88-98	66-86	56-64
Tarka hizott ökör	96-114	72-94	54-70
Konzerv ökör	—	—	—
Tehén	78-94	64-76	50-62
Bika	80-94	66-78	50-64
Növendékmарha	—	40-76	—
Bivaly	—	38-60	—

Iránzat: élénkebb, az árak változatlanok.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertésüzem telepeinek jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élőt 4% levonással vevő javára értendők.)

Öreg nehéz páronként	400 kg. feletti	fillér
Öreg közép	300-400 kg.	"
Fiatal nehéz	320 kg. feletti súly	126- "
Fiatal közép	250-300 kg.	124-126 "
Fiatal könnyű	250 kg.	"

A hizott sertés tüzet iránzata: lanya.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felkúrdási szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigantással.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. k., Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1914. január 6.

	kilogramm	fillér
Sertésüzemén átment sertések	60-100	116-114
"	100-120	114-112
"	120-160	112-110
"	160-200	110-106
Sertésüzemén át nem ment	60-100	90-92
"	100-120	92-94
"	120-160	94-96
"	160-200	96-100

Árak élősúlyban kilogrammonként 4% engedmény. Iránzat: lanya.

Bécsi juhvásár.

1914. január 8.

Félhajtás:	Arak:
Magyarországból	449 drb
Galicából	—
Oszták tartományokból	—
Összesen	449 drb
Iránzat:	I. rendű juhok ára 2-3 fillérrel emelkedett.

Bécsi szurómarhavasár.

1914. január 8.

Félhozatal:	Arak
Magyarországból élő borjú	— db
Ausztriából élő borjú	435 " 130-150 104-132
Magyarországból leölt bárány	5540 " 150-160 136-150
Ausztriából leölt " "	404 " 23-44 K. párja
Magyarországból leölt sertés	67 " 67 " K. párja
Ausztriából leölt " "	574 " 128-132 108-114
Magyarországból leölt juh	1840 " 136-154
Ausztriából leölt " "	130 " 100-132
Összesen	9127 db.

Iránzat: élénk, I. r. borjúk ára egyes esetekben 4 fillérrel, a II. r. borjúk ára 6-8 fillérrel csökkent. A zsirsértések ára 4-6 fillérrel emelkedett, hussértések, juhok és bárányok a multbeli árakat tartották meg.

Bécsi sertésvásár.

1914. január 5.

Félhajtás:	Szarmazás szerint:
Minőség szerint:	Magyarországból
Hussértés	4008 drb
Zsirsértés	7151 drb
Összesen	11159 drb
Eladatlan maradt	174 drb
Összesen	11159 drb

(Árak kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben):

Elsőrendű magyar zsirsértés	114-117 kiv. 118
Közérsértés	113-120
Öreg sertés	104-110
Könnnyű és szedett sertés	104-110
Söld (lengyel, erdélyi)	123-142 kiv. 146

Iránzat: élénk a fölötté gyenge felhajtás miatt, melynek hatása alatt az I. r. zsirsértések ára 2-4 fillérrel, a II. r. zsirsértések ára 6 fillérrel, a hussértések ára 6-10 fillérrel emelkedett.

Jelentés a folyó hó 9-én megtartott wieni vesztégmarhavasárról.

Felhajtatott:	Ökör	Bika	Tehén	Bivaly	Összesen
Magyarországból	442 db	75 db	122 db	35 db	674 db
Galicából	—	—	—	—	—
Ausztriából	2 db	—	8 db	—	10 db
Összesen	444 db	75 db	130 db	35 db	684 db
Osztályozva:					
Hízómarha	—	—	—	568 db	
Csontosmarha	—	—	—	116 db	
Összesen	—	—	—	684 db	

Iránzat: a legutóbbi szabadmarhavasár áraihoz viszonyítva gyengén tartották magukat.

Bécsi szarvasmarhavasár.

1914. január 5.

Felhajtás összege:	Minőség szerint:
Hizott marhában felhajtás	2714 drb
Csontozni való marhában felhajtás	780 drb
Összesen	3494 drb
Eladatlan maradt	5 drb

Szarmazási hely szerint:

Magyarországi	1855	Ökör	1906
Galic. és bukovinai	163	Bika	228
Oszták tartományokból	1476	Tehén	718
Boszniai	—	Bivaly	44
Összesen	3494	Összesen	3494

(Árak 100 kilogrammonként élősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	94-100	88-92	78-96
Galicai hizott ökör	108-114	102-106	94-100
Tarka hizott ökör	112-116	106-110	88-98
Bikák	74-96	—	—
Hizott tehén	78-86	—	—
Legelőmarha	40-56	—	—
Csontozni való marha	40-56	—	—
Bivaly	40-56	—	—

Iránzat: nagyobbmarvú felhajtás következtében gyenge, I. r. hizó ökör ára 1-2 koronával, II. rendűk ára 2-3 koronával, III. r. hizó ökök ára 2 koronával, bikák és csontosmarhák ára 4 koronával csökkent.

Táviratolm: „Pekróctelep Somogyzili”.

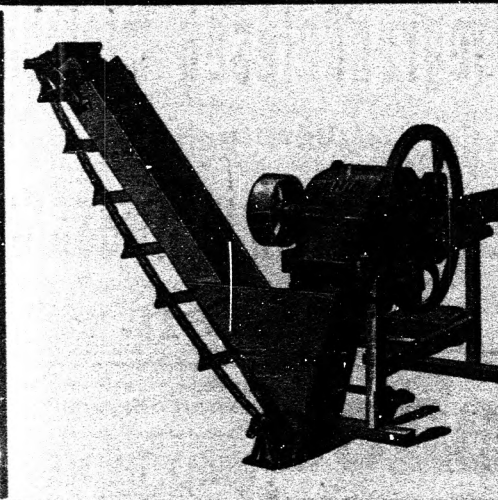
Lópokróc előnyarájantat: Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal öhajjunk összeköttetésbe lépni. Áraink még kisebb vételknél nem létezett alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jóságá reményleni enged, hogy a hazafias gazdákönöségét állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasútállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

Áraink: Elsőrendű téli gyapjúpokrócok:

1. sz. legjobb minőségű 210 cm. hossza, 160 cm. széles, ára 11 korona 50 fillér.
2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hossza, 150 cm. széles, ára 10 korona — fillér.
3. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hossza, 140 cm. széles, ára 8 korona 50 fillér darabonként, minden kívánt színárnyalatban. Rendelőket annak gondos eszközlése végett az ösi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.

Ilyen minőségben és mérethben ezen árértékben bel- vagy külföldi cég sem szállíthat. **Megrendelési cím: „SOHR” Magyar Lópokróc Székhelyénél Telepe, SOMOGYSZILI.**

„OHIO” ered. amerikai TENGERSZÁRTÉPŐ., zöldsztakarmányaprító- és szalmaszecskázó-gépünk

„OHIO” a takarmánylenség legbiztosabb leküzdője.

„OHIO” gépünk azonban nemcsak a tengerszár tépésére alkalmas, mint más gyártmányu tengerszártepőgép, hanem zöldsztakarmány aprítására és szalma szecskázására is használható.

„OHIO” gépünk a tengerszárát csekély költséggel oly halmazállapothoz hozza, hogy a feltépett szár **hevermelve vagy kazalozva** (zsombolyázva) gyorsan fermentál és **másodrendű szénával egyenértékű** takarmányává válik.

„OHIO” gépünk kezelésére vonatkozó utasítást, valamint egy útmutatót a tengerszár célszerű feldolgozására és konzerválására t. vevőink rendelkezésére bocsájtunk. **„OHIO”** gépünköt bővebb ismertetőt szivesen küldünk.

International Harvester Company of America, Budapest, V. ker., Váci-ut 98. szám.

Takarmánykészítőgépek,
szecskavágók kézi, járgány- és gőzhajtásra, répvágók, darálók a legjobb, legcélszerűbb, teljesen fizem-biztos kivitelben.

Umrath és Társa, Budapest, V. kerület, Váci-körút 60. szám.

Gyártunk: lokomobilokat, gőzcéplőgépeket, szalmasajtókat, szalmakészítőket, járgányokat, cséplő- és tisztító-gépeket, takarmánykészítőgépeket, vető- és aratógépeket, borsajtókat, szivattyúkat. . . . .
Kívánatra ingyen küldünk gazdagon illusztrált árjegyzéket és ajánlatokat. . . . .

BIRTOKKÖLCSÖNT

törlesztéses (annuitásos),
vagy kamatozót **10-65**
évig terjedő időtartamra
legelőnyösebb feltételek
mellett nyújt minden elő-
zetes költség nélkül sze-
rény utólagos díjazásért
és felvilágosítással kész-
séggel szolgál mindenkor
díjtalanul

Schmahl és Vass

bankbizományi és műszaki irodája 7707
BUDAPEST, VI., LISZT FERENCZ-TÉR 18. II.
Értékezés: d. u. 2-5-ig. Telefon 163-15.

Gasolin-izzófény-
Gasstoff-izzófény-

Lámpák, álló és függő kivitelben, a szék-
élyes gázi automatice, saját maguktól
állítják elő. Minden láng kb. 100 gyertya-
tűny fényerővel. Koronásgök, egyszerű
lámpák stb.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Vizsgálóeszközök keresztetnek.

Louis Runge, Berlin, N. O. 18.
Landsbergerstrasse 9./K.K. 8402

Félig ingyen!

Gyártásomnál naponta nagymennyiségű ma-
radékok képződnek és hogy az összetörődést
megakadályozzam, kénytelen vagyok azokat
minden áron eladni.

Eladók
40-45 m. maradékok 18 koronaért.

A maradékok állanak:
Különböző ruhazövet modern színben.
Ágynemű, I. rendű, tartán sávolt, vörös,
lila vagy kék.
Fehér vászon, fehérenemű és ágyneműre.
Oxford férfingnek, strapaninoság.
Barchet és flanel, ruhák, blousok és
ingek részére.
Kékkfestő, kötények és ruháknak.

A maradékok jól moshatók és lábbatlanok. 4-12
méter hosszúak, ennél fogva legjobban felhasznál-
hatók. Legkisebb vétel 1 csomag. 40-45 m.
utánvét mellett. Ezen maradékokból mintát nem
küldök, **ellenben a meg nem felelésért**
a pénzt azonnal visszakiadom. " "

S. STEIN, lenszövődő, NACHOD, Bohmen.

Asbestpalagári gépbörendezéseket

Beck mérnök szab. szerint,
automatikus folytonos szem-
mel, nagy-, közép- és
kisüzemekhez a leg-
messzebbmenő minőségi és
jövődelművelési jótállással
gyárt és szállít

SZÁNTÓ és BECK mérnök
speciális ezementipari gégyára
BUDAPEST, IX., VIOLA-UTCZA 7.

Nikotinmentes

BEVART, CIGARETTÁT és DOBÁNT (szalmacsomó-
jövődő) és kávétejesítő gépek (szalmacsomó) árusítás

DENIKO R.-T. 7707/7708/7709/7710
Budapest, V., Szabó-lászló-tér 2. sz.

Termeszítő: Dr. Em. R. v. Proskowetz
Vezető: Dr. E. v. Tschermak

cs. és kir. ny. r. tanár a wieni
gazdasági főiskolában.

Ferment-Suphorin

a Christoph-féle folytatódó erjesztési eljárással kapcsolatban
a jelen leggazdaságosabb erjesztője. Nincs élesztő-
manipuláció, nincs főzés, hűtés és sterilizálás, de
van annál nagyobb szesznyereség!

Konkurrenciá-
nélkül **Pénzt takarít használata által!** Külön engedély-
hozza szükségtelen

Szabadalom bejelentve és törvényileg védve,
Sok száz szeszfőzőben legszebb eredményekkel használatban.

Legjobb referenciák!

Prospektusok és használati utasítás ingyen, a kísérletekhez
minták saját árban.

Szeszipari műszaki vállalat, Christoph és Tsa
Budapest, I., Állás-ut 9. 17 Berlin, Charlottenburg.

Proskowetz
eredeti
HANNA
Pedigree
vetőárpa

Megrendelések mielőbb
Kéretnek
Zuckertabrik in Kwassitz
Mähren.

Vesztünk yorkshiri berghshirei sertéseket

csodny, javított és
bizott állapotban.
Ajánlatokat kérnek!
ERDÉLYI TESTVÉREK
Budapest, V., Párizsi-ut 48.

Amerikai Cipő

Részvénytársaság

BUDAPEST,

IV., KIGYÓ-TÉR I. V., DOROTTYA-U. 5-7.
(Királyi bérpalota.) (Hitelbank palota.)

VII., ERZSÉBET-KÖRUT 42.

Debrecen, Piac-utca 44.

Elsőrendű valódi amerikai cipőkülönlegességek kizárólagos elárúsítása.

Vizhatlan és célszerű alaku gazdasági és vadászcipők.

Kérjen árjegyzéket és mértékivet!!

8248

Eladásra (megbízástól) ajánlunk

500 drb 5-6 éves valódi erdélyi magyar fajta fehér jármosökröt,
600 drb 1-1 1/2-2 éves valódi erdélyi magyar fajta fehér ökrörborjut.

Veszünk hizott ökröket

a legmagasabb árban, hizalásra alkalmas ökröket beállítunk úgy saját, mint megbízó számlára, a legelőnyösebb árban.

Előadunk mindenféle tenyész- és haszonállat beszerzésére szóló megbízást.

ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Kolozsvár, Brassai-utca 23. szám.

Telefon (interurban) 619. 7728 Sürgőnycim: Közvetítés.

Kwizda Ferencz János

az erdély-magyar család és kir., a román királyi bérlet és királyi udvarnok állaggyógyászati osztályában való szállítás, kardiális gyógyászati Kórszabványban, Wien mellett.

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve.

KWIZDA-féle restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára.

Egy liter ára K 2-30. Az udvari istállóokban több mint 60 év óta használatban. nagyobb strapák előtt és után való erősítés és erőtörlesztés, az inak merevségéről stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírási a trainingben.

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

elavulás, vigaszt és szorongás véde, csak a mellékelt védjeggyel valódi.

Főraktár: Török lével gyógyszertára Budapest.

Király-u. 12., Andrássy-út 26.

Szab.

„Köpplinger“-rendszerű Idomvasablakok

a legiobbak és a legújcsöbök.

Egyedüli gyártója: — ismertetéssel és költségvetéssel díjtalanul szolgál.

Lepter János

vasszerkezeti és idomvasablakgyár

Budapest, X., Asztalos Sándor-ut 16.

Forrai D.

motor-, gép- és műszaki cikkek kereskedése

Budapest, V., Szomera-utca 2.

PLEWA E. mérnök, motor- és gépgyárak magyarországi vezérképviseletje.

Ajánl: benzinnagánjárót, teljes benzín-esőplészerológókat.

előrengő gyártmány, kitűnő kivitel, kedvező fizetési feltételek mellett.

DE DE Kérjen árjegyzéket!

GRAEPEL HUGÓ, BETÉTI TÁRSASÁG

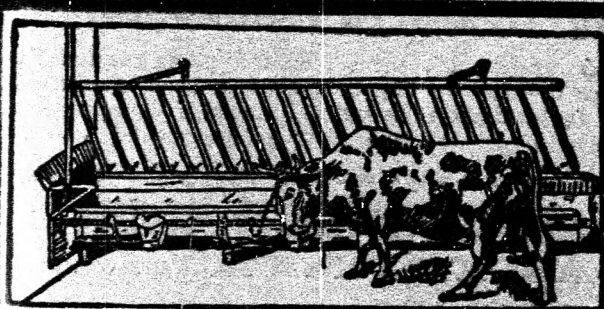
malomépítéssel, gép- és rostafémezgyár, MARSHALL SONS & Co. Ltd. vezérigénykezője

BUDAPEST, V. KER., VÁCL-UT 40-46. SZÁM.

Ajánlja páratlan szabad. lenneztőrekróstait

bármely rendszerű esőplégéphez, a meglévő fakeretbe illeszthető. Tartósabb minden más tőrekróstánál. Magveszteséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza.

Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 drbnál több kifogástalan használatban. Kívánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

Wolf-féle önműködő

ÖNITATÓK

a legelőkételesebbek. Cement- és vasbetonjászattal is készíthetők.

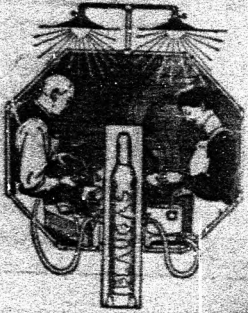
WOLF MÁRK, BUDAPEST,

VI., Rózsá-utca 62. Telefon.

Előrengő ellenőrzővel. Kétségvetés, próba után díjtalan.

PÁRTOLJUK A HAZAI IPART!

Készen szállított világítógáz!

Cseppfolyós gáz

**Világításra,
melegítésre
kényelmes, szép, veszélytelen!
Kezelés nincs, nem fagy be!**

HEUFFEL SÁNDOR

magánmérnök cseppfolyós gázgyára,
Budapest, VII., Rottenbiller-utca I. sz.

LAKÁSOK OLCSÓ FÜTÉSE EGY HELYRŐL!

Fejérmegyei bérletem lejártá miatt eladó kb.

2500 mm. elsőrendű moharszéna

és 23 db. sajátnevelésű tarka tehén (részt borjúkkal), 18 db. kiválóan edzett, jótettű felvér igazoló, valamint az összes holtinstrukció. Nevezetesen egy garnitúra 10-es és egy garnitúra 8-as Clayton és Shuttleworth-fele jákárban levő gőzszáplókészlet mindennemű felszereléssel.
Kocsik, mázsák, tűzfocskendők, répvágók, járgányok, burgonyaszedőgépek, kukoricamorzsolók, rosták, Sack-ekék, 3-vasú hántóekék, kapáló- és töltőgépek, vetőgépek, műtrágyaszórógép, fogasok, hengerek, légeréklyék, lészerezők stb. stb.

Közelebbi felvilágosítást nyújt

SCHWARCZ LÁZÁR tulajdonos

Budapest, I., Alkotás-utca 31., I-ső em. 2.

Des Echerolles Kruspér Gilbert füsti gazdasága gyors fejlődésű szőke

szapora mangolica

sertés anyagából 100 db 7 hónapos kan és 100 db 7 hónapos koca (30% átvészelt), körülbelül páronként 70 kg. súlyban, kilonként 2 korona árban **eladó**. Érdeklődők az 1913. év decemberi fiadzás eredményét (50 koca 7-4 malac) is megismerhetik. Bővebb felvilágosítást nyújt: **Robinson Gyula** intéző. Posta **Nagyrabé**. Állomás Sáp, Bihar m.

Ardenni és Belga fedezőmének

Január hó végén közvetlenül **Belgiumból**, előnyös árakon 8-10 db 3-4 éves elsőrendű tisztavérű **ardenni és belga fedezőméné** érkezik. Azonnali előjegyzéseket ezekre elfogad és felvilágosítást szívesen nyújt:

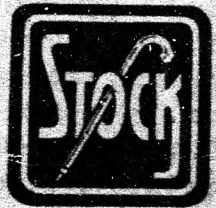
Muraközi lóvásárló **ágyúkegy**

Idősb HEINRICH MÓR

CSÁKTORNVA (Muraköz).

Sürgőnycim: HEINRICH SENIOR.

Interurban telefon 33 sz.

Oldenburg nagyhercege Stock-
ekéje munkáját tekinti meg.

Eladó 2000 q rétiszéna.

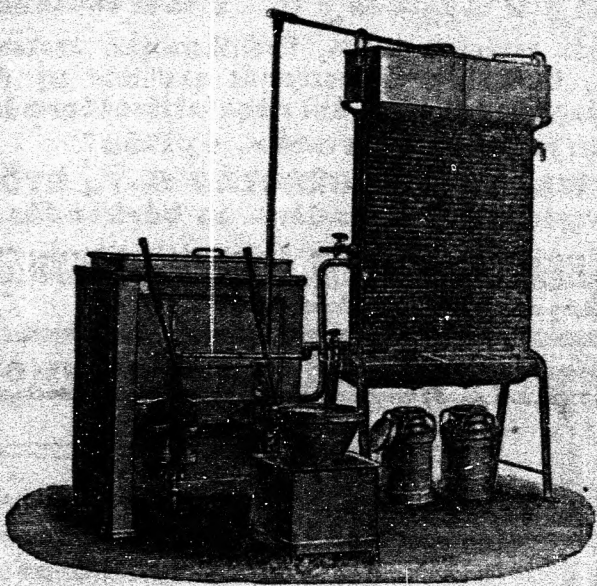
Ajánlatok alsópeszéri gazdaság, u. p. Peszér-
adar, Pest megye intézendők.

32

:: TAKARMÁNYRÉPAMAG ::

sárga olajbogyó eredeti mag után termelt egészséges, kitűnő csiraképes, továbbá
kiváló szép válogatott, **magnak való kifliburgonya kapható**, míg a
készlet tart **gróf Zichy József uradalmában, Vedrődön** (Pozsony
megye, vasúti állomás Cifer, vagy Nemetdöszeg). Bővebb felvilágosítást ad az
uradalmi felügyelőség. — Ugyanott **eladó** egy kevésbé használt **Mücke-féle**
kultetógép.

31

A szab. ISSELHARD-féle tejhűtő jégmegtakarítást

jelent a gazdának!

Díjtanul küldjük ki komoly kér-
dezősködésekre szakemberünket!!

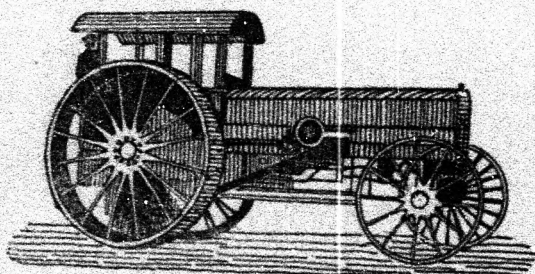
ALFA SEPARATOR R.T. BUDAPEST, 56 K.

The Pioneer-Traktor

Galánta-Pestszentlőrinc-i versenyen fölszántott

üzemzavar nélkül

5 ha-t (II hold) 6 óra 17 perc alatt 8-barázdás ekével, 21 cm. mélyen, 130 kg. nehéz benzinnel. . . . 1913 december 5-iki O. M. G. E. gazdagyűlése idején szántott 12 ekével 25 cm. mélyen. . . . .

The Pioneer Traktor vezérképviselője:
BILLEGE JÁNOS
okleveles gépészmérnök
mezőgazdasági műszaki iroda:
Budapest, I., Lágymányosi-u. 17.

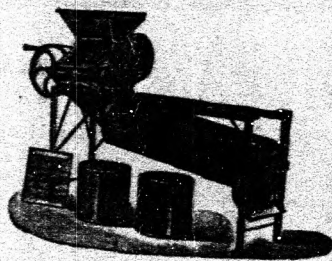
A fékpróbán — teljes terhelés mellett — teli pohár víz volt a

PIONEER

traktoron, melyből a bizottság konstatálása szerint nem locsant ki semmi.

Tehát nem rázkódik, nem kopik. Mindenütt burkolva.

Onműködő vezetése van, tehát az első eke is annyit fog, mint az utolsó, a vezető gondosabb lehet. . . . . .

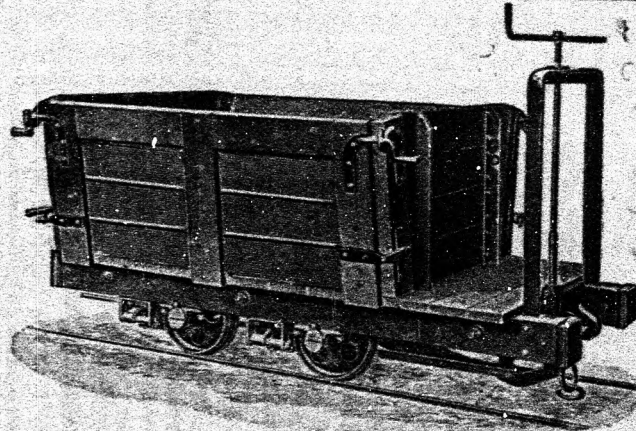
STAHEL ÉS LENNER

TRIEUR- ÉS LEMEZ-LYUKASZTÓGYÁR
BUDAPEST, VI., ANGYAL-
FÖLD, ORSZÁGBIRÓ-U. 44/46.

AJÁNLJUK: Trieurjeinket, marott vagy sajtolt hengervelesekkel, minden gabona tisztítására. 5 kg. nyerstornény beküldése mellett különleges trieurt készitünk. . . . .

Tőrekrosták és mindentéle gőz-
osépiógépsziták, zink-, vas-
vagy acéllemezéből. Trieur-javitások mindenkor azonnal és legolcsóbb árak mellett eszközöltnek. . . . .

Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.

Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítókerongok, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása új és használt állapotban, több évi részletfizetésre is.

Nyomjelzés, tervezés, építés
A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., GYŐR
keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.
Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytárs. Keskenyvágányu Vasútosztály
Budapest, V., Váci-körút 22.

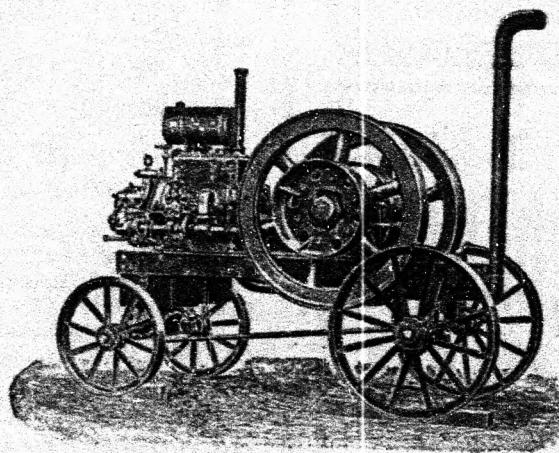
Dámvadok eladó!

100—120 darab élő dámvad bika és tehén tenyésztésre eladó.
Kölcsönketrecben azonnali szállításra.

== ÁRAK: ==

borju	50 korona,
spisser és tehén	70 korona,
kanalas	100 korona,
lapátos	120 korona.

Bővebb felvilágosítással kézzel szolgát nagyméltóságu
gróf MAILÁTH JÓZSEF ur
központi igazgatósága
PERBENYIK (Zemplén megye).
27

Az Állami Gépgyár

**1914. évi ujdonsága:
a szab. nyersolajlokomobil.**

Az 1913. évi pármái nemzetközi motorversenyen 2000 lírás első díjjal és nagy aranyéremmel kitüntetve.

Nyersolajfogyasztás	óralóerőnként	kb. 275 gramm.
Hűtővízszükséglet	„ „	1/2–2 liter.
Üzemköltség	„ „	kb. 3 fillér.

Árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál!

M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
BUDAPEST.

FIÓKTELEPEK:

**NAGYVÁRAD, DEBRECEN,
TEMESVÁR.**

PAVEK JÓZSEF, GYÖR
szilgyártó és nyereggártó

Raktáron finom jukker és igáslószerszám. Nyereg és istállófelszerelések és hozzávaló tisztító szerek. Javitások és átalakítások gyorsan eszközöltetnek. Legújabb nagy képes árjegyzékem ingyen. Hat pár használt igás kumet lószerszám teljes felszereléssel eladó.

8366

Vízvezeték
COMPRESS TARTÁNYNYAL

villák, kastélyok és uradalmak részére

ELEKES ÉS TÁRSA
okl. gépészmérnökök.

Nem kell víztartány a padláson. Nem kell viztorony. Befagyás kizárva. Kerti öntözőcsek.

Budapest, VI., Eötvös-utca 44. sz.
TELEFON 102-24.

Ris- és közgazdaságok számviteléhez legalkalmasabb

ORMÁNDY JÁNOS: GAZDASÁGI SZÁMTARTÁSI NAPLÓJA

Ára tartós kötésben 6 korona.

Kiadta az: O. M. G. E. Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., ÜNGI-ut 25. szám.

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

A MEZŐGAZDASÁG ÖSSZES ÁGAIT TÁRGYALÓ ILLUSZTRÁLT HAVI FOLYÓIRAT A MAGYAR AGÁRKULTURA TERJESZTÉSÉRE

SZERKESZTIK: csessel DORNER NÉLA és 17. BÖSZLER KÁROLY

XXXXX XXXI. évfolyam XXXXX

A művelt magyar gazdaközönség esztendőjéről a Előfizetési díj egy évre 12 korona (gazdaköröknek, szövetségeknek, iskoláknak, tanítóknak kedvezményes áron.) XXXXX

Mutatónyomatot ingyen küld a Kiadóhivatal! Budapest, ÜNGI-ut 25. (Patria-nyomda)

ZADÁK ÉS BARANYI
TÖRVÉNYESEN BEJEGYZETT SERTÉSBIZOMÁNYOSOK
BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-TÉR 6. SZ.

Telefon (interurban): József 41-38.

Sürgönyeim: Zadajos Budapest.

GŐZMIVELÉS.

Eredeti Fowler-féle gőzekével nagyobb területek szántását, éppúgy mélyrigolozást szőlőtölépitésekhez olvállal

Gőzekevállalat, Solt, Pest megye.

7761

Távírtalom: **Biró Pál, Somogyzsil.**

Megbízható, elismert gyártmány!

Gazdaközönségünk körében évek óta példátlan körked-voltságok születtek, melyekből minden minőségű magyar gyártmányú lépkérszámok. Kétszáz minden érdekeltől egy próberendelési megrendelési gazdasági gyapjukórcáink kiváló jádegről. Legkiválóbb anyag nehéz gazdasági fakaróink előnyairól: darabonként

1. sz. kik. minőségű	220 %	hossza	175 %	szélesség	K 11.-
2. " " "	200 %	"	165 %	"	" 10.-
3. " " "	180 %	"	145 %	"	" 8.-
4. " " "	170 %	"	140 %	"	" 7.-

Kivánsatra minden más mérethez is szállítunk. Már 2 db. mintamagrendelésű bérmentes szállítás. Minden kívánt színárnyalatban. Hendeletet anonnal, esetleg az előírt időben, de mindenkor a legkiválóbb minőségben eszközölhetnek.

Egyedül megrendelést cím: **BIRÓ PÁL, Somogyzsil 29. sz.**

Mindennemű **tölgyfaanyagot**

u. m. különféle bogárnát, kerítésoszlopot, gerendát, telefonpóznát, kisvasuti talpfát stb., továbbá cserfagerendát, cserfaszekérküllőt, bikkfakerektalpat készít megrendelésre bármely mérethben dr. Konopi Kálmán odvasi erdőgazdasága, u. p. Konop, Arad megye.

25

Tetőfedésre
alkalmas prima balatonmelléki

N.Á.D.A.T

nagy kérékbe kötve vagonrakodókban jutányosan szállít.

BETTLHEIM W. SAM. ÉS FIAI
CEG NAGYKANIZSAN.

Zsák- és ponyvakészítés.

Zsák és ponyva

új és használt, juta és len. Kévekről, zsinór-áru, nyors és vízmentes ponyva legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA
Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az Országház mellett.)
Telefon: 45-26. 7614 Alapítatott 1878.

A jelenkor leggazdaságosabb malma a **K. S. K. DARÁLÓMALOM**
 állandó keménységű álló csiszolókövekkel,
 gyűrű- és golyóscsapágyakkal.

A legnagyobb munkaképesség! Csokély erőszükséglet!
 Határtalan tartósság! Kényelmes kezelés!
 Köveket sohasem kell csiszolni! Szilárd, egyszerű szerkezet!

Kapható:
DÉNES B. BETÉTI TÁRSASÁGNÁL
 Budapest, V., Lipót-körút 15.
 Árjegyzék, felvilágosítás díjtalan.

GLATZ ÉS TÁRSA
 TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS FÉMÁRUÁRU R.-I.
 BUDAPEST, I. KER.,
 CSURGÓI-UT 15. SZ.

Berendez véroslés gazdasági tejtelepeket, tejcsarnokokat és tejszövetkezeteket. Gyárt: sőtölpari cikkek. Vállal: önozást, ölmozást és a szakba vágó javítást. Torvajzokkal, költségvetéssel és árjegyzékkel legyon és bórmentve szolgál.

lehet beszerezni kifogástalan minőségű Gyümölcsfaanyagokat

NAGYENYED-ERŐ
 Alsófeherm. Gyümölcs és Sétányfákat
 Sima gyökeres és oltott SZŐLŐVESSZÖKET.
 Árjegyzékkel ingyen küldenek

FISCHER és T. SAJ
 faiskolák és szőlőoltványtelepek
 Tulajdonosok: ifj. IMRECSI M. és Fischer L. örökösök.

Elsőrendű referenciák Egyesületi és szerzői.

Legjobb cementfelőlcserép!
 Ezek teljes berendezése jól bevált és praktikus szerkeszettel. Cement-ormál. Betonkeverők.

Gubeni cementforma és gépyár **Wolf & Co., Guben 71.**
 Katalógus ingyen

Képviselet: **VIRÁG KALMÁN**
 Budapest, VII., Aréna-út 28.

GERNY-féle UNIVERSAL BÖRKENŐCS

kittimó csizmáknak és az összes bőrtárgyaknak. Véd hideg, nedvesség ellen és a bőrt teljesen vízmentessé teszi. Mélyülőzhető vadászoknak, erdészeknek, gazdaságoknak stb.-nek. Bádögdoboz 1/2 kg 34 fillér, 1/4 kg 56 fillér, 1/2 kg 98 fillér, 1 kg 168 kor. — Nagyobb szükségletnél külön árjegyzék ingyen.

ANTON J. CZERNY, Wien.
 Levelezés: XVIII. Carl Ludwigstr. 2a.
 Raktár: I. Maximilianstr. 9.

Bérletet
 keres keresztény bérlő prima buzatermő talajon, vasút mellett, kényelmes lakás és jó gazdasági épületekkel. — Érdeklődő földbirtokosok címet megtudhatják a kiadóhivatalban. 8459

Kreatol

Állami öremmel kitüntetve. Törvényileg védve. Legjobb értékes ragasztó. Híttelen hűté, a fémek sít. riasztó. 1/2 kg. 1/3 kg.

Kreatol-pilulák meszt. földi ezerek ellen	K 2	3.50
Kreatol-pilulák patkányok ellen	K 3	10.-
Kreatol-pilulák ezerek ellen	K 4	10.-
Kreatol-mazsika és csótány ellen	K 5	2.-
Kreatol-poloska-tinktúra	K 6	3.-
Kreatol hangya por	K 7	4.-
Kreatol levétlen és más növényi kártevők rovarkok ellen	K 8	8.-

Postai szétküldés minden irányban. 8188

Bizományi főraktár: Budapest, VII., Gizella-ut 34.

WOHANKA FELE HONIGYÁRMÁNY!

NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK. ÜZEMKÖLTSEGEK. MAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 filler

ORÁNKÉNT és LOERÁNKÉNT. NINCS ROBBANÓ TŰZ-VESELY! MINDEN PÉNZUGYÓRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKÜL.

WOHANKA és T. SAJ BUDAPEST
 V. VACZI KÖRÚT 75

REDUCINE

Gyártunk a legelsőrendű minőségben Diesel-motorokat kétütemű nyersolajmotorokat fekvő és lokomobilokat motorokat és lokomobilokat mindennemű folyékony égőanyagra. Szívógázberendezések minden égőanyagra, szállítható és magánjáró fűrészeket, „Akra” motoreket, céplőgépet, szalmapréselőt

Ryffhäuserhütte
 A.-G. 8375
 Aussig a/E. 102.

Prospektusok és méretdiagramok díjtalan és megküldésre. Szakképzés 15k mindenütt keresztelnek.

Knuth Károly
 mérnök és gyáros.
 Gyár és iroda:
 Budapest, VII., Garay-a. 6-8. szám.

Művelet: Képezés, víz, hő és gőzűtések, hőszerez- és vízvezetők, csatornázások, szellőztetők, elvezetők, szivattyúk, vízszelvények, szivattyúk, nemkülönben hőszelvények, elvezetők és petróleumvándorítók nyári gépek és berendezések, szélcsélcsépek létesítések, vécék, indítóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóváhagyás-elszámolások gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű 8189
 Rézgyárgyárak raktáron.

a sánta lovaknál csodás hatású szer, DUBLINBAN, Írországból leszállítva.

Reducine a legmakacsabb vastag inákat, csánkópókat, nyulátmetet, csapdagot, csonttetemet, bokadagot és mindennemű lerakódásokat gyógyítja.

Reducine nem okoz fájdalmat, nem hágy hátra nyomokat, pusztán felszívódás után gyógyít és csak rá kell tenni, amellet a ló tovább használható.

Reducine minden elsőrendű gyógyszerárban kapható, vagy egyenesen a vezérképviselőstől: **Berger Arnin, Wien, II., Kaiser Josefstr. 36.**

Ara 18 korona. Leírások kívánatra ingyen.
 Számos elismerőlevél áll rendelkezésre.

HAGYMAMAG
 fajtiszta makói, valamint petrezselyemmag, hosszú fehér, keső ósz, mindkettő a magy. kir. állami vetőmagvizsgáló állomás által tisztaságra és csiraképességre megvizsgálva és plombálva. Hagymamag 82-84% csiraképes és 99% tisztasággal, petrezselyemmag 84% csiraképességgel és 97% tisztasággal, továbbá

DUGHAGYMA
 gömbölyű és hosszúkás, valamint vetési célra válogatott fokhagyma és tormadugvány a legelsőbb napi áron kapható. Arak kérészközdésre. — **Próbára** franco postán, utánvétel: 5 kg. hagymamag 20 kor., 5 kg. petrezselyemmag 10 kor., 5 kg. fokhagyma 4 kor. 50 fill. és 5 kg. dughagyma 3 kor. 50 fill., 5 kg. tormadugvány 6 kor.

MANDL ZSIGMOND, Makó.
 Csirak és muharmagot bármely mennyiségben vesznek és kérés mintázott ajánlatok az eladandó mennyiség megjelölésével. 7787

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kívül

ZSÁK és PONYVA

Lópokrócok.

NAGEL ADOLF
 zék- és ponyvagyár,
 kölcsönintézet,
BUDAPEST,
 Arany-János-utca 10.
 Sörgőzelem:
NAGELA BUDAPEST
 Vidéki telefon 104-10. és 35-92.

Hollandi import.

Nagyságos Döry Hugó ur túskei gazdaságában állandóan nagyobb számban importált s **tulajdonos ur által személyesen Hollandiában összeválogatott** legelsőrendű hollandi fekete- és pirostarka tehén, üsző s bika van eladásra felállítva. Ezen kiváló tejelesű tenyészállatok a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett adtnak el; a vételár készpénzben, **vagy két év alatt részletekben is törleszhető.**

Az érdeklődő, vagy vevőközönségnek távirati megkeresésre a gazdaság fogatai **Ujdombóvár** vasútállomáson rendelkezésére állanak. Bővebb felvilágosítással szolgál és előjegyzéseket elfogad **az uradalmi intézőség Tüske, u. p. Dombóvár.**

Czirják Frigyes
 Intéző.

8357

Első műmalomgyár, **HELLER E. J.** betéti társaság, **SANDAU, Csehország.**

„Komet“

daráló-és lisztörlőmalom.

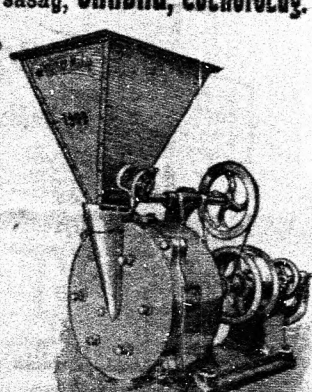
A kövek sohasem élesítendők!!!

Nélkülözhetetlen:
 Gazdaságokban,
 Malmokban,
 Sörfőzdékben,
 Hízlaldákban.

Elpusztíthatatlan!!

Árlistát és ajánlatot küld a magyarországi vezérképviselőt:

LÁSZLÓ GYULA ÉS TÁRSA
 BUDAPEST, V., Váci-utca 66. sz.

Gazdaságok

villanyvilágítása, vizellátása és takarmánykamra üzeme **egy motorral végezhető.**

Olcsó üzem! Olcsó ár! Egyszerű kezelés!

Azonnali szállítás.

Elekes és Társa
 okl. gépészmérnökök

Budapest, VI., Eötvös-utca 44. szám.

TELEFON: 102-24. TELEFON: 102-24.

A nyugati pályaudvar mellett.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOB B ÉS LEGIOBB NIREVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller Janos
 Szegeden & a kis hárszékben

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan eszközöltek.

Korunk legtekéletesebb állatbéllyege.

FÜL-BÉLLEGE

„Triumpf“

fülbéllyeg

a hozzávaló fogó egyszeri összeszerítése és a rajta lévő emeltyű félrehúzásával felnyithatatlanul erősítjük az állat fülébe. A „TRIUMF“ fülbéllyeg alumíniumból készült 3-féle nagyságban, jól simul a fülhöz és a kis vágott seb gyorsan gyógyul, mivel az alumínium nem tartalmaz vérmérgező anyagot. A „TRIUMF“ fülbéllyeg egyesíti magában az eddig gyártott béllyegeket összes előnyeit, kiváló szakértők mint a legjobb és legmegbízhatóbb fülbéllyeget elismerik és ajánlják.

Árjegyzéket küld kívánságra:

VRATIL JÁNOS
 fémárúk gyári raktára
PRAG-WRSCHOWITZ 559.

Ideal

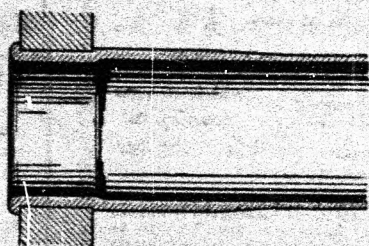
IRÓGÉP

abszolút látható írással.

Schott H. és Donnath

„Ideal“-„Erika“-írógép és az „XxX“ számoló-összeadógép telepe
 Budapest, Andrássy-ut 53.
 cs. és kir. udvari szállítók. Prospektus ingyen és bérmentve.

Vastagított,
könnyen fel-
hengerehető
lágvascső-
toldat.

3383

Magyarországi
vezérképviselő:

KUZMÁNY A. KÁROLY, Budapest, V., Nagykorona-utca 15. sz.

Lokomobilcsövek tartós tömitése

elérhető könnyen felhengerehető, vastagított lágvascső-toldatok (Pikal-csőtoldatok) ráhegesztésével.

A csövek nem folynak, a csőfalak megkíméltetnek, csőfa/repedés nincs, nagy megtakarítás. — A csövek szakszerű kihúzása és beszerelése különleges szerzőmokkal, a csövek pontos, kaliberszerűen illesztésével.

GUTENSTEIN FORRCSŐMŰVEK, VORDERBRUCK, N.-Ő. különlegessége.

Eladó vetőzab.

Németországból 1913. évben importált „Kirsche's Gelbhafer“ első évi utántermése, bőtermő, súlyos, nagy szalmája igen sok levelet hajt, métermázsánként 25 korona. Egészséges, súlyos „Lig owo“ métermázsánként 20 korona. Az árak vevő, vagy vevő költségére beszerzett zsákokban, Szepesolaszi vasutállomásra szállítva, kocsiba rakva értendők, más megegyezés hiányában utánvétellel. Nagyobb mennyiség vételénél megfelelő árengedmény. Előjegyzéseket elfogad és kívánatra mintát küld: **Máriassy Mihály** földbirtokos, Szepeskörtvélyes.

Orig. Kwassitzi Hanna-árpa

I. utánvetésből **eladó** 10 vagon igen szép, egészséges árpa a **császtói gazdaságban, Császtón**, u. p. Vágújhegy (Nyitra megye), **vetőmag céljaira**. Ára 20.— korona 100 kilónként, a vágújhegyi vasuti állomásra szállítva. Továbbá **eladó árpás búkköny 15.—** koronáért, **tiszta búkköny 17.—** koronáért. Kívánatra szívesen küldünk mintát. 11

Bérlevél

a legújabb cselekedtörvény kivonatával, az átadandó leltári tárgyak benyomásával, darabonként 5 fillérért szereshető be a „Pátr-ia“ nyomda részvénytársaságánál. Budapest, IX. kerület, Ullői-ut 25. szám. (Köztel.)

SZERETI ÖN AZ ÁLLATAIT?

Ha igen, úgy kérjen bővebb ismertetést a törv. védett

GETRA állat-mentőszekrény-

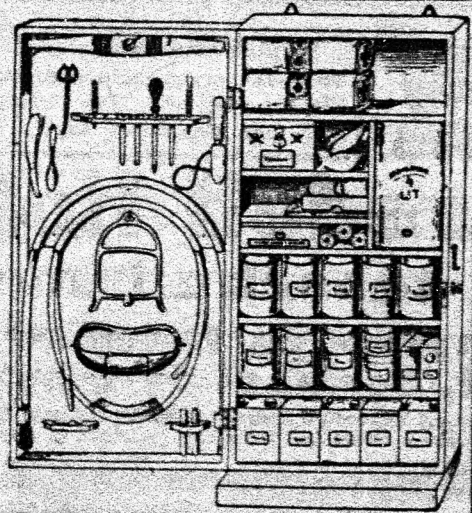
ről. — A törv. védett „GETRA“ állat-mentőszekrény felszerelése magába foglalja mindazon műszereket, kötszereket és gyógyszerket, melyekkel szorocstlonül járt, vagy hirtelen megbetegedett állatainkon az állatorvos megérkezéig segíthetünk.

Bővebb ismertetést ingyen küld

☛ főh. udvari szállító cég ☛

Geittner és Rausch

Budapest, VI., Andrásy-ut 18/K.

„TITÁN” az első magyar motoros szántó- és egyetemes mezőgazdasági vontatógép.

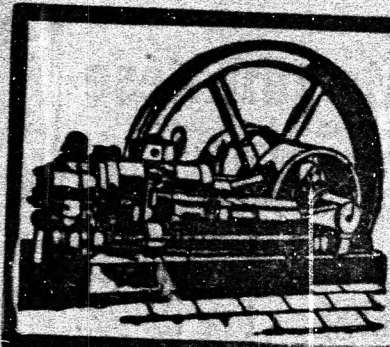

Komoly érdeklődőknél
kívánatra
bemutató-
szántást is
rendezünk.

Arjegyzékkel, ismertető le-
írással szívesen szolgálunk.

**MAGYAR MOTOR- ÉS GÉP-
GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
SZOMBATHELY — BUDAPEST,
VI., Váci-körut 61.

„Titan” szántógépünk 5 ekével, 10” mélyen 4” alattajlással szánt és boronál. (Fotó. gróf Niszký Ferenccs. ostffyasszonyi birtokán.)

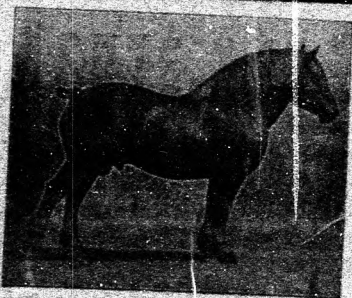
TRAUZZL & Co. Bécs, IV/2.

Magyarországi FARKAS BÉLA okl. gépészmérnök, Budapest, V., Visegrádi-u. 3. fekvő círnél.
Négytémű egyenyműsü nyersolajmotorok, szorzással.
 Egyszerűsített és javított **Diesel-rendszer** szerint működő motorok, nehezen gyűlö, olcsó olajok számára.

Előnyök: A jelenkor legbiztosabb, legegyszerűbb, legköltségtesebb szerkezete. Porlasztóeszközei, gyújtóeszközei, előmelegítés nélküli. Hozzáférhető, olaj- és hűtővízszükséglete kicsiny. Malmok számára különösen alkalmas, mintán szakadatlanul üzemben tartható.
Üzemköltség óránként és tényleges lóerőnként 1-1/2 fillér.

MAGYARORSZAG LÖTENYESZTÉSE

a rentabilitás szempontjából és az olcsó alapelvekkel megvilágítva. :: ::
 Irto: NEMAI FERENC.
 Ára 1.- korona.
 Kapható „Páris” könyvkereskedésben, Budapest IX., Üstök-ut. 8. szám.

Új szállitmány!

20 darab belga-ardenni tenyészmént és több tenyészkanecát importált

Menzeles Frères Brüsselből, Nagykanizsa, Kazinczy-utca 18. TELEFON 256. és 295. 7507

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Alapították 1900-ban. Igazgatóság: Budapest, IX., Kálvin-tér 10., saját székházában. Alapították 1900-ban.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére a legkülönbözőbb módzatok szerint előnyös feltételek mellett.
 Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
 A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
 Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.
Alapítványok kormány hozzájárulásával.

Tartalékok		2,527.980.— K
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett	tűzkárokból	3,357.003.— K
	jégkárokból	19,740.000.— K
Biztosított érték	tűzben 1912. évben	5,042.000.— K
	jégben 1912. évben	800.000.000.— K
Életizlet állománya		63.000.000.— K
		15,240.000.— K

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye
A „GONDVISELÉS” ORSZÁGOS KÖZPONTI SEGÉLYZŐ TÁRSULAT
 Utján 100 kor-tól 1000 kor-ig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 kor-ig terjedhető, leánykiszármazás (szállásdíj) segélybiztosítások eszközölhetnek. Legelőnyösebb megbiztosítási társulatok közt minden körülményben önálló helyi csoportok szervezhetők jóalkonyozó működésük. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-u. 20.

Négyzorosra kifizetve!
 Brüsseli szarvasmarhakiállítás: első díj: 500 frank.
 Első díjazórnak stb.

Eredeti Hollandi tuberkulinmentes

tenyész- és tejteheneket, úszóket, borjúkat és tenyészvikákat

csakis elsőrendű árut, fuvar- és hibától mentesen Ausztria-Magyarországra minden állomásra szállítanak gazdáknak és szarvasmarhaszállítóknak

D. Stoppelmann und H. van Zand Winschoten-ben (Hollandia).

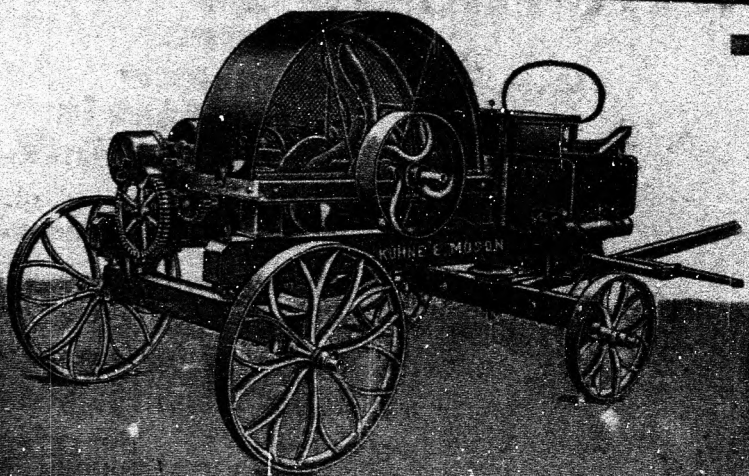
Frigyes főherceg uradalma, Teschen. A cs. és kir. gazdaság, Smiritz és Jenc, a m. kir. gazdasági akadémián gazdasága M.-Óvár, a krakkói cs. és kir. gazdasági egyesület szállítója.

Az utolsó 6 esztendőben mintegy 6000 darabot szállítottunk Ausztria-Magyarországra legelső uradalmának és nagybirtokosainak. Prima referenciákkal rendelkezésre állanak. Valamennyi lója 100 kiló súlyúban, a vagonból kimérve szállították.

STEINER ARMIN vaskerekes GALGÓZ,

ajánlja legolcsóbban gazdasági szekereket, szekérekereket legjobb kivitelben.

SZECSKAVÁGÓKAT,

nagy munkabírásu **RÉPAVÁGÓKAT,**

KUKORICAMORZSOLOKAT,

hengeres és tárcsás darálógépeket,

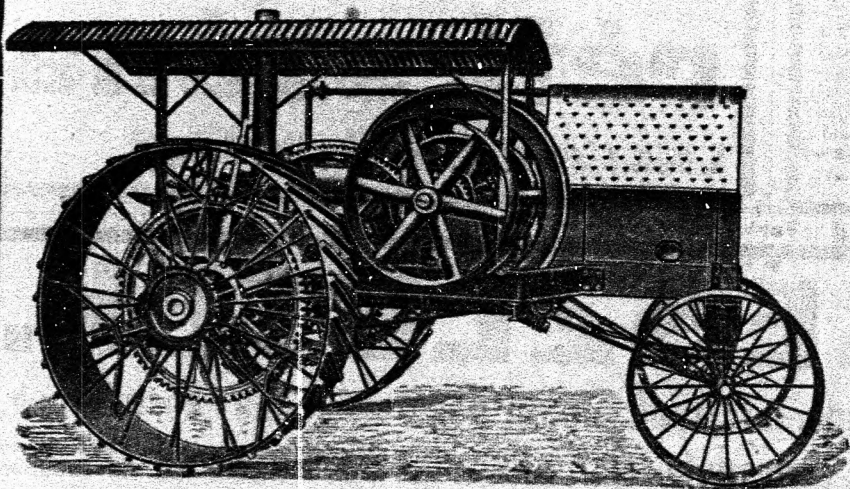
teljes takarmánykamrabarendezéseket

elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNE” MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.T. MOSON.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a.
 Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

Kérdezze meg vevőinket a „REKORD” benzintraktor értéke felől.

25-35 HP nagyságban
4-vasu ekével,

60-70 HP nagyságban
10-vasu ekével szánt.

Raktárunkról azonnal szállítható!

Számos előkelő referenciával, árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk. **FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST, V., VÁCI-ÚT 80.**

„Lucullus” sertéstakarmány

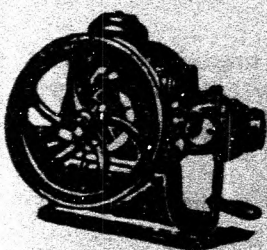
alkatrészi marhavér és húztakarmány-ízest. Kiszárolt hús- és csontkúp-takarmány, proteintartalma 20-22%. Rendkívül nagy hús- és zsírképző hatása folytán a mellette etetett többi takarmány sokkal gazdaságosabban érvényesül. Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagy hizlálókánál jó sikerrel kipróbálva. Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgálnak a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselői:

Lemberger, Schön és Szász
s. sertés hizlálók, Baja.

Bauer B. Gyula
sertés hizlalmányos, Buda-
pest, VIII., Rózsa-utca 10.

A világhírű és legújabb rendszerű

Bolinder

nyersolajmotorok

és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE cégénél kaphatók,
Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17. a Telefon 12-76.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jóté-
lás! Jutányos árak! Kedvező fizetési feltételek.

Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyenes árjegyzéket! 7030

Üszöket adunk

tenyésztés oéljából kisgazdáknak, gazdasá-
goknak és uradalmaknak. A tarka fajüzök
és tehének jelenlegi értékét a tenyésztő
közpénzzel, vagy 2 év után fizetheti. ....

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Irodai telefon

16.

nagybórlő cég

SZATMÁR.

Gazdasági telefon

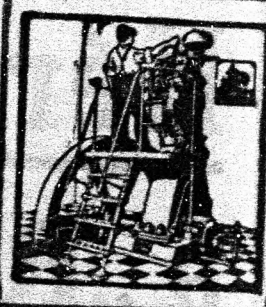
155.

Legujabb preciziós motoros lokomobilok. Benzines magánjárók.

Eredeti szab. **Dieselmotorok** (álló és fekvő rendszer).
SZIVOGAZ-, FÖLDGÁZ-, NYERSOLAJ- és BENZINMOTOROK.
Legujabb szab. félstabil egyenáramu gőzgépek (Stumpf tanár szabadalma).

Gellért Ignác és Társa speciálisan marnóki irada
pró-riek b rendezésére **Budapest,** V., Koháry-u. 4h (Alkotmány-u. sarkán
az univ. és a motor épít. felett) ::
Előnyös feltételek! Nagy mintaraktár! Teljes jótállás!

Kiadó középirtok.

Körülbelül 200 magyar hold legjobb termő szántóföld, 12 évre, előrehaladott életkor miatt azonnal, vagy későbbi átvételre kiadó. Tulná több gazdasági épület, szép uriak és terjedelmes kert amerikai szőlővel, kb. 35 hold dohánytermelési engedéllyel, mihez szintén bőséges épületek vannak. A birtok falutól és köztől 1 kilométerre van, nagyobb falutól félóránnyira, hol minden cikket jól lehet értékesíteni. Belterjes és jövedelmező gazdálkodás könnyen vihető. Személyesen lehet értekezni a tulajdonosnál: **Tenner Lipót-nál, Orosháza.**

8451

Eladó 2000 mm. elsőrendű

réti széna

N. Naláczy Gejza gazdaságában, Puj, Hunyad megye.

GŐZEKERÉSZLETEK.

Acélfogaskerekek, fémcsapágyak, bronztolattyuk, dugattyuk, ekevasak, kormányok, tüzszekevények, forrcsővek, I-ső rendű sodronykötelek stb. minden gyártmányú gőzkehez készítenek és kaphatók a legkitűnőbb minőségben

SZILÁGYI ÉS DISKANT motor- és gépgyárában, **MISKOLCON.**

Munkafelvételek, költségvetések kívánatra bárhol ingyen.

8264

Pellegrino-rendszerű gabonaszárító telepeket

mindennemű gabona, kukorica, hüvelyes vetemények, magvak, gubacs és selyemgubók szárítására

épit Magyarország, Ausztria, Horvát- és Szlavonország részére egyedül csakis az

ELSŐ HORVÁT GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE R.-T., ZÁGRÁB.

Már épített és épülőfélben lévő telepek:

Frigyes főherceg-féle főherceglaki uradalom igazgatósága részére;

Frigyes főherceg-féle frigyesföldi uradalom igazgatósága részére;

gróf Normann Ehrenfels Gusztáv bizováci uradalom igazgatósága részére;

bánkúti főhercegi uradalom felügyelősége részére;

báró Gutmann orahovici uradalom igazgatósága részére;

báró Pfeiffer Kálmán gladncsi uradalma részére; Kettenbach András ur, ujbánovci (Szerém megye) nagybérlő részére;

Sorger Sándor ur, a Draskovits gróf noskovci uradalom főbérlője részére;

Simeunovics György ur, gomboselőszigetesi nagybirtokos részére;

Szerb Földművelők Egyesülete m. sz. részére Mitrovicán.

Saját vas- és ércöntöde.

Malomépítés.

Silos-telepek.

Vasszerkezetek és hidépítés.

Motorok és turbinák.

8385

Kartellen kívüli DUPLASZUPERFOSZFÁT

40-42°/o vízben oldható

44-46°/o vízben és citromsavban oldható

≡ foszforsavtartalommal. ≡

A közönséges szuperfoszfátnál

olcsóbb,

könnyebben oldódik,

gyorsabban oldódik,

nem csomósodik,

kombinált vetőgép el nem dugulhat,

nagy idő- és munkamegtakarítás,

vasuttól 2¹/₂-szer kevesebb fuvarozandó.

Felvilágosítással és ajánlattal készséggel szolgál a

Közgazdasági és Parcellázó Bank R.-T.

Áruosztálya.

Pozsony.

Óvári és Substantia

bőtermő, sokáig eltartható, legcukorúsabb

takarmányrépamagvak,

ezen kiváló tulajdonságaiért meghonosította CSERHÁTI tanár. 1910-ben Dr. WEINZIERL, a bécsi magvizsgáló állomás főnöke összehasonlító kísérletekben megállapította, hogy

100 mm. cukor	5 holdon 2300 mm. Óvári
	43 „ 1247 „ Substantia
	142 „ 5254 „ Eshendorfi

répában termelhető. Tehát Óváriból 3000 mm.-val, Substantiából 4000 mm.-val kevesebb vizet kell hiába fuvaroznunk, amikor 100 mm. cukrot tartalmazó répát szállítunk haza és 9-10 holddal kevesebb területet művelnünk, mintha a régen divatos répát termelnék.

Gróf TELEKI ARVÉD
drassói uradalmában, u. p. KONCA.

A „Köztelek Olcsó Könyvtára“ VI-ik évfolyamának
■ ■ 1-2. füzete gyanánt megjelent: ■ ■

Szántóföldi szálas-takarmánytermelés

írta:

KONKOLY THEGE SÁNDOR dr.
a KÖZTELEK társzerkesztője.

40 KÉPPEL.

Az okszerű gazdálkodásnak az alapja az állattenyésztés, aminek övedelmességét viszont csak elég és olcsó takarmány előállításá biztosítja. Ezért a mai viszonyok között, amidőn az állattenyésztés jelentősége mindinkább fokozódik, különös fontosságot kell tulajdonítanunk a gyakorlati célokat szolgáló könyvnek, amely nemcsak arra nézve ad utalgazítást, hogyan lehet és kell több és olcsóbb takarmányt termelni, hanem arra nézve is, hogy **miként lehet valamely gazdaság egész takarmánytermelését egésze-esebb, okosabb és jövedelmezőbb alapokra helyezni** és így a könyv tartalma **szőlesebb körre terjed ki, mint amilyent a címe jelez.** A nagy anyagot a könyv három fejezetre tagolja tárgyalja szabatos rövidséggel, de kimerítő részletességgel: az első fejezet az okszerű szalastakarmánytermelés alapelveiről szól; a második az egyes takarmánynövények helyes termesztését ismerteti; a harmadik pedig a takarmánytermelés szervezésével foglalkozik. A szakkörökben nagy elismerést aratott könyv, a **főszlyt a növénytermelési kérdések gyakorlati irányu tárgyalására helyezi, a növénytermelési kérdésekkel kapcsolatban azonban mindenkor kidomborítja az üzemi szempontokat is** és e tekintetben **új nyomokon halad** és sok hasonló tárgykorú szakkönyvek által még **nem tárgyalt fontos kérdést** **élel fel.** Ezenkívül nagyon sok új adatot közöl és sok új eszmét vet fel ez az állattenyésztés haladását célzó munka, melynek szövegét 40 legnagyobbbrészt eredeti és tanulságos kép magyarázza és élénkíti. Ez a könyv a Köztelek Olcsó Könyvtár céljának megfelelőleg **előszörban a kisebb gazdaságok számára készült, a közölt irányelvek azonban természetesen a nagyobb gazdaságokban is helytállóak és megazivitelésre méltók.**

Ára három-tes küldéssel **1 kor. 20 fillér,** mely özetrendelés esetén előre beküldendő a **„PATRIA“ r.-t. gond. könyvkereskedésnek, Budapest, IX., Üllői-ut 25.**

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, U., Váci-hírt 52.

nagy választékban előnyös árakos kaphatók: lényeges javításokkal ellátott DEERING-féle eredeti amerikai

tárcsásboronák

és benzinmotorok, eredeti „WESTFALIA“ műtrágyaszórógépek,

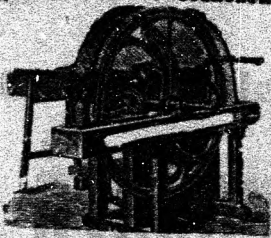
valódi „SACK“-féle

ekék, vetőgépek, boronák, szőlőművelési eszközök és legjobb rétmivelő eszközök.

Szalnakótélfonógép.

„APOLLO“ mesző- és permetezőgépek, szalmakótélfonógépek, burgonyaosztályzógépek,

előrendő

Valódi „SACK“-féle acéleke.

biztonsági járgányok hongeres és golyóscsapágyakkal

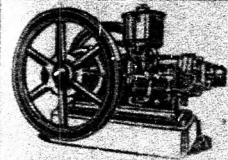
legkitűnőbb **szecskavágó- és rúpavágógépek, takarmánygyorsfüllesztők, „Ohio“ tengeriszártépógépek, amerikai darológépek** és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

Földbirtokosok figyelmébe!

a legmegbízhatóbb és legjobban bevált leghíresebb szabadalmazott u u

„SVEDIA“ nyersolajmotorok

lakóháztakarókat, kastélyvilágítás

és mindennemű gazdasági célokra az egyedüli biztos üzemű gépek u u

Feltétlenül megbízható olcsó üzem!

FŐBB ELŐNYEI:

Nincs: tüzgyólyó, koromképződés, piszkolódás, pénzügyi ellenőrzés és üzemzavar.

LEGTÖBBI SZÁLLÍTÁSOK:

- Gróf Zichy Tivadar ur ... R.-Diószeg
Fejérváry Géza ca. k. kam. ur ... Nagykeszi
Bárd Mária Gyula ur ... Berecs
Bárd Péter László ur ... Berecs
Bárd Hammerstein R. ur ... Sárpusztán

Landler Ödön MOTOTELEPE, BUDAPEST, VII., LOVAG-UTCA 2. SZÁM.

Skafszky Adolf

gép- és vízvezeték-vállalkozó 40
Budapest, VIII., Fecske-u. 5.

Specialista mindennemű gépek és csövezetékek, szerelések, installációk készítésében. Ajánlja magát helyben és vidéken vízvezeték berendezésre gazdaságok, kertészetek, urasági lakokban, fürdőberendezések, klozetek és csatornavezetékek, szivattyúk kéz- és motorhajtásra, hűtőtelepek, transzmissziók stb. stb.

Tavaszi vetésre elsőrendű

vetőmagárpát

bőtermő, legjobban bevált első honi termésű

- Ackermann-féle BAVARIA
Ackermann-féle DANUBIA
Loosdorfi LAA
Loosdorfi MARCH

fajokból, ameddig a készlet tart, 50 kg.-ként 10 koronás árban, vevő számlájában szállítva ajánl a

Garamvölgyi Cukorgyár R.-T. OROSZKA, Bars megye. 28

Nélkülözhetetlen minden motortulajdonosnak:

A BENZINMOTOR

szerkezete, működése és kezelése.

Írta: NÁDY ALBERT, v. gazd. akad. tanársegéd.

Átdolgozta és sajtó alá rendezte:

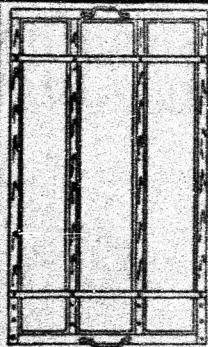
ifj. SPORZON PÁL

gazd. akad. tanár.

65 eredeti rajzzal.

Ára 3 korona.

Kapható a „PATRIA” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek).

FARKAS-féle „REFORM” melegágyablak,

vaskeretben, kicsereplhető falécekkel, minden eddigit felülmúl. Javítást sohasem igényel.

Számos elismerőlevél.

Egyedüli készítő

FARKAS ÉS TARSA, vasszerkesztő gyár u. u. Budapest, VI., Lehel-u. 6.

Sikeres bizómarhaeladás eszközölhető Faragó Miksa által,

Budapest, VII., Ovoda-utca 44. Telefon: „József 14-89.”

Uradalmak és gazdaságok a saját érdekükben cselekednek, ha a hizlalás alatt levő szarvasmarhák darabszámát és faj jellegét közlik a fenti céggel. Ezenkívül előnyösen értékesíthetők és beszerozhetők a cég által tinók és hizlalmi való ékrok, valamint fejőstehenek, juhok és hizlalt barányok.

A gróf Plattl-féle uradalom vetőm: gtenyészítő intézete LOOSDORF.

Ajánlunk tavaszi vetésre

eredeti loosdorfi vetőmagot, mely a múlt évben egy bel- mint kalföldön a legnagyobb hozamot adta

Kimutatható maghozam hektáronként: árpa, 44-6, nyári buza 41-7, zab 40 q.

A rendelő érdekében idejekorán előjegyzést kérünk.

Egyedüli árúeltás: mintát, prospektust és felvilágosítást ad GEBRÜDER BOSCHER magkereskedése ca. és kir. udvari szállítók. Wien, I., Bäckerstrasse 9.

Belga lovak

A gróf Seilern-féle ménes, Lukow, Holleschau mellett, Morvaország, elad fedezőméneket, tenyész-kancákat és 1-2 éves csikókat. Bővebb értesítést szívesen küld a ménesintézőség. 8455

A Budapesti Állatvásár-pénztár Részv.-Társaság foglalkozik: szarvasmarhák, borjúk, juhok, barányok, kecskék, sertések és hústulók bizományi eladásával. Előleglet nyújt hatóságilag megállapított kamatláb mellett. Budapest-Ferenczváros. Budapest Központi Vásárcsarnok.

Homok, kavics, salak stb.

jövedelmezően csak Dr. Gaspary-féle gépeken és formákon értékesíthető cementtéglaikká, cserepeké, ártömbökké, padlólapokká stb.-vé.

HENGERLŐMŰVEK. KÖTŐRÖK. KEVERŐK. HOMOKOSGÉPEK.

Dr. GASPARY & Co., gépgyára, MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett.

KÉRJÜK GYÁRUNKAT NEGLÁTOGATNI. 243. számú árjegyzék ingyen.

„ERKA”

GYORSNYIRÓGÉP

Rudolf Krása, Wien VII, Kirchengasse 29

ÚJ SZAKKÖNYVEK!

Table listing various books and their prices, including titles like 'Andrássovich: Háznyelvnyelvény', 'Kovács: Cukorrépa trágyázása', etc.

Állategészségügyi tudományok.

Miképpen kell az állatokat követni, hogy
évjük azokat a betegségtől, hogy kapunk több
és jobb tejet, hogy győzzünk el a lovakkal,
hogy érjük el, hogy a tyúk többet tojjon stb.

Könnyen megtanulhatóak
Minden gazda, aki ezt tudni akarja, kerje a
Dr. T. PARASKOVICH főorvosi kamaraszállásánál
Állategészségügyi kézikönyvét
teljesen ingyen

Magyarországi veteránkönyvtárából 7999
SZIGETI SAMUEL, Budapest, VII., Dombóczy-s. 45.

ZWARG JÓZSEF és TÁRSAI
mérleggyára, BUDAPEST, III., Szépvölgy-utca 8.

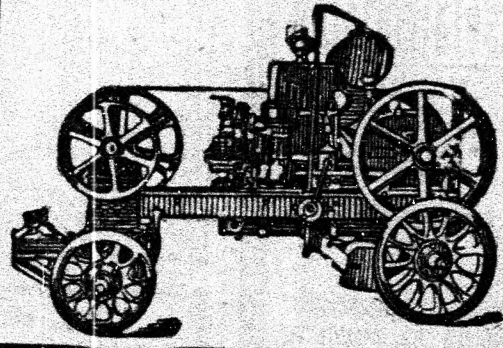
Ajánlja: „**GRANÁT**”
jegyű elismert, elsőrangú
gyártmányú: tízedes-,
százados-, marha- és

szekérhidmérlegeit

Arjegyzék és részletes költségvetés ingyen és bérmentve.

Sovány és hizott sertéseket
legmagasabb napi áron értékesít:
Wolf Aladár, Győr.

LANGEN és WOLF motorgyárosok
Budapest, VI., Váci-körút 59.
Telefon-telefonszám: 10-26.

Szállítják a világhíró
eredeti
„OTTO”
motorokat.
Benzin-
lokomobilok.
Kifutó referenciák!

Egészséges, bőtejű, eredeti jeverlandi és keletfrieslandi fajtehének, valamint bikák

szállítására ajánkozik:
W. KÖSTER
földbirtokos,
a jeverlandi tenyésztők társaságának hivatalos közvetítője **TETTENS (Jeverland)**
Münster egyházmegye. 7466

Az I. H. C. amerikai BENZIN-MAGÁNJÁRÓ

(Tractor)
a legolcsóbb szántógép,
30-60 HP tractor 8-vasú
25 HP tractor 4-vasú
amerikai ekével
a legideálisabb szántógép.

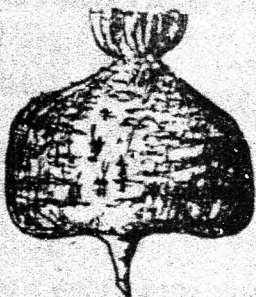
Számos garnitúra már néhány év óta működik Magyarországon és mindenhol kitűnően bevált. Benzinmagánjárónk a legalkalmasabb gép szántásra, cséplésre és nehéz terhek vontatására.

30-60 HP Mogul Tractor 8-vasú Moline ekével szántásban.
A szántási üzemköltség holdanként a minimumra redukálódik.
Biztos üzem! Szén- és vízfűtőrendszer feleslegessé válik.
Referenciákkal és ajánlatokkal szívesen szolgál!
International Harvester Company of America, Budapest, V. ker., Váci-út 98. szám.

Eladás

ZSÁKOK

ponyvák, kötélárúk, lópokrócok, gépszijak, gépolajokról, stb. Kérjes legyen árjegyzéket

Sárga oberndorfi répamag

Jótállással a fajlisztoságra és kitűnő esztétikusságra eladó az alsóvárosi... 100 kilogramm 50 K-ért

Szilárd Gyula

egyházi házi könyvek

Mezőgazdaságtan. I.

Általános és különleges növénytermelés. Fűzve K 4.- kötet K 5.-

Mezőgazdaságtan. II.

Állattenyésztés. — Üzletvitel. Fűzve K 3.-, kötet K 4.-

Szőlő és pincze.

71 ábrával. Fűzve K 4.-, kötet K 5.-

Vezérfonal

felülső gazdasági oktatásához. Fűzve K 2.-

Szőlőművelés és borgazdaság.

161 ábrával. — Kötet K 10.-

A pinczegazdaság

mellette kézikönyv értékesítése. Fűzve K 1.50

Raphaték a „Patria” részv. társ.

könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Gazdák figyelmébe!

50%-al olcsóbb, mintbármely más világítóanyag a pyroleum világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már uradalomban bevezetett.

DEGEN JARAB

BUDAPEST, IX., Közraktár-u. 22.

Ujdonság! Most jelent meg KENESE FERENC uradalmi föltartó

„Házállataink obszeri takarmányozása és a takarmányadagok kiszámítása”

Dr. Kelen 6. legújabb című könyvünk bővített és 253 TAKARMÁNYADAG GÖLLŐSI P. L. D. ÁVAI kiadástól II. kiadás.

TEJGAZDASÁGI ZSEBNAPTAR

az 1914. évre. Szerkeszti Jozsényi Pál, az OMGE ügyvezetőtitkára.

A tejjgazdasággal (állattenyésztés, állategészségügy, takarmányozás, tejkezelés, vaj- és sajt készítés) kapcsolatos minden kérdést felel. — Tejjgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen a „Tejjgazdasági Zsebnaptár”.

Belti ára 4 korona.

A „PATRIA” r.t. könyvkereskedésében (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) vagy a „Tejjgazdasági Zsebnaptár” kiadóhivatalánál megrendelve, ajánlott küldéssel 3 K 65 fill.

RATTO phosphor-pasta patkányok

teljes kipusztításra szavatosság mellett 1000 forint 1 kor. 2 korona és 4 korona.

DETSINYI FRIGYES

Budapest, V., Váci-körút 6.

LÓNYÍRÓGÉP

„uj” angol gyártmány lánchajtó szerkezettel, 1 ollóval, ára — K 70.—

Megbízható és külföldi gyártmányul össze nem hasonlítható saját készítményül hajlítható tengelyű ló- vagy szarvasmarhanyírógép 2 ollóval, ára K 150.—

Ugyanaz, újabb modell, két eredeti angol ollóval felszerelve, ára — K 180.—

Mindenemű ló és marhanyírógép- és ollójavítások szakszerűen és jutányos díjak mellett eszközöltetnek. (Árjegyzék ingyen és bérmentve rendelkezésre áll.)

ZISKA JÓZSEF

utóda ROSTÉLY GYÖRGY mestergyáros. Irod. és raktárhelyiség: Budapest, VI., Rózsó-utca 47. Alapítástól 1873. Telefon 48-12.

Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérlegét, tisztes és szakszerű, valamint gazdasági szerkezt. A budapesti, fűzve és győri gabonaszemek szállítója, ugyancsak számtalan nagy földmész uradalom szállítója.

Árjegyzék bérmentve. Fűzve és mérlegre becsapódhatók és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások olgatóznak és pontosan eszközöltetnek. Kívánata uradalomban is kiküldt azonnal.

MEZEI EGGEREK

kipusztításra biztos és hatékony Saccharin-Strychnin sal 1-20 K Phosphor-labdacs 1-50 K

Száj- és hörfmájás

ellen kitérőnek bizonyult a Boroferrin, Hérvaolin, Creolin, Chromasav, Vasgálic.

Gyümölcsfák féregpeték

kültetésre Florium-Carbollum, megfelelő utastással 100 kg. 60 K.

Mészkenlé

szállításra Fostindium és Oldium védekezés ellen előjegyzéseket elfogadjak. 100 kg. 30 K.

Mezőgazdasági Laboratorium

Detsinyi Frigyes, Budapest V. ker., Váci-körút 6. sz.

Gazdasági építész

Irta: GROFFITS GÁBOR gazdasági akadémiai tanár.

Háromszáz ábrával. Ára fűzve ... 10 K vászonkötésben 12 K

Megrendelhető a „PATRIA” r.t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25. SZÁM. (Köztelek.)

Dreher Ignác és Fia

Budapest, Kossuth-Lajos-utca 14.

„uj” angol gyártmány

lánchajtó szerkezettel, 1 ollóval, ára — K 70.—

Megbízható és külföldi gyártmányul össze nem hasonlítható saját készítményül hajlítható tengelyű ló- vagy szarvasmarhanyírógép 2 ollóval, ára K 150.—

Ugyanaz, újabb modell, két eredeti angol ollóval felszerelve, ára — K 180.—

Mindenemű ló és marhanyírógép- és ollójavítások szakszerűen és jutányos díjak mellett eszközöltetnek. (Árjegyzék ingyen és bérmentve rendelkezésre áll.)

Szénát, szalmát,

szénát és szalmát

minden mennyiségben, szállítom préselve és fuvarmentesen minden vasúti állomásra

Böhm Arnold takarmánygyártó Budapest, VII. ker., Vörösmarty-u. 20. Telefon 141-94.

Schreier Béla

takarmánygyártó Budapest, Népszínház-utca 33. Telefon: József 20-52

Vétel

Tejtermelők figyelmébe! Bármely mennyiségű tejet keresek megvételre óvadék mellett, legmagasabb árban megbízható részére.

A 1000 literes tejet, ugyancsak tejet és szarvasmarhanyírógépet is. Felszerelés, tejgazdasági berendezést vállalat, Budapest, VII. Szilárd-utca 24. 170

Veszek szonallitást melletti 20 q szép balatimlag. Minálit megjelölésére kér Deutschen Mör, Fia Szabason, u. p. Gyöng. 298

Szénát és szalmát

minden mennyiségben, szállítom préselve és fuvarmentesen minden vasúti állomásra

Böhm Arnold takarmánygyártó Budapest, VII. ker., Vörösmarty-u. 20. Telefon 141-94.

Megvételre keresetek egy használt, de teljesen jó karban levő, állítható 6-6 barázdás cke, kettős rendszerű gőzszállítású. Ajánlatokat alábbi címen kérjük: Főszékert gazdaság, Pusztafácánkert, u. p. Tolna. 229

Jókarban levő használt, 2-3 lóerős gőzmotor keres megvételre a Cséri-Éc-gazdaság, Falgárdin. 299

Borgonyát bármilyen fejűjét, nagyobb mennyiségben veszek. Ajánlatot kér Sebőwald Lipót, Budapest, Bakács-utca 9. Telefon József 22-49. 336

Gözeke, karban levő megvételre keresetek. Készlet és a vételárát, felszerelést feltüntetve ajánlatot „Kézpénzvetés 264” jelgőn a kiadóhivatalba kérelmek. 264

Bérlet

Börje vennék Április 1-re, esetleg október 1-re Sopron, Vas, Zala megyében síkfőkészít. 200 holdig, épületekkel, esetleg 100 hold örökárban. Cím a kiadóhivatalban. 301

3-500 holdas birtokparcellát keresek Borsod megyével szomszédos megyében. Cím „1914” jelgő alatt a kiadóhivatalban. 302

Bérlet. Szőlők megye legterjedesebb mélyebb részén 467 magyar hold, betegeség miatt teljes 65 és holt felszerelésekkel, vetéssel 6 évre azonnal átad. Hérbébet Suk Dezső, Pusztapó. 303

Kisbirtok bérbeadó. kb. 120 hold, Koloza megyében, Szatmari vasúti állomás mellett, lakóházzal, istállósval, előnyös feltételek mellett. Hérbébet Satorji Mór kárp. irodája, Budapest, Nagy-János-u. 33. sz. 304

Kisbérletet

300 hold körüli, lehetőleg Felsőmagyarországban, jó termőföld és gazdasági épületekkel, azonnalra keresek. KUGEL JENŐ, SZERED Pénzügy megye. 350

Eladó széna

A gróf Teleky család örökösei uradalmában, Dolhán, mintegy egyezer métermázsja jómínőségű havasi rétiszéna eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál az uradalmi erdőhivatal, Dolha, Máramaros megye. 33

Dr. Tagányi Sándor földbirtokos pankotai ménésében eladásra kerül 2 drb I és fél éves tisztavérű

ardeni ménésikő

továbbá 2 darab I és fél éves félvér ardeni ménésikő. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szolgál: Uradalmi felügyelőség, Pankota, Arad megye. 8452

Rendelje meg minden gazda cselédje, bérese stb. részére az 1914. évre szóló Magyar Földműves Naptárt

Szerkeszti: BUDAY BARNA, a „Köztelek” felelős szerkesztője. Kiadja: az Országos Magyar Gazdasági Egyesület.

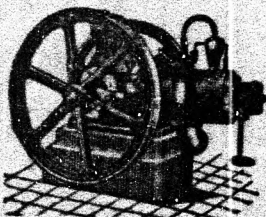
1 darab ára — kor. 50 fillér. 12 darab ára 5 kor. 50 fillér. 25 darab ára 11 kor. — fillér. 50 darab ára 21 kor. — fillér. 100 darab ára 40 kor. — fillér.

E naptár kiadásával az OMGE méget kíván adni a falusi népnek azra, hogy ponyvarendelmi termékek helyett olyan olcsó élelmiszerekhez jussanak, mely tudatgyógyító és szellemi erőt adnak csakugyan hasznosnak szolgálja. A „Magyar Földműves Naptár”-nak közleményei a földműveléssel foglalkozó nép érdeklődésére és gyakorlati igényeire gondos figyelmet fordítanak. Ezen érdeklődés megvalósulása, minéltovebb az a naptár ajándékára kiválasztott alkalmias. Tisztelettel kérjük tehát, hogy a „Magyar Földműves Naptár”-t, nagyobb példányszámban megrendelni és cselédet, munkásait és a környékbeli kisebb birtokosok között ingyen kiosztani sziveskedjék. „PATRIA” r.t. gazd. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

NYERSOLAJ MOTOR „CLIMAX“

LOKOMOBIL

3-70 lóerőig.
Teljes cséplőkészletek.

TELEFONSZÁM: 71-01.

Bérgyőntény: „Climax“ Budapest

Legelősebb, legbiztosabb
üzemű. Versenyképes
árak. Elsőrangú minőség.
Több 100 aradalmi refe-
renzió.

BACHRICH és TÁRSA

BETÉTI TÁRSASÁG
mótorgyári fióktelep
BUDAPEST
VI., Váci-körut 59/3.

Esső és Társai okl. mérnökök

Esső Andor és dr. Pattantyus Géza gépészmérnökök, Marschalkó Béla műépítész
(Telefon: József 28-85.) **műszaki vállalata** (Budapest, VIII., József-körut 14.)

Gazdasági építkezések és berendezések. „Horváth-Esső“ onitatók. Elektromos erőátviteli és világítási berendezések.

„M. C.“ német benzín- motoros eke szilárd, könnyű traktorral. Svéd nyersolajmotorok.

„Max“ dán fejőgépek a legökéletesebb gépek. „Baltic“ kombinált gőz-turbinás tej-gazdasági berendezés.

„VULKÁN“

GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VÁCI-UT 66. SZ.

Bérgyőntény: „VULKÁNUS“
Telefonszám: 12-22. és 28-48.

Szerszámgyártási osztályunkban készülnék:

Legelősebb és legjobb szerkesztett szerteszámok, gyaloggépek, szepinggépek, vésőgépek, fűrészgépek, szavarvágógépek, marógépek, fémfűrészek, lyukasztó és ollógépek, víznyomás szerszámok, víznyomás présok, présok és kalapácsok, gőzkalapácsok, emelő- és kovácskészek, szerszámok, emelő-, fergő és futódaruk, tűzcső-munkáló gépek, rugó- és korlát-ábrások (Thyros) vizsgálógépek, anyagvizsgálógépek.

Mindenféle gépek fa megmunkálására.

Közlőműalkatrészek, fogaskerékek és nyersöntvények azját, vagy ide- gon minták után.

Külön precíziós fogaskerék gyártására.

Elvállaljuk kézzre szerkesztett fogaskerékeket fogalnak marozást és gyártást

Kecskeméti Vasipari Termelő Szövetkezet

mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, ajánlja mezőgazdasági gépgyára és vasöntődéje gyártmányait, u. m.:

répavágókat, szecskavágókat, tengeri-morzsolókat, borsajtókat stb.,

valamint mindenféle vasöntvényeit a t. ez. gazdaközönség szives figyelmébe. Raktáron tart: új és javított motoros- és gőzeséplőgépeket, továbbá garnitúrákat.

Hazai ipari Szolid kiszolgálás! Iutányos árak!

Most jelent meg!

Néhány szó a házinyultenyésztésről

írta: L. Kovách Gáspár

Ára 1 korona 10 fillér,

mely összeg megrendelés esetén előre beküldendő a „Patria“ r.-t. könyvkereskedésének. Budapest, IX., Üllői-út 26.

GARRETT RICHARD AND SONS LEISTON

(Angolország). Alapítva 1778-ban.

Telített és tulhevitett gőzlokomobilok és félstabilgépek

mint a jelenkor legmegbízhatóbb és leggazdaságosabb üzemgépei mezőgazdasági és ipari célokra.

Komplett cséplőgarnitúrák. Gőzterherautomobilok, gőzútmozdonyok:

ipartelepek és vállalkozók elengedhetetlen szállító eszközei.

Uti gőzhengerlők

csekély átalakítással traktorként hajtóerőnek is alkalmazhatók.

MacLaren egy- és kétrendszerű gőzekék.

Vezér-képviselő: **FLEISCHL SAMU** cég, BUDAPEST, V. kerület, Hádor-uton 8. szám, I. emelet. Szivesen szolgálak felvilágosítással és árajánlattal. Díjtalan mérnöki kiküldetés.

4
mel
bitil
jász
CH
Igen sz
tarka
növ
és ü
ugyaz
le
jár
legju
KLEIN
korok
Megre
szertu
fugat
A szam
egy és
ER
tin
van
a nagy
bonchó
távolság
Szamos
klód.
„HÁ
fogasz
ny
korlátlan
Ajánlatok
BUD
Boráros
kol

Minden istállóba rendezte be a legelterjedtebb Chvojka-telje

ÖNMOKODÓ ITATÓKAT,

melyek gazdasági jövedelmét emelik s megkönnyé- bitik a szarvasmarhatenyésztés ellenőrzését. Minden jászolhoz különállóan építhetők s teljesen higiénikusak. Kérjen prospektust s költségvetést legyen. CHVOJKA F. PŘELOUČ II. (Csehország) Önműködő itatóberendezések gyára.

Állatok

Igen szép, világosított vörös- tarka szimmentáli jellegű 1-2-3 éves

növendék öhör és üszőborjakat, ugyisintén legprimább lekötni való és jármosókreit legjutányosabb áron ajánlanak

KLEIN TESTVÉREK kereskedők GZELLÖMÖLK. Megrendelések egyenlő szerinti bármikorra is elfogadjuk.

A szamosjenői birtokon egy és két éves főhór erdélyi tinóborju

van eladó a nagyködi és választó- bonchidai állomástól 4 km. távolságra. Burgya János, Szamosjenő, u. p. Nagy- Iktó.

„NÁZTARTÁS“ fogasztási szövethet vesz

nyulat

korlátlan mennyiségben. Ajánlatokat a központhoz, BUDAPEST, IX., Boráros-tér 6. szám alá kell címezni.

Előrendő eredeti bonyhádi teheneket

hacskát, borjakokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben kulans áron szállítok 5161 FUCHS LAJOS tenyész- és használati-tenyésztő Újpest, István-tér 10. Sürgőnycim: Fuchs Lajos. Telefon 130-19.

Muraközi hidegvérű (nori) igaz tenyészkanecák, választott esikók és tenyészmenek

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőktől, segédkezése- met felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lovasárok jegyzé- két kívánatra szívesen küld- döm. Előrendeli referenciák rendelkezése állnak.

Címem: IRÓSB HEINRICH MÓR lovasárok egyenlősege CSAKTORNYA (Muraköz). Törv. hejegy. cég. Sürgőnycim: Heinrich Senior, Csáktornya. Interurban-Telefon: 33. szám.

Igazi valódi bonyhádi friss fejű, hasas tenyész és lefejő teheneket, üszőket, bikákat 1-től 5 évesig tarka tinókat

szállít bármilyen mennyiségben, alku szerint kö- levélre. Teheneknél a vevő tejhozamról meggyőződ- hetik helyben, etetésnél átvételek előtt jelen lehet, a legzolidabb kiszolgálá- sáért garanciát vállalok. Hízott marhákat uradál- maktól megveszem bár- milyen mennyiségben.

HOFFMANN DÁVID birtok és kereskedő 730 BONYHÁD, Tolna megye.

Vegyések

Urasági lakás, 4 szobás, Dunára nyíló nagy erkélyek, homoktörő nagy tágas helyi- ségekkel, II. emelet, II. kerület, Hossz-u. 12. sz. azonnal kiadó. Bő- vebbet Horváthy-u. 9. alatt a házfelügyelőnél. 4411

Peking-tojást valódi előjegy- zésű zsebe vasa, da- rahonként 1 korona árban, Páár, szerencsésen való gazdaság, Se- regélyes, Fajér m. 233

2500 holdas 19 éves hercegi birtok- hoz társul keresek, a bir- tok teljesen fel van instru- álv, elegendő öszi-velé- set ellátva s tavaszra alá felszántva. Cím a kende- hivatalban. 235

Gyógyszerszámlákat felül- németi vidéken kedresd feltételekkel eladó. Felvilágos- títást nyújt Hermann Jenő, a Forgalmi Bank R.-T. titkára, Szatmár. 4552

Ajánlók kitenőn termelt minőségű lüzelék- és virágmagvakat, elite cukorrépa- magva- kat, gazdagsági magvakat és vetőmagvakat.

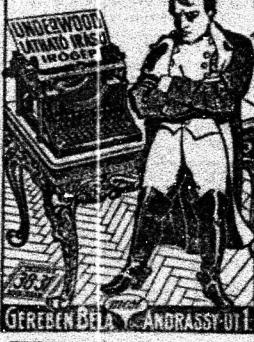
Kimerítő katalógus kívá- nata díjtalanul. 19 Ernst Gebhardt mag- termelő QUEDLINBURG a/HAERZ, Deutschland.

TÖRÖTT GÉPRÉSZEK, kazánrepedések, KorrozioK hegesztést autógáz uton műhelyünkben, vagy helyszínen lecserelés náálk, speciálisa hegesztőnkkel szakmerőben vé- gazunk. 7688

Lakos és Székely mérnökök. Gyár és vállalat autógáz-hegesztő és vágó berendezésekre. Budapest, VI., Róka-tér 3.

MEGHODITOTTUK A VILÁGOT!

Gépészeket bármilyen üzemhez, kik a javítási munkálatokat ön- állóan végzik, mindkét fél részére teljesen díjtalan- nul közvetít az Orosz- gos Gépészszövetség Budapest, IX., Ferenc-körút 17. Telefon: 161-42-4131

Eladás

Nyersolajmotorok minden méretűre, minden nagy- ság- ban, takarmánykamrába és más gazdasági célokra különösen alkalmasok, olajon való működé- sükkel. Svéd Motortelep, Lovag-utca 2. 2822

Nemes fűszelvények és kosár- formák alkalmas fűze- vesed bármely mennyiségben eladó. Gasda u. 11. tel. 4049

16 Körös bármilyen gazdasági vagy ipari üzeme alkalmas benzínmotor eladó, részlete is eladó. Landtler Géza, Buda- pest, Lovag-utca 2. 2822/b

200 holdas birtok Szatmár- németi vidéken kedresd feltételekkel eladó. Felvilágos- títást nyújt Hermann Jenő, a Forgalmi Bank R.-T. titkára, Szatmár. 4552

5-6 lóerőjű nyersolaj motor, kifizető, kifogástalan üzemképes Álla- potban, takarmánykamrába különösen alkalmas, eladó. Svéd motortelep, Budapest, Lovag-utca 2. 2822/a

Egy 15-, egy 20- és egy 30-erős Motichar két 21-erős Hofherr-féle vetőgép, két évig használtak, olesen eladók a Bankófal bér- gazdaságban, Vas megye. Továbbá egy Hofherr-féle ten- gerimorzsoló, göcsérő, két Hofherr-féle répvágógép jár- gányhajtásra. 4626

Eladó egy 12 és 6 or előtti Bu- dapesti kécsék, kere- set és kimerítő használt, teljesen jó állapotú, 1913-1914-es, oldalt és oldali vastag metszetű öveges, egész elajongó elvén, egy nyom- ban könnyű járású oszloki kocsi, négy rendes és négy gumil- keréssel. Egy pár keveset használt szép hámtartósi és sárga francia greplővel és egy szép, majdnem új lovagló fel- szerelés. Cím a kendeivatalban. 172

Vadászpuskák Toplever- rel, 34 Gro- nerzárral, angol lakatoskereset- tel, 48 modern Hammerlos, 70 finom Drilling, 10-os és 12-es új Browning és Winchester fegyverek és Winches- ter fegyverek és Schö- nauer Kjeetoros finom Spe- cial Krupp, Anticore, An- tist, special Böhler osovű Hammerlos. Legjobb golyós és seretes Winchester, Remm Hammerlos-Drilling, Remm Angol és Kbmmer páros goly- osfűrészek stb. más, mind ki- próbált előrangú jó fegyve- rek és pisztolyok elegen- ben mint birtok, csak a Bude- pégyverezkedésben, Egyetem- tér 5. A legjobb fegyvereket feltüntetett sportesztétis in- gyes, vétel, csere. Saját modern puskaúhely. Fegy- verjavítások, belvétel, agyvasok szakmerőben és jectányosan. 4512

Eladó nagyobb mennyiségű kécsék válogatott prof. Wolthmann-féle magburgonya- bővébhet uradalmi intézés, Mikosd, posta Mikosdpuszta, Vas megye. 160

Ahol a tehének visszafordulnak vagy elvetélnék, ott a ragályos hüvelyhurut van jelen. Több mint 300 tehent kezelte a Bissulin... mielő- egyik egyforma eredményt... sohasem lépett fel felül- elváltóság Bissulin után... Elvetéles... többé nem lépett fel, a tehének rendszeresen borjuztak. Berliner Tierärztliche Wochenschrift, 1908. 16. sz. Bissulin csak állatorvosi rendelésre szállítható. Óvakodjunk utána! A valódi Bissulin minden egyes darabján a név a csomagolópapíron van. Brosurák a betegség ábráival ingyen. H. Trommsdorff, vegy. gyára, Aachen.

Eladó: Kécsék: Kécsék Dup- paul szob és Hamasárpá, métermésként 15 korona, nagysemet, lenese 50 korona, Réty-Eresztvény vasutállomá- ra szállítva, a vevő szájában, Dalmoki Hadnagy Gyula föld- birtokosnál Dálnok, Héremassék megye. 176

Két kécsék 10 Shuttleworth, két egy kécsék 10 MÁV cséplő- kécsék, hozzátartozó felszerel- lésével, teljesen jó karban s üzeme- képes állapotban - villamos- áramra való átérés miatt - jutányos áron eladó. Piska, u. p. Dobosvár, Czirák-Frigyes intéz. 254

Tavaszi árpavetőmag, Hanna utótermés, eladó a Sakkelyhidi Uradalomnál, Bihar megye, q-ként K 26- ab vastt Sakkelyhidi a vevő szájába. Kívánatra mintát küld az ura- dalom. 283

Elsőrendő tavaszi buza vevő- mag, igazán tiszta, igazán tiszta fajtaúta sárga obererdői répa- mag kapható Moutag H. és Flügeldasságban, Murfű posta és vasutállomása. 297

Gözekegarnitúrák, haszná- latúak. Fowler- és Kemna-félek 10-30, 100 HP. gumiképekkel, kábla- ekakészletek, Blasing-féle te- herautók, ö-tíztonnásúak, jeláru- sau-eladók. Bővebbet „Industria“ Esztergom, postaiút. 337

Korán, legértékesebb és le- g- vastagabb szálakat hajtó spárgagyökerek kaphatók Koritsánusky Bé- nez gyógyszerész, hazánk leg- sebb kiviteli spárga gyártó- melők szálkója, fűszergyárak- korlatásában, Kőcsöd (Tolna megye). 8192

Válogatott 100, 300, 1000 drt 1 éves kor. 3.-, 14.-, 25.- 2 " " 4.50, 20.-, 35.- 3 " " 7.-, 30.-, 55.- franko csomagolás, 10.000 vétel- nél és azonnali 10% feladás. Ervenként 2-eser nyíló ibolya (viola odorata) 1 dró 30 fill., 10 szónál a 25 fill., 100 dró 20.- K.

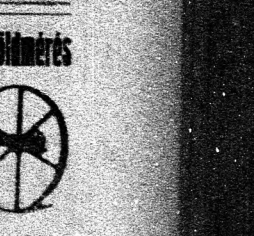
Naptárak 1914. évre.

- Magy. földműves naptár - 50 Kor. Köztelek Zsebnaptár - 4. Borászati Zsebnaptár - 3.20 Tájgazdasági Zsebnaptár 4.- Műszaki Naptár - 4.- Építészeti Naptár - 3.50 Erdészeti Zsebnaptár - 4.- Kodály-féle naptár - 2.90 Vadász-naptár - 2.- Kincses Kalendarium - 2.- Athenaeum nagy képes naptára - 2.- Athenaeum közigazga- tási naptára - 2.- Megrendelhetők a „Patria“ r.-t. könyvkereskedéséből, Budapest, IX., Dlió-ut 25. sz.

Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA kapható 7300 Stádel gépgyárban, Győrött

Birtokokra 1 millió Bérletek: 1500 m. hold, Budapest mellett, kastélyval: szép birtok; 1700 m. hold, Nógrád megye, jó birtok, prima rét; 4000 m. hold, prima birtok, igen olcsón kiadó. KENESSEY és HETVEY, Bank-, Jelzálog- és Ingatlanforgalmi intézet (bejegyzett cég) BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 50. SZ. 8207 Telefon: József 12-77. Birtokeladást, bérletet, jelzálogkölcsönöket elő- és utó-ten közvevünk.

Gyors, pontos olcsó földmérés Világhírű szabadalom 10 alkalmas.

A „KIS HIBDETÉSEK“ folytatása a 115. oldalon van.

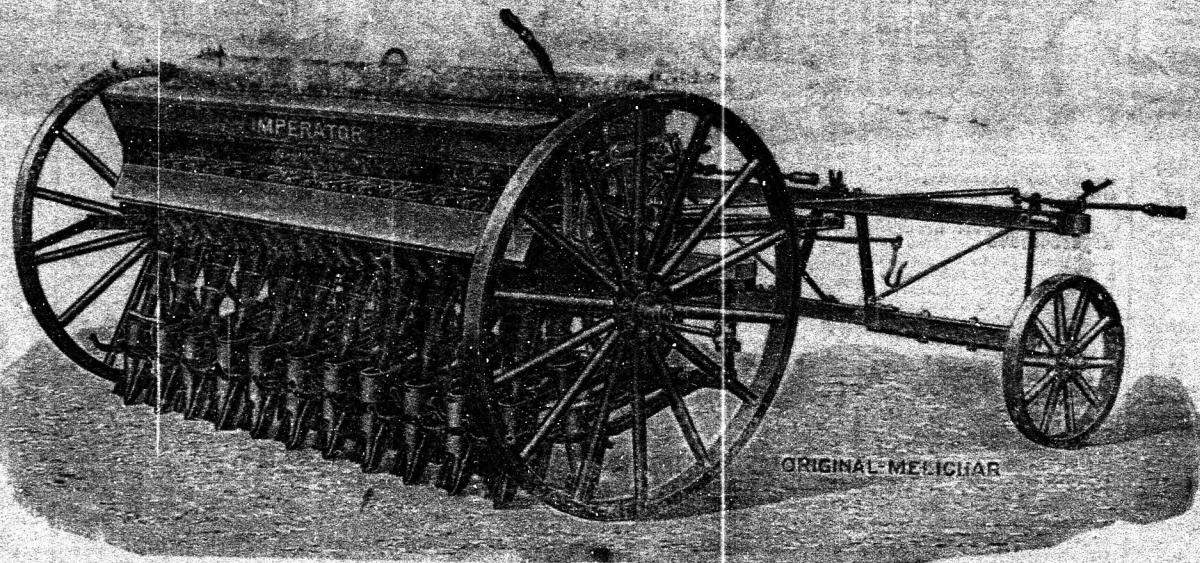
!!Többet termelhet!!

az eredeti „**MELICHAR**” gyártmányu

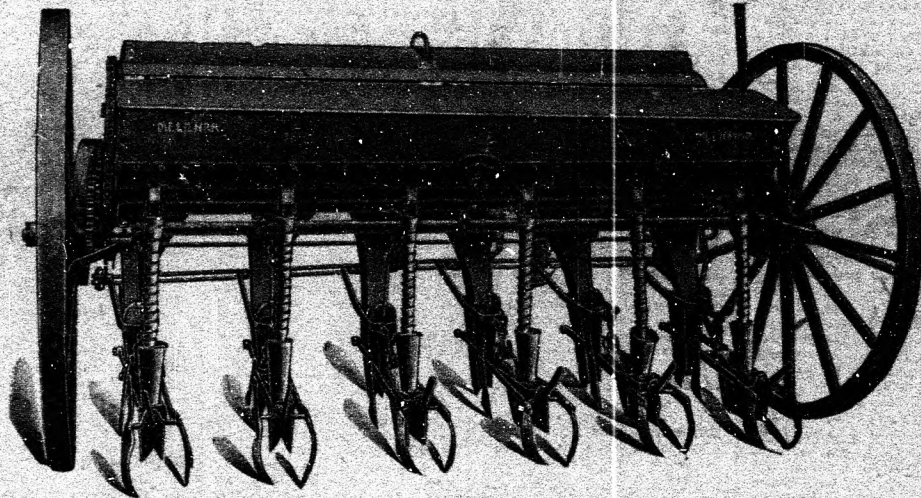
IMPERATOR

mütrágyaszórával egyesített sorbatrágyázó- és sorbavetőgéppel.

A terméstöbblet az „**IMPERATOR**” vetőgéppel holdanként **200-400 kilogramm**; dacára annak, hogy mütrágyában **30-50%**, megtakarítás érhető el.

A „**MELICHAR**”-féle „**IDEAL**” répvetőgépek mütrágyaszórával egyesítve **30%-kal** nagyobb termést eredményeznek. Több ezer darab ily gép van már hazánkban — általános megelégedésre munkában!

Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

Bächer Rudolf – Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Teréz-körut 26.

Fióktelepek: Wien, III., Löwengasse 37., Temesvár, Uri-utca 4.
Debrecen, Piac-utca 43., Nagyvárad, Nagypiac-tér 10.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Dülög-ut 26. szán. (Közlelők.)

Tessék állandó gépkiállításunkat meglátogatni!!

Ezer referencia!

Ezer referencia!

Övekkodjunk utászatonoktór??

X
A
Az Or
Egés
AZ
1914. j
az „O
Földműv
1914.
órahór
Kasz
e. Dorn
Buda
Ház
kezdőd
gazdász
meg kel
kívánal
ujtásáb
érvénye
határoz
politikai
nagyobb
Az
Kisz
zést
M